

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4
สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

พระมหาณัฐวัฒน์ อภิบุญโญ (โชติธนมงคลกิจ)

ดุขฎิณิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4
สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

พระมหาณัฐวัฒน์ อภิบุญโญ (โชติธนมงคลกิจ)

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT DEVELOPMENT MODEL
FOR THAI TEACHERS TO PROMOTE CRITICAL READING SKILLS BASED ON
THE CONCEPT OF THE FOUR NOBLE TRUTHS FOR STUDENTS IN
PHRAPARIYATTI DHAMMA SCHOOL, GENERAL EDUCATION DIVISION,
REGION 7

PHRAMAHA NUTTAWAT APIBUNYO (CHOTTHANAMONGKHOLKIT)

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF EDUCATION
PROGRAM IN TEACHING THAI LANGUAGE
FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2026

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อขุณินพนธ์	การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริม ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลัก อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7
ชื่อนักศึกษา	พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ)
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.คชา ปราณีตพลกรัง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตขุณินพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิรุณคุณสุนทร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบขุณินพนธ์:

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.คชา ปราณีตพลกรัง)

กรรมการ

(พระสุธีวีรธรรม , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(พระมหาสุภชัย สุขกิจใจ, รองศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(ดร.แสงอาทิตย์ ไทยมิตร)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา กิณรีวงศ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา กิณรีวงศ์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อคุณูปนิพนธ์	การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริม ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลัก อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7
ชื่อนักศึกษา	พระมหาณัฐวัฒน์ อภิบุณโย (โชติชนมงคลกิจ)
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ดร.คชา ปรานิตพลกรัง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 3) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 4) การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดศรีสุวรรณวรารามวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 36 รูป ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.53$) ขณะที่ความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และมี

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{\text{modified}} = 0.78$) แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 ทั้งนี้ ผลการศึกษานำไปสู่การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2. ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.74) ประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) อ่านและทำความเข้าใจ (ทุกข์) 2) วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ (สมุทัย) 3) เสนอแนวทางแก้ปัญหา (นิโรธ) 4) สังเคราะห์ข้อคิด (มรรค) และ 5) ประเมินค่าและนำไปใช้ (การประยุกต์ใช้) และนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวัน

3. ผลทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยเพิ่มจาก 19.50 คะแนน (S.D. = 4.17) เป็น 32.25 คะแนน (S.D. = 4.18) หรือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 48.75 เป็นร้อยละ 80.63 และมีพัฒนาการในทุกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล การประเมินค่า และการประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลประเมินและปรับปรุงรูปแบบจากความคิดเห็นของนักเรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.65) รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน และด้านวิธีการสอน ผลการสะท้อนความคิดเห็นนำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบให้มีความชัดเจนและเป็นระบบยิ่งขึ้น โดยได้ปรับในข้อกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดอริยสัจ 4 เป็น 4 ขั้นตอน และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ได้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย, การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, หลักอริยสัจ 4, โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ABSTRACT

Dissertation Topic	Development of a Learning Management Development Model for Thai Teachers to Promote Critical Reading Skills Based on the Concept of the Four Noble Truths for Students in Phrapariyatti Dhamma School, General Education Division, Region 7
Student's Name	Phramaha Nuttawat Apibunyo (Chotthanamongkhokit)
Degree Sought	Doctor of Education
Program	Program in Teaching Thai Language
Anno Domini	2026
Advisor	Dr. Khacha Praneetpolkrung

This research aimed to: (1) investigate the current conditions and priority needs for developing a learning management model for Thai language teachers to promote critical reading skills based on the Four Noble Truths for students in Phrapariyatti Dhamma Schools, General Education Division, Region 7; (2) develop the learning management model; (3) implement the model; and (4) evaluate and refine it. This study employed the Research and Development (R&D) methodology. The sample consisted of 36 Grade 8 (Mathayomsuksa 2) students enrolled in the second semester of the 2025 academic year at Wat Srisuwannaram Wittaya School. The participants were selected through simple random sampling. The research instruments included the learning management model, lesson plans, a critical reading skills test, and a satisfaction questionnaire. Quantitative data were analyzed using the mean, standard deviation, and dependent samples t-test, while qualitative data were analyzed through content analysis.

The findings were as follows.

1. The current state of Thai language learning management for promoting critical reading abilities in Phrapariyatti Dhamma Schools, General Education Division, Region 7, was at a moderate level ($\bar{X}$ = 2.53), whereas the need for development was at a high level ($\bar{X}$ = 4.49), with a modified Priority Needs Index (PNI_{modified} = 0.78. These findings indicated a clear need to develop a learning management model

integrating the concept of the Four Noble Truths. The needs assessment led to the development of a model comprising five components: principles, objectives, content, learning management process, and measurement and evaluation.

2. The developed learning management model was evaluated by nine experts and was rated at the highest level of appropriateness overall ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.74). The model consisted of five instructional steps based on the Four Noble Truths: (1) Reading and Understanding (Dukkha), (2) Analyzing Information and Causes (Samudaya), (3) Proposing Solutions (Nirodha), (4) Synthesizing Reflections (Magga), and (5) Evaluation and Application. These steps encouraged students to apply the knowledge and insights gained from reading to both academic learning and daily life.

3. The implementation of the model through six lesson plans over 12 instructional hours significantly improved students' critical reading abilities at the .05 level of statistical significance. The mean score increased from 19.50 (S.D. = 4.17) before instruction to 32.25 (S.D. = 4.18) after instruction, representing an increase from 48.75% to 80.63%. Improvements were found across all components of critical reading, demonstrating that the model effectively enhanced students' reading comprehension, analytical thinking, reasoning, evaluative judgment, and the application of knowledge gained from reading.

4. The evaluation and refinement of the learning management model, based on feedback from students, teachers, and school administrators, indicated that the students' overall satisfaction was at a high level. The highest mean score was obtained for the measurement and evaluation aspect (M = 4.55, SD = 0.65), followed by instructional media, teachers, and teaching methods, respectively. The feedback led to further refinement of the model, making it clearer and more systematic. Specifically, the learning management process based on the Four Noble Truths was revised into a four-step instructional process. The refined model can be effectively applied to Thai language instruction to promote the critical reading abilities of students in Phrapariyatti Dhamma Schools, General Education Division, Region 7.

Keywords: Thai language Teachers Learning Management, critical reading, Four Noble Truths, Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division

กิตติกรรมประกาศ

ดุชนิพนธ์ฉบับนี้เป็นเหมือนก้าวสำคัญ และมีคุณค่าต่อผู้วิจัยอย่างยิ่ง กิตติประกาศนี้ ผู้วิจัยเขียนขึ้นด้วยความพยายามอย่างยิ่ง และได้รับความกรุณาของ ดร. คชา ประณีตพลกรัง อาจารย์ที่ปรึกษาดุชนิพนธ์ ผู้เป็นต้นแบบครู นักวิจัยที่ดiligent ที่สุด และมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ด้านวิชาการ วิธีวิทยาการวิจัย ทักษะการทำวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติขั้นสูง และให้ความเอาใจใส่ ดูแลให้ความช่วยเหลือทุกวิธีการ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณ พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร. ที่กรุณาให้คำปรึกษา กำลังใจข้อเสนอแนะต่าง ๆ รวมถึงการหาทางออกในกรณีเกิดปัญหาอุปสรรค แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบป้องกันดุชนิพนธ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นอย่างสูง ที่ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิด หลักวิชาการต่าง ๆ รวมถึงท่านผู้รู้ทุกท่านที่ผู้วิจัยนำแนวคิดของท่านผ่านทางตำรา เอกสารวิชาการ อันเป็นพื้นฐาน ที่สำคัญยิ่ง มาประยุกต์ใช้ในการทำดุชนิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และแก้ไขเครื่องมือวิจัย รวมทั้งให้ข้อมูล เพื่อประกอบการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี และรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่สละเวลายินยันทุสศาสตร์ จนทำให้ดุชนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่เป็นแบบอย่างความอดทน ไม่ท้อถอยคอยห่วงใยให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย จนสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ คุณงามความดีใด ๆ ที่เกิดจากดุชนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดาครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระมหาณัฐวัฒน์ อภิบุญโญ (โชติธนมงคลกิจ)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฒ
สารบัญรูปภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	7
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 หลักธรรมเพื่อคุณภาพและความสำเร็จในการทำวิจัย.....	12
2.1.1 อิทธิบาท 4.....	13
2.1.2 กัลยาณมิตรธรรม 7.....	13
2.1.3 โยนิโสมนสิการ.....	14
2.1.4 พรหมวิหาร 4.....	15
2.1.5 พละ 5.....	15
2.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	17
2.2.1 ความนำ	17
2.2.2 วิสัยทัศน์	19
2.2.3 หลักการ	19
2.2.4 จุดหมาย.....	20

2.2.5	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน.....	20
2.2.6	คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	21
2.2.7	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	21
2.2.8	ระดับการศึกษา.....	22
2.2.9	การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ.....	23
2.2.10	สื่อการเรียนรู้.....	25
2.2.11	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	26
2.2.12	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด.....	27
2.2.13	คุณภาพผู้เรียน.....	28
2.2.14	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง.....	31
2.2.15	โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7.....	33
2.3	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา.....	35
2.3.1	ความหมายของการวิจัยและพัฒนา.....	35
2.3.2	ความสำคัญของการวิจัยและพัฒนา.....	37
2.3.3	กระบวนการวิจัยและพัฒนา.....	39
2.3.4	ลักษณะของการวิจัยและพัฒนา.....	44
2.3.5	ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนา.....	45
2.4	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	46
2.4.1	ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	46
2.4.2	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	47
2.4.3	การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	51
2.4.4	การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	54
2.5	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักอริยสัจ 4.....	57
2.5.1	ความหมายของหลักอริยสัจ 4.....	57
2.5.2	วิธีการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4.....	60
2.6	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	64
2.6.1	ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	64
2.6.2	ขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	66
2.6.3	องค์ประกอบของความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	67
2.6.4	การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	72

2.6.5 ประโยชน์และความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	73
2.6.6 การวัดและการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	74
2.7 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา.....	76
2.7.1 ความเป็นมา	76
2.7.2 จำนวนโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขต 7	77
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	79
2.8.1 งานวิจัยในประเทศ.....	79
2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	85
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	87
2.9.1 กรอบแนวคิดการวิจัยในลักษณะตัวแปรต้นและตัวแปรตาม	88
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	89
3.1 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	91
3.1.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และความต้องการจำเป็น D1.....	91
3.1.2 ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ R1	98
3.1.3 ขั้นตอนที่ 3 ทดสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ R2	108
3.1.4 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ D2	120
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	121
4.1 ผลการวิเคราะห์ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น R1	122
4.2 ผลวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ D1	139
4.3 ผลวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ R2	152
4.4 ผลวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ D2	154
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	158
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	159
5.2 อภิปรายผล.....	162
5.3 ข้อเสนอแนะ	166
5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้.....	166
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	167
บรรณานุกรม	168
ภาคผนวก.....	175
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย	176

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ.....	178
ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	184
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดสอบเครื่องมือวิจัย.....	196
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	208
ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	238
ภาคผนวก ช ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ	240
ภาคผนวก ซ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้	250
ภาคผนวก ฌ ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้.....	261
ภาคผนวก ฎ หนังสือขอใช้เครื่องมือวิจัย.....	272
ภาคผนวก ฏ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน ก่อนและหลังเรียน.....	275
ภาคผนวก ฏ หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย	279
ประวัติผู้เขียนดัชนีพนธ์.....	281

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	31
ตารางที่ 2.2 โครงสร้างรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัสวิชา 22102	34
ตารางที่ 2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากของนักการศึกษา.....	50
ตารางที่ 2.4 การสังเคราะห์ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	71
ตารางที่ 2.5 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	73
ตารางที่ 3.1 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1)	97
ตารางที่ 3.2 แสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้.....	101
ตารางที่ 3.3 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Research : D1).....	105
ตารางที่ 3.4 แสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้.....	110
ตารางที่ 3.5 ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน (Implementation: R2)	117
ตารางที่ 3.6 ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2).....	120
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	123
ตารางที่ 4.2 แสดงสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ภาพรวม	124
ตารางที่ 4.3 แสดงสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ด้านบริบทการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย	125
ตารางที่ 4.4 แสดงสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	127
ตารางที่ 4.5 แสดงสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ด้านการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ในการเรียนรู้.....	128
ตารางที่ 4.6 แสดงสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ด้านความจำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	130
ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	132

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการเรียนรู้.....	133
ตารางที่ 4.9 องค์ประกอบการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ	137
ตารางที่ 4.10 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ.....	143
ตารางที่ 4.11 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	145
ตารางที่ 4.12 ผลตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน..	147
ตารางที่ 4.13 แสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้	153
ตารางที่ 4.14 ผลเปรียบเทียบคะแนนด้านความสามารถการอ่าน ก่อนและหลังเรียน.....	153
ตารางที่ 4.15 ผลคะแนนก่อนและหลังเรียนรายด้าน.....	154
ตารางที่ 4.16 ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้.....	154
ตารางที่ 4.17 ตารางปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	Error! Bookmark not defined.

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 หลักธรรมเพื่อควมมีคุณภาพและความสำเร็จในการทำวิจัย	16
ภาพที่ 2.2 กระบวนการวิจัยและพัฒนา (วาโร เห่งสวัสดิ์, 2552)	43
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนดังกล่าวมีรายละเอียดแสดงดังแผนภาพ	90
ภาพที่ 4.1 องค์ประกอบการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ	137
ภาพที่ 4.2 แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน	138
ภาพที่ 4.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน	144
ภาพที่ 4.4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เฉพาะขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	151
ภาพที่ 4.5 ผลการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้	157

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์ต้องอาศัยทักษะการเรียนรู้และการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความคิด และคุณธรรม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และร่วมขับเคลื่อนประเทศไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) พร้อมระบุวัตถุประสงค์สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 หรือที่เรียกว่า “3Rs 8Cs” ซึ่งประกอบด้วยทักษะพื้นฐาน 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) และทักษะสำคัญ 8Cs ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) การสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) การเข้าใจวัฒนธรรมต่าง กระบวนทัศน์ (Cross-Cultural Understanding) การร่วมมือและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) การสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อ (Communication, Information, and Media Literacy) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Computing and ICT Literacy) ทักษะชีวิตและอาชีพ (Career and Learning Skills) และคุณธรรมจริยธรรม (Compassion) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560; พระมหาเอกพันธ์ วรธมมญฺ, 2566) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านและคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาไทยในปัจจุบัน

เพื่อให้การจัดการศึกษابرลุเป้าหมายตามแนวนโยบายแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกรอบแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทั้งด้านความรู้ ความคิด คุณธรรม และทักษะชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทางปัญญาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อันเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาและการคิดของผู้เรียนอย่างรอบด้าน หลักสูตรได้กำหนดให้ “การอ่าน” เป็นสาระที่ 1 และเน้นว่าผู้เรียนต้องสามารถใช้กระบวนการอ่านเพื่อสร้างความรู้ ความคิด และ

นำไปใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ยังระบุในตัวชี้วัดของสาระการอ่านว่า ผู้เรียนควรมีความสามารถในการตีความ แปลความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นแก่นสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่มุ่งสร้างผู้เรียนให้เป็นนักคิด มีเหตุผล และรู้เท่าทันสื่อสารรอบตัว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) โดยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนไว้อย่างชัดเจนว่าต้องสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายทั้งโดยตรงและโดยนัย วิเคราะห์และวิจารณ์เนื้อหา แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้ง รวมถึงเขียนผังความคิดหรือรายงานจากสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของหลักสูตรในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านและการคิดเชิงวิพากษ์อย่างเป็นระบบ แต่ในขณะเดียวกัน ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติยังสะท้อนว่าทักษะดังกล่าวของนักเรียนไทยโดยรวมยังอยู่ในระดับที่ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567)

แม้แนวนโยบายและหลักสูตรการศึกษาของชาติจะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างชัดเจน แต่ผลการประเมินในระดับนานาชาติและระดับประเทศยังสะท้อนว่าผู้เรียนไทยประสบข้อจำกัดหลายประการ ในรายงานของ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ภายใต้โครงการ Programmed for International Student Assessment (PISA) 2022 เรื่อง PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education ระบุว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย มีแนวโน้มลดลงหรือทรงตัว โดยเฉพาะด้าน “การอ่าน” ซึ่งยังเป็นความท้าทายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (OECD, 2023) สะท้อนให้เห็นว่าการฝึกฝน “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ” (critical reading) ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย แม้จะมีกรอบนโยบายรองรับก็ตาม ในประเทศไทย สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้เผยแพร่รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งแสดงให้เห็นภาพรวมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนไทยในปัจจุบัน แต่ยังไม่ปรากฏข้อมูลรายวิชาภาษาไทยอย่างเป็นทางการต่อสาธารณะ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567) อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ดังกล่าวตอกย้ำถึงความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเฉพาะการเสริมสร้างทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เป็นระบบและยั่งยืน เพื่อให้การเรียนรู้ภาษาไทยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่ผู้เรียนไทยยังขาดทักษะการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างยั่งยืน สะท้อนว่าการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง การเรียนการสอนที่ยังคงเน้นการบรรยายและการท่องจำไม่สามารถตอบสนองแนวทางการศึกษาศตวรรษที่ 21

ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถาม และการตีความเชิงเหตุผล เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึกผ่านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อย่างไรก็ตาม จากงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนจำนวนมากยังขาดรูปแบบที่ชัดเจน และเป็นระบบในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เช่น สกฤตกร สังข์ทอง (2563) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ที่ช่วยยกระดับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีนัยสำคัญ และสุตาพร รินสมปาน (2562) เสนอว่าการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 กับการสอนวรรณคดีไทยสามารถส่งเสริมการวิเคราะห์ การเข้าใจปัญหา และการมองเห็นคุณค่าทางจริยธรรมจากการอ่านได้ลึกซึ้ง นอกจากนี้ รติมา พ่วงพี และ มีชัย เอี่ยมจินดา (2566) ยังพบว่าการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยควบคู่กับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ช่วยพัฒนาทั้งความรู้ของครูและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนไปพร้อมกัน งานวิจัยเหล่านี้จึงชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยที่มีหลักการ ขั้นตอน และเครื่องมือที่เป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทั้งความรู้ทางวิชาการและคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา การนำหลักอริยสัจ 4 มาเป็นกรอบคิดในการอ่าน วิเคราะห์ และตีความ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างมีเหตุผล มองเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ และสามารถประยุกต์หลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่า อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาไทยโดยรวม

เพื่อให้การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เป็นไปอย่างมีทิศทางและบรรลุผลตามเป้าหมาย งานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อให้เข้าใจถึงบริบทจริงของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม และปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน จากนั้นจึงดำเนินการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เป็นกรอบคิดหลัก เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้มีขั้นตอนที่ชัดเจนและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ แสวงหาความรู้ และเข้าใจความหมายของข้อความได้อย่างลึกซึ้ง เมื่อได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แล้ว งานวิจัยมุ่งนำไปทดลองใช้จริงในชั้นเรียนภาษาไทย เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและผลของการใช้รูปแบบต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน รวมทั้งประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในบริบทจริงของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ผลจากการทดลองและการประเมินจะถูกนำมาใช้ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน

ยิ่งขึ้น เพื่อให้ครูภาษาไทยสามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเกิดผลต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง การดำเนินการทั้งหมดนี้สะท้อนแนวทางการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ที่ไม่เพียงมุ่งสร้างนวัตกรรมทางการจัดการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังมุ่งพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมและตอบสนองต่อเป้าหมายการศึกษาศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

การวิจัยฉบับนี้มีกรอบแนวคิดสำคัญที่มุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยหลักอริยสัจ 4 เป็นกรอบคิดในการออกแบบและวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการรู้ปัญหา (ทุกข์) การค้นหาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) การมองเห็นแนวทางดับปัญหา (นิโรธ) และการปฏิบัติสู่การแก้ไขปัญหา (มรรค) แนวคิดนี้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ ตั้งคำถาม และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งสอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์ตรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Srichompoo (2022) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และสร้างแผนภาพความคิดช่วยเสริมความเข้าใจและพัฒนาการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้งานของ Thongkaew (2022) ยังยืนยันว่าการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงปรากฏการณ์ (Phenomenon-Based Learning) ช่วยเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้อย่างชัดเจน อีกทั้งแนวทางการวิจัยยังอิงหลักการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ซึ่งมุ่งสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาให้สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยอาศัยกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ ทดลองใช้ และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยของ Khamkhien (2016) สนับสนุนแนวทางนี้ โดยชี้ว่าการใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการคิดของผู้เรียนส่งผลให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึกและยั่งยืนมากขึ้น การประยุกต์แนวคิดเชิงพุทธเข้ากับกรอบการเรียนรู้สมัยใหม่และการวิจัยเชิงพัฒนาจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ทั้งในด้านความรู้ ความคิด และคุณธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ในเชิงวิชาการ งานวิจัยจะช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยที่ผสมผสานแนวคิดพุทธธรรมกับกระบวนการเรียนรู้สมัยใหม่ โดยเฉพาะการใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นกรอบคิดในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ซึ่งสามารถเป็นต้นแบบทางทฤษฎีสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ที่มุ่งส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังช่วยขยายขอบเขตของการวิจัยด้านการสอนภาษาไทยให้ก้าวไปสู่การบูรณาการระหว่างศาสตร์ทางภาษาและหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการสร้างมิติใหม่

ของงานวิชาการด้านการศึกษาไทย ในเชิงปฏิบัติ งานวิจัยจะเป็นแนวทางให้ครูภาษาไทยสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การอ่านเชิงลึก การเชื่อมโยงข้อมูล และการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ขณะเดียวกันยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และการรู้จักแก้ปัญหาชีวิตตามแนวทางของหลักอริยสัจ 4 ที่เป็นแก่นของพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยยังสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษานำไปพัฒนาหลักสูตรอบรมหรือโครงการพัฒนาครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาอื่น ๆ ได้ต่อไป อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนในระดับชาติอย่างยั่งยืน

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน เพราะสะท้อนให้เห็นความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยจากรูปแบบเดิมที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้ ไปสู่รูปแบบใหม่ที่เน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยมีหลักพุทธธรรมเป็นฐานในการพัฒนาแนวคิดและการดำเนินชีวิต การนำหลักอริยสัจ 4 มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาวิเคราะห์สาเหตุ และค้นหาวิธีแก้ไขด้วยเหตุผลเท่านั้น แต่ยังช่วยปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมซึ่งเป็นรากฐานของความเป็นมนุษย์ การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยที่มีกรอบคิดชัดเจนเช่นนี้ จึงเป็นแนวทางที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรมตามคุณลักษณะของพลเมืองในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพครูให้สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและศาสนาของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมและความยั่งยืนของระบบการศึกษาไทยในระยะยาว

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เป็นการวิจัยที่ตอบสนองต่อแนวนโยบายการศึกษาไทยในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับแนวคิดทางการเรียนรู้สมัยใหม่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยมีความหมายลึกซึ้งยิ่งขึ้น ไม่เพียงพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียน แต่ยังส่งเสริมการรู้เท่าทันข้อมูล การตระหนักในคุณค่าของภาษา และการประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและปัญญา ดังนั้น การ

พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎี เชิงปฏิบัติ และเชิงคุณธรรม เพราะเป็นแนวทางที่ช่วยยกระดับสมรรถนะของครูภาษาไทยให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างผู้เรียนที่คิดเป็น อ่านเป็น และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย วาจา ใจ ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาในสังคมไทย

1.2 คำถามวิจัย

1.2.1 สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เป็นอย่างไร

1.2.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เป็นอย่างไร

1.2.3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7 เป็นอย่างไร

1.2.4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

1.3.2 เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

1.3.3 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7

1.3.4 เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

กลุ่มเป้าหมาย

1. ครูผู้สอนภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวม 10 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 10 คน รวม 50 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสอนภาษาไทยจำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการวัดและประเมินผลจำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ

ทางด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 2 คน รวม 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สังกัดโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 44 โรงเรียน จำนวน 695 รูป ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดศรีสุวรรณนารามวิทยา จำนวน 36 รูป ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

กลุ่มเป้าหมาย

1. ครูผู้สอนภาษาไทยและผู้บริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 10 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568
2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

- 1) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7
- 2) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

1.5.3 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลองเป็นไปตามโครงสร้างรายวิชาของหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเนื้อหาที่ใช้คือ สารที่ 1 การอ่านมาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ประกอบด้วยตัวชี้วัด

ม 2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

ม 2/3 เขียนแผนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ ที่อ่าน

ม 2/5 วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน

ม 2/7 อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลายและประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาชีวิต

1.5.4 ระยะเวลาที่ใช้การทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ครั้งนี้ทดลองในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ใช้เวลาดำเนินการทดลองทั้งสิ้น 7 สัปดาห์ โดยจัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ตามตารางเรียนของนักเรียน รวม 14 ชั่วโมง

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การออกแบบสภาพและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานของปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดทางการศึกษา โดยกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอน วิธีสอน และเทคนิคการสอนที่สอดคล้องกัน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและปฏิสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องผ่านการพัฒนา ทดลองใช้ และได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ระเบียบการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Analysis: A) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D & D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการนำไปใช้จริง (Implementation: I) และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินและปรับปรุง (Evaluation: E)

1.6.2 หลักอริยสัจ 4 หมายถึง หลักความจริงอันประเสริฐที่อธิบายกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบตามเหตุและผล ประกอบด้วย การกำหนดปัญหา (ทุกข์) การวิเคราะห์สาเหตุของ

ปัญหา (สมุทัย) การกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (นิโรธ) และการกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา (มรรค)

1.6.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 หมายถึง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ได้ออกมาเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ ที่มุ่งส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการบูรณาการตามแนวคิดหลักอริยสัจ 4 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน 3) เนื้อหา ประกอบด้วย การอ่านจับใจความ, การแยกแยะข้อเท็จจริง, การระบุข้อคิดเห็น, และการประเมินเรื่องที่อ่าน 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักอริยสัจ 4 การทำความเข้าใจปัญหา (ทุกข์), การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (สมุทัย), การเสนอแนวทางแก้ปัญหา (นิโรธ), และการประยุกต์ใช้ (มรรค) และ 5) การวัดและประเมินผลสะท้อนข้อคิดเห็นการใช้รูปแบบและปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

1.6.4 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านในระดับสูงที่ผู้อ่านต้องใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ โดยอาศัยความรู้เดิมและประสบการณ์ของตน ประกอบการพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ ผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญ ดีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ รวมทั้งแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น พิจารณาจุดมุ่งหมาย ทศนคติ และความน่าเชื่อถือของผู้เขียน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงไม่ใช่การรับสารโดยปราศจากการไตร่ตรอง แต่เป็นกระบวนการแสวงหาความหมายและคุณค่าที่แท้จริงของสาร ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และดำรงชีวิตได้อย่างมีสติและวิจารณญาณ

1.6.5 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถบอกวัตถุประสงค์ของผู้เขียน แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากกัน เข้าใจเนื้อเรื่อง สามารถตีความและสรุปเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล เปรียบเทียบ วิเคราะห์ และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้ โดยมีองค์ประกอบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 4 ด้าน ได้แก่

1. การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน คือ ความสามารถในการจับประเด็นหลักของเรื่องและเรียบเรียงสาระสำคัญได้อย่างถูกต้องครบถ้วน
2. การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น คือ ความสามารถในการจำแนกข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นหรือการตีความของผู้เขียน

3. การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน คือ ความสามารถในการสกัดสาระ แนวคิด หรือ ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล

4. การประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน คือ ความสามารถในการพิจารณาและตัดสินคุณค่าของเนื้อหาโดยใช้เหตุผลและหลักฐานประกอบ

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.7.1 ครูได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

1.7.2 นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 โดยผ่านการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 สูงขึ้น

1.7.3 โรงเรียนพระปริยัติธรรม สามารถนำข้อมูลผลการวิจัยและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มาเป็นนโยบายเพื่อพัฒนานักเรียนในการเรียนรู้ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

2.1 หลักธรรมเพื่อคุณภาพและความสำเร็จในการทำวิจัย

2.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักอริยสัจ 4

2.6 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.7 สภาพพื้นที่การวิจัย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภาษาไทย
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 หลักธรรมเพื่อคุณภาพและความสำเร็จในการทำวิจัย

ตามที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้กำหนดปรัชญาของมหาวิทยาลัยไว้ว่า “ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา” (Academic Excellence based on Buddhism) และเนื่องจากในงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่ใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีจุดมุ่งหมายเพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีกระบวนการในรูปแบบ R1D1.R2D2. มีขั้นตอนสุดท้ายเป็นการวิจัยเชิงทดลองในภาคสนามจริง ดังนั้น ในการดำเนินการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีหลักธรรมที่เป็นข้อคิดเตือนใจตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย โดยเชื่อว่าการนำหลักธรรมที่จะกล่าวถึงมาใช้จะช่วยตอบสนองต่อปรัชญาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช

วิทยาลัยดังกล่าวข้างต้น และช่วยเสริมสร้างให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปอย่างมีคุณภาพและบรรลุผลสำเร็จ จึงขอนำหลักธรรมที่จะเป็นข้อคิดเตือนใจเพื่อการวิจัยมากล่าวถึงดังนี้

2.1.1 อิทธิบาท 4

พุทธทาสภิกขุ (2549) ได้กล่าวถึง อิทธิบาท แปลว่า บาทฐานแห่งความสำเร็จ หมายถึง สิ่งซึ่งมีคุณธรรมเครื่องให้ถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำตนให้สมบูรณ์ ด้วยสิ่งทีเรียกว่า อิทธิบาท ซึ่งจำแนกไว้เป็น 4 ประการคือ 1) ฉันทะ หมายถึง ความรักและความพอใจในสิ่งนั้น ๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพึงพอใจ ด้วยความรักในสิ่งนั้น ทำสิ่งนั้นด้วยความเต็มใจไม่เบื่อหน่ายในกิจที่ทำ (การเต็มใจ) 2) วิริยะ หมายถึง ความเพียรในการกระทำสิ่งนั้น ๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความพยายาม และมีมานะอดสาหะ ไม่ทอดทิ้งกิจที่ทำนั้น (การตั้งใจ) 3) จิตตะ หมายถึง ความเอาใจใส่ ความเอาใจจดจ่อในสิ่งที่ทำ ไม่วางธุระในสิ่งนั้น ๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุ ด้วยความรอบคอบ (การเข้าถึง) 4) วิมังสา หมายถึง การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ตรวจสอบในสิ่งนั้น ๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรองทำด้วยปัญญา รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักวินิจฉัยพิเคราะห์ ตรวจสอบหาสาเหตุด้วยความรอบคอบ (การเข้าใจ)

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักของอิทธิบาท 4 ดังกล่าวข้างต้น มาช่วยเป็นข้อคิดเตือนใจเพื่อให้งานวิจัยนี้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จ ดังนี้ 1) เมื่อทำงานวิจัยมีความพอใจในการทำงาน เป็นที่ตั้ง ทำด้วยความเต็มใจไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน เวลาทำงานทำด้วยความเต็มใจพอใจในการรับคำแนะนำสั่งสอนจากท่านอาจารย์ ทำให้การทำงานวิจัยทุกครั้งมีความสุข 2) เมื่อได้แนวทางในการทำวิจัยจากท่านอาจารย์ทำด้วยตั้งใจ ค้นคว้างานด้วยความขยันหมั่นเพียร ทำด้วยความพยายาม มุมานะ ไม่ทอดทิ้งงาน 3) เมื่อทำงานเอาใจจดใจจ่อกับงานที่ทำ ไม่ทิ้งงาน ทำงานด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอนเพื่อให้งานมีคุณภาพ 4) เมื่อทำงานต้องใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ตรวจสอบข้อมูลให้รอบคอบ และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นในขณะร่วมทำงานได้ใช้ปัญญาเข้าไปช่วยในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดความสำเร็จในงานวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยนำหลักธรรมดังกล่าวมานี้มาช่วยเสริมหลักการทำการวิจัยของผู้วิจัยให้เป็นด้วยความเพียรพยายาม ทำด้วยความเอาใจใส่ และทำงานด้วยความรัก ความเสมอต้นเสมอปลาย จะส่งผลให้งานวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์และมีคุณภาพ

2.1.2 กัลยาณมิตรธรรม 7

พระธรรมปิฎก (2546) ได้ให้ความหมายของ กัลยาณมิตรธรรม 7 คือ องค์คุณของ กัลยาณมิตร คุณสมบัติของมิตรดีหรือมิตรแท้ คือท่านที่คบหรือเข้าหาแล้วจะเป็นเหตุให้เกิดความดีงามและความเจริญ ในที่นี้มุ่งเอามิตรประเภทอาจารย์หรือพี่เลี้ยงเป็นสำคัญ ดังนี้ 1) ปิโย (น่ารัก) ในฐานะเป็นที่สบายใจและสนิทสนม ชวนให้อยากเข้าไปปรึกษา ไต่ถาม 2) ครุ (น่าเคารพ) ในฐานะประพฤติสมควรแก่ฐานะ ให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งใจ และปลอดภัย 3) ภาวนีโย (น่าเจริญ)

ใจ) หรือน่ายกย่อง ในฐานะทรงคุณคือความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตน อยู่เสมอ ควรเอาอย่าง ทำให้ระลึกและเอออย่างด้วยซาบซึ้งภูมิใจ 4) วัตตา (เป็นผู้รู้จักพูดจา โดยมี เหตุผลและหลักการ) รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไรอย่างไร คอยให้ คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี 5) วจันกขโม (อดทนต่อถ้อยคำ) คือ พร้อมที่จะรับฟัง คำปรึกษาซักถามคำแนะนำวิพากษ์วิจารณ์ อดทน ฟังได้ไม่เบื่อ ไม่ฉุนเฉียว 6) คัมภีรญจะ กถังกต ตา (แถลงเรื่องล้าลึกได้ สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อน ให้เข้าใจ และให้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้ง ยิ่งขึ้นไป 7) โน จัฏฐาเน นิโยชเย (ไม่ชักนำในอูฐาน) คือ ไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล หรือชักจูงไป ในทางเสื่อมเสีย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักของกัลยาณมิตรธรรม 7 ดังกล่าวข้างต้น มาช่วยเป็นข้อคิด เตือนใจเพื่อให้งานวิจัยนี้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จ ดังนี้ ในการปฏิบัติตนต่อท่านอาจารย์หรือ เพื่อนร่วมรุ่น ปฏิบัติตนเป็นที่น่ารักกับทุกคนอย่างดีมาโดยตลอด จึงทำให้เวลาพูดคุยด้วยแล้วสบายใจ มีความยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับผู้ร่วมวิจัย ปฏิบัติตัวให้สมควรแก่การเคารพนับถือของผู้อื่น และ เมื่อพูดคุยแล้วรู้สึกอบอุ่นใจ ปลอดภัย สามารถเป็นที่พึ่งพาให้กับผู้ร่วมวิจัยได้ ให้กำลังใจผู้อื่นเมื่อเกิด ปัญหา รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย สามารถอธิบายชี้แนะด้วยหลักการและเหตุผล และเป็นที่ ปรึกษาที่ดีแก่ผู้ร่วมวิจัยและเพื่อนร่วมรุ่นทุกคน ผู้วิจัยนำหลักธรรมนี้มาใช้ตลอดระยะเวลาการทำวิจัย จึงส่งผลให้งานวิจัยนี้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จ

2.1.3 โยนิโสมนสิการ

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), (2548). ได้ให้ความหมาย โยนิโสมนสิการ ว่าการทำใน ใจให้แยบคาย หรือ การพิจารณาโดยแยบคาย กล่าวคือ ความเป็นผู้ฉลาดในการคิด คิดอย่างถูกวิธีถูก ระบบ พิจารณา ไตร่ตรองสาวไปจนถึงสาเหตุหรือต้นตอของเรื่องที่กำลังคิด คือคิดถึงรากถึงโคนนั่นเอง แล้วประมวลความคิดรอบด้านจนกระทั่งสรุปออกมาได้ว่าสิ่งนั้นควรหรือไม่ควร ดีหรือไม่ดี เป็นวิถีทาง แห่ง ปัญญา เป็นธรรม สำหรับกลั่นกรองแยกแยะข้อมูลหรือแหล่งข่าวหรือที่เรียก “ปรโตโมสะ” อีก ชั้นหนึ่ง กับทั้งเป็นบ่อเกิดแห่งความคิดชอบหรือ “สัมมาทิฐิ” ทำให้มีเหตุผล และไม่มโนมาย

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ใช้กระบวนการสอนจึงนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางในการทำงานใน ครั้งนี้ คือโยนิโสมนสิการ ใช้กระบวนการคิด วิธีการที่ให้ผู้คลามีหลักการและวิธีการคิดที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ในกระบวนการสอน โดยการใช้กระบวนการคิดหาเหตุ หรือ กระบวนการพิจารณาหาเหตุ เหตุ คือ อะไร เหตุ คือ เงื่อนไขจำเป็นที่ทำให้เกิดสิ่งหนึ่งตามมา สิ่ง ที่ ตามมาเรียกว่า ผล เหตุและผลมีความสัมพันธ์โยงถึงกัน ดังนั้น ถ้ารู้เหตุ ก็สามารถรู้ผลได้ หรือรู้ผลก็ โยงไปหาเหตุได้ แต่ในการค้นหาเหตุได้ ต้องมีพื้นฐานความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ถ้ามีความรู้มาก ก็ มีโอกาสตรึกตรองถึงความสัมพันธ์ของเหตุและผลได้ลึกและละเอียดมากตามไปด้วย ดังนั้น ก่อนการ

พิจารณาเหตุและผล จึงต้องมีความรู้ หลักการ กฎเกณฑ์ ที่ตรงกับความเป็นจริงเป็นเบื้องต้น เพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพและประสิทธิผล

2.1.4 พรหมวิหาร 4

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต. 2550) พรหมวิหาร 4 ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ, ธรรมประจำใจอันประเสริฐ, หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจดและปฏิบัติตนต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ ประกอบด้วย 4 ประการดังนี้ 1. เมตตา ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า 2. กรุณาความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์ 3. มุทิตาความยินดีในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง กอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ ต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญอกงามยิ่งขึ้นไป 4. อุเบกขา ความวางใจเป็นกลางอันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญาคือมีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตราขึง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้วอันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดูในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำ เพราะเขารับผิดชอบตนได้ดีแล้ว เขาสมควรรับผิดชอบตนเอง หรือเขาควรได้รับผลอันสมกับความรักผิดชอบของตนผู้ดำรงในพรหมวิหารธรรม ย่อมช่วยเหลือมนุษย์สัตว์ทั้งหลายด้วยเมตตากุณาและย่อมรักษารักรวมไว้ได้ด้วยอุเบกขา ดังนั้น แม้จะมีกรุณาที่จะช่วยเหลือปวงสัตว์แต่ก็ต้องมีอุเบกขาด้วยที่จะมิให้เสียธรรม พรหมวิหารธรรมในบางที่แปลว่าธรรมเครื่องอยู่ของพรหม, ธรรมเครื่องอยู่อย่างพรหม, ธรรมประจำใจที่ทำให้เป็นพรหมหรือให้เสมอด้วยพรหม, หรือธรรมเครื่องอยู่ของท่านผู้มีคุณยิ่งใหญ่

ดังนั้น หลักธรรมดังกล่าวข้างต้น สามารถใช้ร่วมกันได้และจะช่วยให้มีความถูกต้องในการคิดมากขึ้น ในขณะที่ทำการวิจัยในทุกขั้นตอน ผู้วิจัยได้นำหลักธรรมนี้มาใช้ตลอดเวลา เนื่องจากการวิจัยเป็นการศึกษา อย่างเป็นระบบโดยใช้แนวคิดของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ บนหลักของเหตุและผล ซึ่งตรงกับหลักธรรมนี้ ไม่มีการกล่าวอ้างลอย ๆ โดยคำนึงถึงเหตุผลและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา และการเขียนรายงานการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ สำหรับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของการวิจัยนี้ และเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

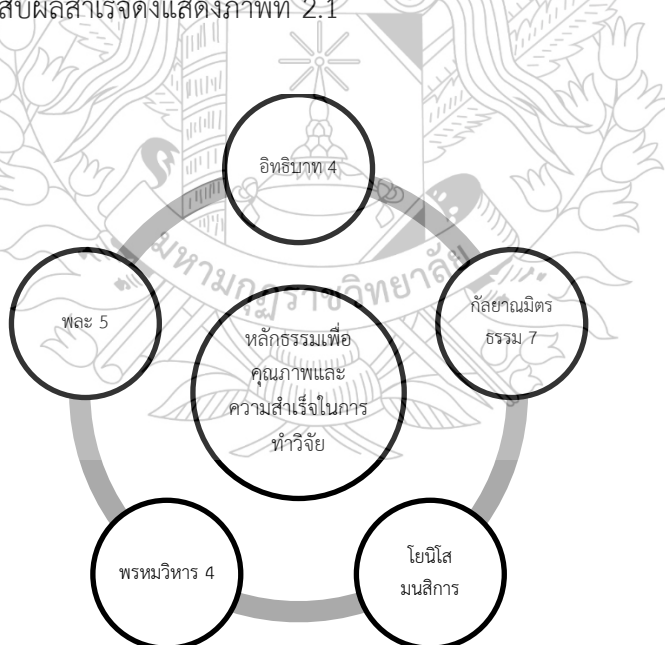
2.1.5 พละ 5

พระครูสุธีจริยวัฒน์ (2561) ได้กล่าวถึง พละ 5 ประกอบด้วย 1) ศรัทธาพละ คือ ความเชื่อเชื่อแน่วแน่ในคุณงามความดี ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ไม่มีใครคนอื่นรับแทนได้ ตนทำตนต้องรับผลนั้นแน่นอน 2) วิริยะพละ คือ ความเพียรพยายามอยู่ตลอดเวลา จนเกินความคุ้นเคย เคยชินในการสร้าง

ความเพียร 3) สติพละ คือ การตั้งสติจดจ่อตั้งมั่นในเรื่องนั้น ๆ และมีสติเป็นเครื่องกำกับดูแลอยู่เสมอ 4) สมาธิพละ คือ การตั้งใจมั่นในการทำงาน โดนมีหลักจริยธรรมในการทำงาน 5) ปัญญาพละ คือ มีปัญญาพิจารณาไตรตรองสังขารร่างกายอย่างเหมาะสม

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักของ พละ 5 ดังกล่าวข้างต้น มาช่วยเป็นข้อคิดเตือนใจเพื่อให้งานวิจัยนี้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จ ดังนี้ 1) ศรัทธาพละ ในการทำวิจัย ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นในตัวอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งตั้งใจในการปรับแก้พร้อมทั้งปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ให้คำแนะนำ 2) วิริยะพละ ในการทำวิจัย ผู้วิจัยมีความเพียรพยายามที่จะทำงานวิจัยในครั้งนี้อย่างประสบความสำเร็จ 3) สติพละ ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สติกำกับดูแลในการทำงานทุกครั้ง เพื่อเป็นการระลึกรู้อย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งเป็นการเตือนตนให้ทำงานวิจัยสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 4) สมาธิพละ ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สมาธิในการไตรตรองและพิจารณาเมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการทำวิจัย ต้องใช้สมาธิในการไตรตรองหาเหตุผลของสิ่งนั้นแล้วจึงแก้ปัญหา 5) ปัญญาพละ ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ปัญญาไตรตรองหาข้อมูลและวิธีการจนทำให้การวิจัยสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น การนำหลักธรรมดังกล่าวมานี้มาช่วยเสริมหลักการทำวิจัยของผู้วิจัยให้เป็นด้วยความสามัคคี ให้กำลังใจและให้คำแนะนำ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันซึ่งกันและกัน และความเสมอต้นเสมอปลาย จะส่งผลให้งานวิจัยนี้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จ

โดยสรุป ในการดำเนินการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเอา 5 หลักธรรมดังกล่าวข้างต้น มาใช้เป็นข้อคิดเตือนใจ ตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จดังแสดงภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 หลักธรรมเพื่อคุณภาพและความสำเร็จในการทำวิจัย

2.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2.1 ความนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542)

จากการวิจัย และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2546 ก., 2546 ข., 2548 ก., 2548 ข.; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547; สำนักผู้ตรวจราชการและติดตามประเมินผล, 2548; สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย, 2547; Nutravong, 2002; Kittisunthorn, 2003) พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ

ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกระดับ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2.2.2 วิสัยทัศน์

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.2.3 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.2.4 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.2.5 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์

ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

2.2.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

2.2.7 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิด ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

2.2.8 ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้น จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต

มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

2.2.9 การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม กับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
- 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

- 1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 3) ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
- 5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.2.10 สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้อง กับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหามีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

2.2.11 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ว่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

2. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นกระบวนการตรวจสอบและติดตามพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด ตลอดจนวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และความต้องการในการส่งเสริมผู้เรียนในแต่ละด้าน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินยังเป็นสารสนเทศสำคัญที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถ

ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล โดยการประเมินต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้สะท้อนศักยภาพและความก้าวหน้าของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

2.2.12 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ทำไมต้องเรียนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

เรียนรู้อะไรในภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไป

ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ได้ถ่ายทอดความรู้สึก ค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจใน บรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2.2.13 คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่น ปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำ

ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็น วัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มี คุณค่าตามความสนใจได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมาย โดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจ คำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของ เรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาท และมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยค และเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

พูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พูดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจาก

การฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูสื่อกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติ และประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงงาน

พูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ

มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และ ศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่า ที่ได้จากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตจริง

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและ เสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกรายงานย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการ อ้างอิง ผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของ ผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจรรย์ญาณในการเลือกเรื่อง ที่ ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่ง ที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะ ได้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่ อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำ สร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้ เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำใน ภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การเรียนรู้สาระวรรณคดีและวรรณกรรมมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น มีความรู้และความเข้าใจ

เกี่ยวกับลักษณะเด่น คุณค่า และความงดงามของวรรณคดีไทย รวมทั้งตระหนักถึงภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนประวัติศาสตร์ สังคม และวิถีชีวิตของคนไทย ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้จากวรรณคดีกับบริบททางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย ประเมินคุณค่าทางวรรณศิลป์ทั้งด้านเนื้อหา ภาษา และกลวิธีการประพันธ์ ตลอดจนสังเคราะห์ข้อคิดและคุณธรรมที่ได้รับจากการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการดำรงตนอย่างเหมาะสมในสังคม

2.2.14 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กำหนดสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยว่าประกอบด้วย 5 สาระ โดยสาระการอ่านเป็น สาระ ที่ 1 และได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไว้ว่า สามารถอ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมาย โดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้วิเคราะห์ วิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมิน ความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ดังตาราง

ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ม.2	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย และบทพรรณนา - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนนิทาน กลอนเพลงยาว และกาพย์ห่อโคลง

	2. จับใจความ สำคัญ สรุป ความ และอธิบายรายละเอียด จากเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน - บทความ
	3. เขียนผังความคิดเพื่อแสดง ความเข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ ที่อ่าน 4. อภิปรายแสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่ อ่าน 5. วิเคราะห์และจำแนก ข้อเท็จจริงข้อมูลสนับสนุนและ ข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน 6. ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อ การโน้มน้าว หรือ ความ สมเหตุสมผลของงานเขียน	- บันทึกเหตุการณ์ - บทสนทนา - บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - งานเขียนหรือบทความแสดง ข้อเท็จจริง - เรื่องราวจากบทเรียนใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และ กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	7. อ่านหนังสือบทความหรือคำ ประพันธ์อย่างหลากหลาย และ ประเมินคุณค่าหรือแนวคิด ที่ ได้ จากการอ่านเพื่อนำไปใช้ แก้ปัญหาในชีวิต	การอ่านตามความสนใจ เช่น - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสือที่นักเรียนสนใจและ เหมาะสม กับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียน กำหนดร่วมกัน
	8. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะสำคัญที่แทรกอยู่ในตัวชี้วัดต่าง ๆ คือ ท 1.1 ม.2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน ท 1.1 ม.2/3 เขียนแผนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ ที่อ่าน ท 1.1 ม.2/5 วิเคราะห์และจำแนก ข้อเท็จจริงข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน และ ท 1.1 ม.2/7 อ่านหนังสือ บทความหรือคำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่านเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ทั้งนี้ได้กำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลางของสาระการอ่านชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เช่น การอ่านวรรณคดีในบทเรียน บทความ บันทึกเหตุการณ์ บทสนทนา บทโฆษณา งานเขียน ประเภท โน้มน้าวใจ งานเขียนหรือบทความแสดงข้อเท็จจริง เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสือที่นักเรียนสนใจ และเหมาะสมกับวัย หรือหนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน

2.2.15 โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ท22102 ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ศึกษาวิเคราะห์จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อจากเรื่องที่อ่าน อ่านหนังสือและประเมินคุณค่าจากการอ่านเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า จดหมายกิจธุระ วิเคราะห์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล พูดในโอกาสต่าง ๆ พูดรายงานจากการศึกษาค้นคว้า แต่งกลอนสุภาพ รวบรวมและอธิบายความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

โดยใช้กระบวนการทางภาษา กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดเรียนรู้แบบโครงงาน ให้รู้วิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ วางแผน คิดวิเคราะห์ ประเมินผล ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สามารถสร้างองค์ความรู้ นำเสนอความรู้เห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม และมีมารยาทในการใช้ภาษาเป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด เห็นคุณค่าภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ภาควุมใจในภาษาไทย และรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ

รหัสตัวชี้วัด

- ท 1.1 ม.2/2, ม.2/3, ม.2/5, ม.2/6, ม.2/7, ม.2/8
- ท 2.1 ม.2/2, ม.2/5, ม.2/6, ม.2/7, ม.2/8
- ท 3.1 ม.2/4, ม.2/5, ม.2/6

ท 4.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4, ม.2/5

ท 5.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4, ม.2/5

รวมทั้งหมด 24 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 2.2 โครงสร้างรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัสวิชา 22102

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
1	การอ่านจับใจความ และสรุปความ	ท 1.1 ม.2/2, ม.2/3	หลักการอ่านจับ ใจความสำคัญและ การสรุปความ	9	10
2	การวิเคราะห์และ แยกแยะข้อมูล	ท 1.1 ม.2/5	การวิเคราะห์ ข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็น	9	10
3	การวิเคราะห์การใช้ ภาษาและการโน้มน้าว	ท 1.1 ม.2/6	การวิเคราะห์การใช้ ภาษาและการชวน เชื่อ	9	10
4	การเขียนและการ สื่อสาร	ท 2.1 ม.2/2, ม.2/5, ม.2/6, ม.2/7, ม.2/8 ท 3.1 ม.2/4, ม.2/5, ม.2/6	การเขียนรายงาน การเขียนแสดง ความคิดเห็น การพูด นำเสนอ	9	10
5	หลักการใช้ ภาษาไทย	ท 4.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4, ม.2/5	หลักการใช้ภาษา คำศัพท์ และ โครงสร้างภาษาไทย	10	10
6	การอ่านอย่างมี วิจารณญาณจาก สื่อหลากหลาย	ท 1.1 ม.2/7, ม.2/8 ท 5.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4, ม.2/5	1) การอ่านวรรณคดี ในบทเรียน 2) การ อ่านวรรณคดีใน บทเรียน 3) การอ่าน บทความ 4) การ	14	20

			อ่านโฆษณา 5) การ อ่านบันทึกเหตุการณ์ 6) การอ่านกวีนิพนธ์ 7) การอ่าน วรรณกรรมท้องถิ่น		
--	--	--	--	--	--

จากโครงสร้างรายวิชาดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดให้หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อหลากหลาย เป็นหน่วยหลักในการจัดการเรียนรู้เพื่อการวิจัย เนื่องจากเป็นหน่วยที่บูรณาการเนื้อหาการอ่านจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การอ่านวรรณคดีในบทเรียน การอ่านบทความ การอ่านโฆษณา การอ่านบันทึกเหตุการณ์ การอ่านกวีนิพนธ์ และการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งครอบคลุมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้งด้านการสรุปใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การระบุข้อคิด และการประเมินค่า

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ในการทดลองจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แนวคิดอริยสัจ 4 เพื่อศึกษาผลต่อความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา

ในการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการวิจัยการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 โดยมีรายละเอียด

2.3.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Gay (1976) ได้ให้ความหมายการวิจัยและพัฒนาว่าหมายถึงการพัฒนาองค์ประกอบที่เป็นผลผลิตที่ใช้ในการศึกษาซึ่งผลผลิตทางการศึกษาได้แก่อุปกรณ์ ที่ใช้ในการสอนสื่อการสอนสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์เชิงพฤติกรรมสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ และ การจัดระบบการวิจัยและพัฒนาจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่นวัตถุประสงค์บุคลากรและเวลาในการทำให้สมบูรณ์ผลของการพัฒนาจะทำให้ได้มาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงและจะสมบูรณ์แบบเมื่อผลผลิตถูกนำไปทดลองภาคสนามและหาประสิทธิภาพให้อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐาน

Borg and Gall (1986) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาคือกระบวนการที่นำมาพัฒนาและตรวจสอบความถูกต้องของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาคำว่าผลิตภัณฑ์ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าสิ่งที่อยู่ในหนังสือในภาพยนตร์ประกอบการสอนและคอมพิวเตอร์เท่านั้นแต่ยังหมายถึงระเบียบวิธี เช่น ระเบียบวิธีในการสอน โปรแกรมการสอนเช่นโปรแกรมการศึกษาเรื่องยาหรือโปรแกรมการพัฒนาคนทำงานจุดเน้นของโครงการวิจัยและพัฒนาในปัจจุบันปรากฏในฐานของโครงการพัฒนาโปรแกรมนี้เป็นระบบการเรียนรู้ที่สลับซับซ้อนที่รวมเอาการพัฒนาทางวัตถุและการอบรมบุคลากรเพื่อให้สามารถทำงานได้ในบริบทเฉพาะ

อุทัย บุญประเสริฐ (2552) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาหรือ R&D เป็นการวิจัยประยุกต์เป็นการวิจัยที่เน้นการแสวงหาผลิตภัณฑ์ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่พัฒนาระบบการพัฒนากระบวนการพัฒนาและวิธีทำงานและเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยใช้การวิจัยเป็นฐานสำหรับการพัฒนาสิ่งที่ต้องการ

สุพัตร์ พิบูลย์ (2552) ที่ได้กล่าวว่าการวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบมุ่งพัฒนาทางเลือกหรือกระบวนการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิตการวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยเชิงทดลองการวิจัยและพัฒนาจะให้ผลลัพธ์ที่สำคัญ 2 ลักษณะ

คือ (1) นวัตกรรมวัตถุที่เป็นชิ้นอัน (Materials) เช่น ชุดการสอนสื่อการสอนชุดกิจกรรมเสริมความรู้

เป็นต้น (2) นวัตกรรมประเภทที่เป็นรูปแบบ/วิธีการ/กระบวนการ/ระบบปฏิบัติการ (Methods/Process/Procedure/Style) เช่น รูปแบบการสอนวิธีสอนรูปแบบการบริหารจัดการเป็นต้น

ญาณภัทร สีหะมงคล (2550) ได้กล่าวว่าการวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าคิดค้นอย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผลผลิตเทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์สื่ออุปกรณ์เทคนิควิธีหรือรูปแบบการทำงาน หรือระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นอย่างชัดเจน

ทิตินา แคมมณี (2540) ได้กล่าวว่าการวิจัยและพัฒนาหมายถึง การวิจัยที่มุ่งนำเอาความรู้จากการวิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อโดยพัฒนาเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและทดลองใช้งานได้ผลเป็นที่น่าพอใจแล้วจึงนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิญญา วิศาลาภรณ์ (2540) ได้กล่าวว่าการวิจัยและพัฒนาไม่ใช่อยู่ที่การสร้างหรือทดสอบทฤษฎี แต่อยู่ที่การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในโรงเรียนผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาเช่นอุปกรณ์การฝึกอบรมอุปกรณ์การเรียนสื่อการเรียนระบบการจัดการ

เป็นต้นผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมานั้นจะต้องตรงกับความต้องการที่มีรายละเอียดโดยเฉพาะเมื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ขึ้นแล้วจะต้องนำไปทดลองใช้และปรับปรุงจนถึงระดับที่มีประสิทธิภาพ

ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์ (2543) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยที่มีจุดหมายเพื่อสร้างหรือค้นหาแนวคิดแนวทางวิธีปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ที่นำไปใช้เพื่อพัฒนากลุ่มคนหน่วยงานหรือองค์กรจุดหมายปลายทางที่คาดหวังจึงเป็นการมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่นแนวคิดพฤติกรรมวิธีปฏิบัติที่คาดว่าจะดีขึ้นจึงมักเกี่ยวข้องกับการทดลองตัวอย่างของงานวิจัยและพัฒนาเช่นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยอาจจะอยู่ในรูปของหลักการโครงสร้างและแนวทางของหลักสูตรชุดฝึกอบรมครูสื่อและชุดการเรียนแนวทางการประเมินและระบบในการบริหารจัดการหลักสูตร สิ่งเหล่านี้ได้มีการทดสอบด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อยืนยันประสิทธิภาพแล้ว

วาโร เฟิงส์วสต์ (2552) สรุปไว้ว่าการวิจัยและพัฒนาหมายถึงกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ มีจุดหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ซึ่งมี 2 ลักษณะ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประเภทส่ววัสดุอุปกรณ์ (Material) และผลิตภัณฑ์ประเภทวิธีการหรือกระบวนการ (Process) โดยดำเนินการทดสอบในสภาพจริงและทำการปรับปรุงผลิตภัณฑ์หลายรอบจนได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากลุ่มคนหน่วยงานหรือองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้นความหมายของการวิจัยและพัฒนา ตามทัศนะของ Gay (1976); Borg and Gall (1986); อุทัย บุญประเสริฐ (2552); สุกตน์ พิบูลย์ (2552); ญาณภัทร สีหะมงคล (2550);

ทิตินา แคมมณี (2540); วัณญา วิศาลภรณ์ (2540); ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์ (2543); และ วาโร เฟิงส์วสต์ (2552) หมายถึง กระบวนการวิจัยเชิงประยุกต์ที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยใช้ผลจากการวิจัยเป็นฐานในการออกแบบ พัฒนา ทดลองใช้ ประเมินผล และปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในบริบทจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 ความสำคัญของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ ดังนี้

ทิตินา แคมมณี (2540) กล่าวว่ากระบวนการวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือใน การเรียนรู้ และพัฒนางานของตนจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิรูปแบบการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนการวิจัยและพัฒนาเป็นการพัฒนาแบบหนึ่งที่ใช้ การวิจัยเป็นเครื่องมือหรือยุทธวิธีในการดำเนินงานเป็นการดำเนินการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในทิศทางหรือลักษณะที่ต้องการโดยใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนางานซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพของงานและมี

การดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบมีการศึกษาทดลองเพื่อให้เห็นผลประจักษ์มีการตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้และมีการปรับปรุงพัฒนาไปเรื่อย ๆ

สุพักตร์ พิบูลย์ (2549) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นทางเลือกสำคัญที่จะมีผลต่อการยกระดับคุณภาพงานในองค์กรรวมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคลในองค์กรหน่วยงาน/กลุ่มนักวิชาชีพใด ๆ มีการพัฒนาสื่อคู่มืออุปกรณ์สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการทำงานใหม่แล้วนำมาใช้ในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องจะส่งผลให้องค์กรหรือนักวิชาชีพกลุ่มนั้น ๆ สามารถยกระดับคุณภาพงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพบุคลากรหรือคนในรุ่นหลังจะมีนวัตกรรมหรือทางเลือกเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตที่หลากหลายช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ธเนศ ขำเกิด (2550) กล่าวว่า การบริหารหรือการทำงานใด ๆ ที่มุ่งแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เกิดคุณภาพนั้นเมื่อผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานค้นพบปัญหาและเกิดความตระหนักในปัญหาก็จะคิดค้นรูปแบบสื่อหรือรูปแบบการพัฒนาที่มักเรียกว่า “นวัตกรรม” เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานดังกล่าวโดยที่รูปแบบสื่อหรือรูปแบบการพัฒนาที่คิดขึ้นจะต้องมีเหตุผลหลักการหรือทฤษฎีรองรับทั้งนี้อาจเลือกใช้วิธีการปรับปรุงในสิ่งที่มีผู้อื่นให้ศึกษาหรือเคยใช้ได้ผลในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเช่นเดียวกันมาก่อน หรืออาจคิดค้นใหม่ก็ได้

สมคิด พรหมจ้อย (2550) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนามีความสำคัญ ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความรู้ใหม่หรือวิทยาการใหม่แนวคิดทฤษฎีใหม่ การวิจัยช่วยให้เกิดความรู้ใหม่เป็นการเพิ่มพูนวิทยาการให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นคือทำให้รู้ในสิ่งที่ยังไม่รู้หรือสิ่งใดที่พอรู้อยู่แล้วก็ทำให้รู้และเข้าใจดียิ่งขึ้นทั้งอาจนำความรู้เหล่านั้นมาพัฒนาเป็นวิทยาการใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ต่อไปได้เช่นพัฒนานวัตกรรมอาทิคอมพิวเตอร์ชุดการสอนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสื่อการสอนชุดเอกสารเสริมความรู้คู่มือประกอบการทำงานวิธีสอนรูปแบบการทำงาน เป็นต้น

2. ช่วยในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยย่อมเกิดปัญหาต่าง ๆ ได้มากมายปัญหาบางปัญหามีความยุ่งยากซับซ้อนการแก้ไขปัญหามาโดยการคาดคะเนแบบสามัญสำนึกหรือจากการใช้ประสบการณ์อาจเป็นการแก้ปัญหาไม่ถูกจุดคือไม่รู้ว่าจะประเด็นที่แท้จริงของปัญหาคืออะไรจึงแก้ปัญหาไม่ถูกต้องการวิจัยสามารถช่วยให้ทราบสาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบรวมถึงแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุดได้

3. ช่วยในการกำหนดนโยบายและวางแผนได้อย่างถูกต้องงานวิจัยและพัฒนาบางเรื่องมีวัตถุประสงค์ที่จะนำผลการวิจัยนั้นไปใช้กำหนดนโยบายหรือวางแผนตลอดจนนำไปใช้ในการปฏิบัติตามนโยบายหรือแผนที่วางไว้การวิจัยดังกล่าวจะศึกษาค้นคว้าเพื่อนำมาเป็นแนวทางกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งการวิจัยจะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยชี้ลู่ทางในการวางนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ช่วยพัฒนาระบบการบริหารและดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นงานวิจัยบางเรื่องเป็นงานวิจัยที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างสมรรถนะทางการบริหารโดยใช้ความรู้ทางวิชาการมาอธิบายพฤติกรรมและปัญหาทางการบริหารการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานประเมินประสิทธิภาพของการทำงานจะช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงตามความเป็นจริงชี้ให้เห็นทั้งประสิทธิภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ปัญหาซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญให้นักบริหารใช้ในการวินิจฉัยสั่งการหรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพและเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนางานนั้นให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ดังนั้นความสำคัญของการวิจัยและพัฒนา ตามทัศนะของ ทิศนา แหมมณี (2540); สุพัตร์ พิบูลย์ (2549); ธเนศ ขำเกิด (2550); และ สมคิด พรหมจรรย์ (2550) สรุปได้ว่าการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เป็นกระบวนการสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการทำงาน โดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ช่วยให้การดำเนินงานมีทิศทางชัดเจน มีหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับ และสามารถปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

2.3.3 กระบวนการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนาไว้ ดังนี้

Gall and Borg (1996) ได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนา มี 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Research and Information Collection) โดยการรวบรวมวรรณกรรมการสังเกตภายในห้องเรียนการเก็บสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือมีอยู่และเป็นประโยชน์ในการนำมาทำวิจัย
2. การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผนที่รวมถึงการวางแผนเกี่ยวกับทักษะการกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดลำดับเนื้อหาวิชาการทดสอบแบบต่าง ๆ การพัฒนารูปแบบผลผลิตขั้นต้นรวมทั้งการเตรียมสื่อแบบต่าง ๆ คู่มือและแบบทดสอบ
3. พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลิตภัณฑ์ (Develop Preliminary Form of Product) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นการออกแบบและจัดทำผลิตภัณฑ์การศึกษาตามที่วางไว้
4. การทดสอบเบื้องต้น (Preliminary Field Testing) คือ การนำผลผลิตทั้งหมดมาทดลองถ้าเป็นโรงเรียนใช้ 1-3 โรงเรียนถ้าเป็นบุคคลใช้จำนวน 6-12 คน โดยการสัมภาษณ์การสังเกตและแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ
5. ผลผลิตไปปรับปรุง (Main Product Revision) ภายหลังได้รับการเสนอแนะ และทดสอบในเบื้องต้น

6. ทดสอบกลุ่มย่อย (Main Field Testing) ถ้าเป็นโรงเรียนใช้กลุ่มตัวอย่าง 5-15 โรงเรียนถ้าเป็นบุคคลใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30-100 คน ในขั้นนี้จะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณผลลัพธ์ และการประเมินผลที่ได้จะเป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยมีการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมตามความเหมาะสม

7. ปรับปรุงผลผลิตที่ได้จากการทดลอง (Operational Product Revision)

8. ทดสอบภาคสนาม (Operational Field Testing) เป็นการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างถ้าเป็นโรงเรียนใช้ 10-30 โรงเรียน ถ้าเป็นบุคคลใช้กลุ่มตัวอย่าง 40-200 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์สังเกตแล้วใช้แบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์

9. ปรับปรุงผลผลิตขั้นสุดท้าย (Final Product Revision) เป็นการปรับปรุงผลผลิตภายหลังการทดสอบขั้นสุดท้าย

10. นำไปเผยแพร่ (Distribution) เป็นการประชุมหรือในวารสารหรือการเผยแพร่ทางการค้าการเผยแพร่จะนำมาสู่การควบคุมคุณภาพ

ทศนา แคมมณี (2547) กล่าวว่าขั้นตอนหลักในการดำเนินการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญแบ่งตามกระบวนการหลักเป็น 2 ขั้นตอน คือขั้นตอนการวิจัย (R) และขั้นตอนการพัฒนา (D) ซึ่งอาจเริ่มต้นจาก R เพื่อแสวงหาความรู้และแนวทางการพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์และต่อยอด D1 คือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวทางนั้นต่อไปคือขั้นตอน การวิจัย R2 เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพของนวัตกรรม/ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นหาข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไขและนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง D1 ให้เป็นนวัตกรรม D2 ที่ดีขึ้นทั้งนี้นักวิจัยอาจดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวซ้ำหลายๆ รอบจนกว่าจะได้นวัตกรรม/ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดกระบวนการวิจัยและพัฒนาจึงมีขั้นตอนเรียงลำดับดังนี้คือ R1 D1 R2 D2 ซึ่งอาจมีขั้นตอนต่อเนื่องกันไปจนกว่าจะได้นวัตกรรม/ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานหรืออาจเริ่มต้นจาก D1 R1 D2 R2 ก็ได้ หากเริ่มต้นจากนวัตกรรม/ผลิตภัณฑ์ที่คิดขึ้น

ธเนศ ขำเกิด (2550) ได้ระบุขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาโดยเริ่มจากขั้นตอนแรก (วิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็น) เป็นเพียงการศึกษาให้รู้ว่างานในหน้าที่ความรับผิดชอบนั้นมีปัญหาที่แท้จริงคืออะไรการสืบค้นหรือวิธีการหาปัญหาอย่างมีระบบก็คือการวิจัยเชิงสำรวจนั่นเองและเมื่อได้ทราบปัญหาแล้วถ้าหยุดนิ่งไม่แก้ปัญหาหรือพัฒนาให้ดีขึ้นก็ย่อมไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีเกิดขึ้นจึงต้องคิดค้นรูปแบบหรือนวัตกรรมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา นั่นคือการพัฒนาและเมื่อพัฒนารูปแบบการแก้ปัญหาหรือนวัตกรรมแล้วเพื่อให้รู้ว่างานรูปแบบหรือนวัตกรรมนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใดก็ต้องนำไปทดลองใช้นั่นคือการวิจัยเชิงทดลองหากแก้ปัญหาไม่สำเร็จก็กลับไปวิเคราะห์ปัญหาและปรับปรุงรูปแบบหรือนวัตกรรมแล้วทดลองใช้ใหม่จนสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จหากแก้ปัญหาได้สำเร็จแล้วก็

เขียนรายงานการวิจัยและเผยแพร่รูปแบบหรือนวัตกรรมนั้น ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและวงวิชาการต่อไป

วโร เฟิงส์วีสต์ (2552) กล่าวถึง กระบวนการวิจัยและพัฒนาว่า มีขั้นตอนดังนี้

1. การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการเป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) หรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์รวมทั้งลักษณะที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้พัฒนาผลการดำเนินการในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

2. การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นการดำเนินการโดยการนำความรู้และผลการวิจัยที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ซึ่งจะเริ่มจากการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการพัฒนาผลิตภัณฑ์การกำหนดวิธีที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์และทรัพยากรที่ต้องการเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้งในด้านกำลังคนงบประมาณวัสดุครุภัณฑ์และระยะเวลาหลังจากนั้นจึงดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีลักษณะหรือรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายส่วนผลิตภัณฑ์ที่จะพัฒนามีลักษณะอย่างไรหรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์มีอะไรบ้างจะขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ในขั้นตอนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้จะต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสร้างผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด

3. การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์เมื่อสร้างผลิตภัณฑ์เสร็จแล้วจะต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ถ้าหากผลการตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพยังไม่เป็นที่พึงพอใจหรือมีบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์จะดำเนินการดังนี้

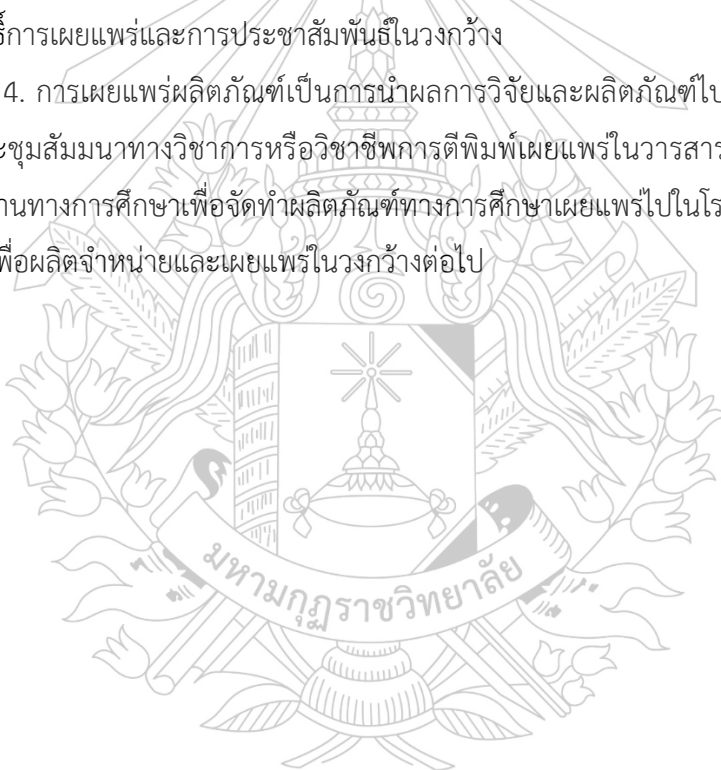
3.1 การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็กเป็นการทดลองเบื้องต้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมผลประเมินเชิงคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์มักนิยมทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ในโรงเรียน 1-3 โรงเรียน เด็กนักเรียน 6-12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสังเกตสัมภาษณ์สอบถามแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงรูปแบบของผลิตภัณฑ์

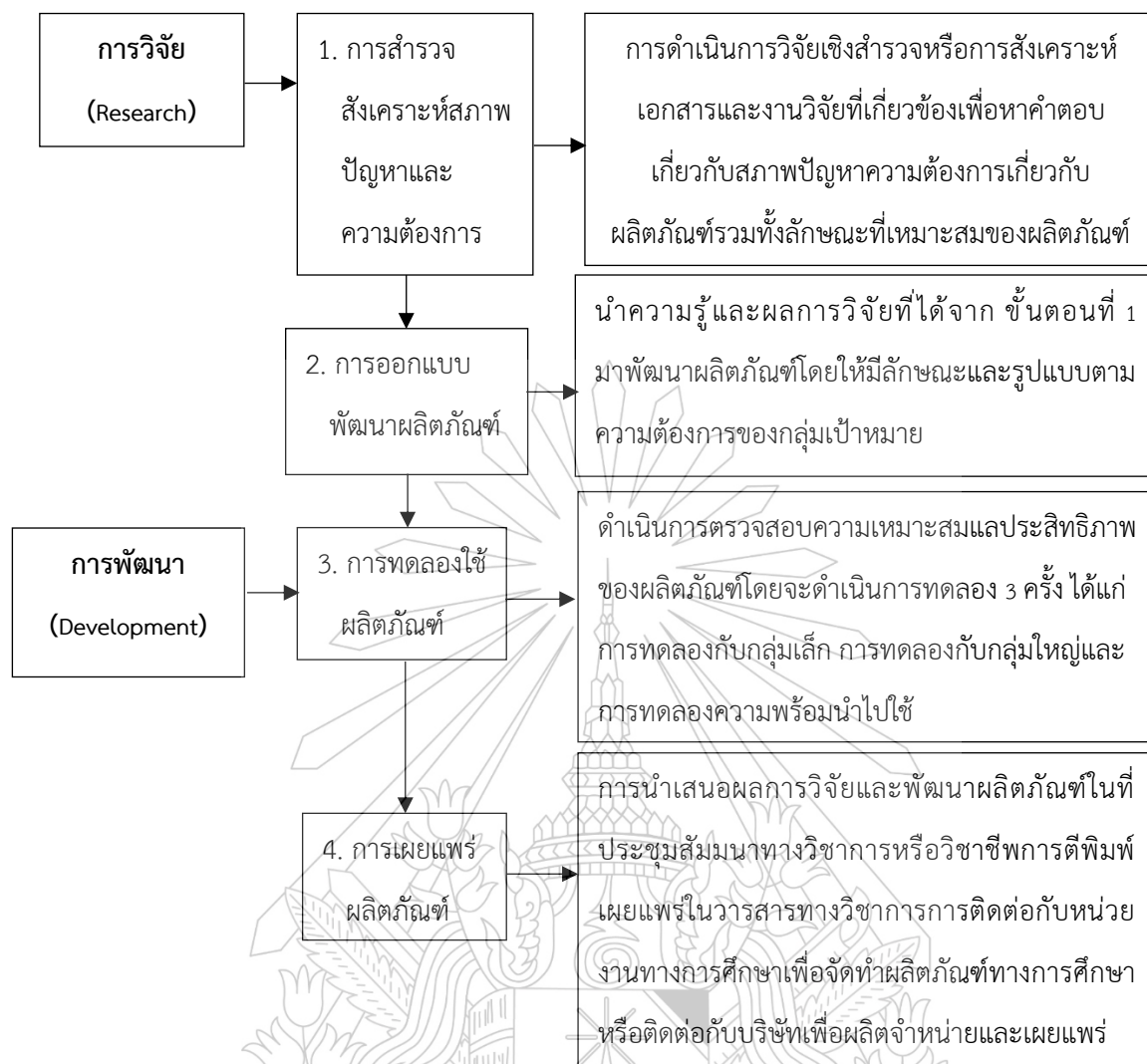
3.2 การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่เป็นการนำผลิตภัณฑ์ไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดใหญ่หรือเรียกว่ากลุ่มนำร่อง (Pilot Group) ซึ่งได้แก่การนำไปใช้ในโรงเรียน 5-15 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 30-100 คน โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการใช้ผลิตภัณฑ์นำผลที่ประเมินเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หรือกลุ่มควบคุมที่เหมาะสมวัตถุประสงค์หลักของการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มขนาดใหญ่เพื่อต้องการที่จะบ่งชี้ว่าผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นเป็นไปตาม

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาหรือไม่ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการดำเนินการของขั้นตอนนี้จะใช้การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) แล้วนำผลการวิจัยมาแก้ไขปรับปรุงผลิตภัณฑ์

3.3 การทดลองความพร้อมนำไปใช้หลังจากปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์จนมีความมั่นใจในด้านคุณภาพผู้วิจัยจึงนำรูปแบบไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความพร้อมสู่การปฏิบัติโดยนำไปใช้ในโรงเรียน 10-30 โรงเรียน นักเรียน 40-200 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสังเกต เพื่อตรวจสอบว่าผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความพร้อมที่จะนำไปใช้ในโรงเรียนได้หรือไม่ เพียงใดแล้วนำเสนอเสนอแนะที่ได้จากขั้นตอนนี้มาแก้ไขปรับปรุงผลิตภัณฑ์เช่นคู่มือในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีความชัดเจนหรือไม่เป็นต้นการดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลการใช้ผลิตภัณฑ์ในภาพรวมทั้งหมดซึ่งจะประเมินทั้งตัวผลิตภัณฑ์ กระบวนการใช้ผลิตภัณฑ์ผลที่ได้รับจากการใช้ผลิตภัณฑ์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เป็นต้น ผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจปรับปรุงผลิตภัณฑ์นั้น ๆ หากพิจารณาแล้วพบว่าไม่คุ้มค่าหรือเสี่ยงอันตรายก็จะยุติการใช้ผลิตภัณฑ์นั้น แต่ถ้าหากผลการประเมินพบว่าผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดีก็จะนำไปสู่การดำเนินการขั้นต่อไปคือการจดลิขสิทธิ์การเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง

4. การเผยแพร่ผลิตภัณฑ์เป็นการนำผลการวิจัยและผลิตภัณฑ์ไปเผยแพร่เช่น การนำเสนอในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ การติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเผยแพร่ไปในโรงเรียนต่าง ๆ หรือติดต่อกับบริษัทเพื่อผลิตจำหน่ายและเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป

ภาพที่ 2.2 กระบวนการวิจัยและพัฒนา (วาโร เฟิงส์วส์ต์, 2552)

ดังนั้นกระบวนการวิจัยและพัฒนา ตามทัศนะของ Gall and Borg (1996); ทิศนา แคมมณี (2547); ธเนศ ขำเกิด (2550); และ วาโร เฟิงส์วส์ต์ (2552) สรุปได้ว่า การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เป็นกระบวนการวิจัยเชิงระบบที่มุ่งพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ โดยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Analysis: A) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D & D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการนำไปใช้จริง (Implementation: I) และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินและปรับปรุง (Evaluation: E) เพื่อให้ได้รูปแบบหรือผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท และสามารถนำไปใช้ได้จริง

2.3.4 ลักษณะของการวิจัยและพัฒนา

วโร เฟิงส์วีสต์ (2552) การวิจัยและพัฒนา มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการนำความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมาพัฒนาเป็นต้นแบบใช้งานเป็นการทำวิจัยเพื่อแสวงหาหรือสร้างสรรค์ภูมิปัญญาใหม่ใหม่แล้วทำการพัฒนาด้วยการคิดค้นต่อยอดความรู้ความเข้าใจดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบการพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวงกว้างได้ เช่น ผลผลิตกระบวนการหรือการบริการใหม่ ๆ ที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้ใช้และสังคม
2. เป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเนื่องจากจุดแข็งของการวิจัยและพัฒนา มี 3 กระบวนการหลัก ได้แก่ การวิจัยการพัฒนาและการเผยแพร่ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้ความรู้หรือความเข้าใจในแง่มุมใหม่สำหรับนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์และถ่ายทอดไปสู่ผู้ใช้ในวงกว้างจึงต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่กล่าวว่า “อย่างเป็นระบบ” เป็นการดำเนินงานที่เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนาส่วนที่กล่าวว่า “อย่างต่อเนื่อง” เป็นกระบวนการดำเนินงานที่จะต้องกระทำติดต่อกันโดยใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมการวิจัยและพัฒนาและเผยแพร่ผลผลิตไปสู่ผู้ใช้อย่างกว้างขวางและเป็นรูปธรรมค่อนข้างยาวนานมาก
3. มีการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นวัฏจักรด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ การทำการวิจัยและพัฒนาทุกขั้นตอนจะต้องกระทำอย่างพิถีพิถันภายใต้การกำกับติดตามและตรวจสอบซ้ำหลายครั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผลผลิตขั้นสุดท้าย (End of product) ของกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่อยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ตรงตามระดับมาตรฐานก่อนการเผยแพร่ไปสู่ผู้ใช้หรือสังคม
4. มักใช้วิธีการผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการวิจัยการวิจัยและพัฒนาโดยทั่วไปนักวิจัยมักใช้การผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามแนวคิดที่อยู่ภายใต้กระบวนการทัศน์แบบปฏิบัตินิยม/ประโยชน์นิยมเป็นหลักเช่นผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณได้แก่การวิจัยเชิงสำรวจในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์และการวิจัยเชิงทดลองในขั้นตอนทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพได้แก่การศึกษาเฉพาะกรณีในขั้นตอนการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์สู่กลุ่มผู้ใช้หรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง
5. มุ่งเน้นการตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ผลลการวิจัยและพัฒนาจุดเน้นสำคัญของการวิจัยและพัฒนา คือการดำเนินการวิจัยที่จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้ประสงค์จะนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ไปใช้งานและ/หรือประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาที่มีอยู่ในหน่วยงานองค์กรหรือชุมชนดังนั้นในการออกแบบการวิจัยและพัฒนานักวิจัยมักกำหนดให้ผู้ที่คาดว่าจะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของการวิจัยและพัฒนา ตั้งคำถามหรือโจทย์การวิจัยรวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณเป็นต้นทั้งนี้นอกจากจะเป็นการสร้าง

ความรู้สึกเป็นหุ้นส่วนในการทำวิจัยและพัฒนา ร่วมกับนักวิจัยแล้วยังจะส่งผลดีต่อการยอมรับและการนำผลิตภัณฑ์ไปใช้อีกด้วย

6. ผลของการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณค่าและมูลค่าสูงสามารถจดทะเบียนเป็นสิทธิบัตรได้ผลของการวิจัยและพัฒนาโดยเฉพาะที่อยู่ในรูปผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสรรค์และการลงทุนลงแรงของนักวิจัยอาจจะมีคุณค่า (Value) และมูลค่า (Worth) เชิงพาณิชย์หรือเป็นประโยชน์ในแง่การทำกำไรสูงนักวิจัยสามารถจดทะเบียนเพื่อคุ้มครองสิทธิให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสิทธิและพระราชบัญญัติสิทธิบัตรทั้งในประเทศและนานาชาติได้

2.3.5 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนา

วาร์ เเพ็งสวีสต์ (2552) ได้สรุปข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนาไว้ดังนี้

1. ข้อดีของการวิจัยและพัฒนา

1.1 ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ซึ่งนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรหรือองค์การการวิจัยและพัฒนา มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์นี้เป็นเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพซึ่งการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรและองค์การ

1.2 ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหมายและตรงกับความต้องการของผู้ใช้เนื่องจากกระบวนการวิจัยและพัฒนาเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าจะนำผลิตภัณฑ์ไปใช้ประโยชน์เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายโจทย์การวิจัยและสนับสนุนการวิจัยดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่เป็นไปได้สูงที่จะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหมายเชื่อมโยงกับสภาพวิถีการดำเนินชีวิตและการทำงานอย่างสอดคล้องกลมกลืนรวมทั้งตอบสนองความต้องการจำเป็นในการใช้งานของผู้ใช้อย่างแท้จริง

1.3 มีส่วนส่งเสริมชื่อเสียงและรายได้แก่นักวิจัยผู้สร้างสรรค์งานวิจัยในการทำวิจัยและพัฒนาถ้าผู้วิจัยใช้ความรู้และภูมิปัญญาของตนในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าทางสังคมและมีมูลค่าทางการตลาดก็จะมีส่วนส่งเสริมให้ผู้วิจัยมีชื่อเสียงและรายได้จากการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนาขึ้น

2. ข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาจะใช้ระยะเวลาหลังสติปัญญาและจิตใจรวมทั้งค่าใช้จ่ายจำนวนมากการวิจัยประเภทนี้ส่วนมากมักต้องการระยะเวลาในการทำวิจัยรวมทั้งบุคลากรทางการวิจัยที่มีสติปัญญาดีเยี่ยมมีจิตใจที่มุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ยังต้องใช้งบประมาณในการลงทุนค่อนข้างสูง

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.4.1 ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ในทางการศึกษามีคำที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ คือ รูปแบบการสอน รูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และปัจจุบันมักใช้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งคำว่า รูปแบบการสอนหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Joyce, Weil & Calhoun (2015) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง วิธีสร้างสภาวะแวดล้อมซึ่งผู้เรียนจะเรียนรู้ โดยการมี ปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมนั้น ซึ่งรูปแบบถูกนำไปใช้ตั้งแต่การวางแผนและใช้ บทเรียน หน่วยการเรียนรู้ และหลักสูตร นำไปใช้การออกแบบสื่อและโปรแกรมการสอน

ทิตินา แคมมณี (2559) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วย กระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ รูปแบบจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น ๆ 44 จากความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการจัด การเรียนรู้ หมายถึง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่แสดงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ บนพื้นฐานของ ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดผลในการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วิณา ประชากุล และประสาธน์ เนื่องเฉลิม (2554) ที่ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้น อย่างเป็นระบบ ระเบียบตามหลักปรัชญาทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีการจัด กระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้าไปช่วย ทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ

ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ Joyce, Weil & Calhoun (2015); ทิตินา แคมมณี (2559); และ วิณา ประชากุล และประสาธน์ เนื่องเฉลิม (2554) สรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้หมายถึง การออกแบบสภาพและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานของปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดทางการศึกษา โดยกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอน วิธีสอน และเทคนิคการสอนที่สอดคล้องกัน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและปฏิสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ของผู้เรียน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องผ่านการพัฒนา ทดลองใช้ และได้รับการยอมรับว่ามี ประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.4.2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

Joyce, Weil & Calhoun (2015) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ การเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. หลักการ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน
2. วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน
3. ขั้นตอนการสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้การเรียน การสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
4. ระบบสังคม บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน
5. หลักการตอบสนอง การสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์
6. ระบบสนับสนุน สื่อ อุปกรณ์และทรัพยากรการเรียนรู้ ผลที่เกิดกับ ผู้เรียนทั้ง ทางตรงและทางอ้อม

Anderson (1999) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัด การเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ ซึ่งมีแนวคิด/ทฤษฎีเป็นพื้นฐาน วัตถุประสงค์ และ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ ส่งผลให้การใช้รูปแบบบรรลุตามผลที่ตั้งไว้

Dick, Carey & Carey (1996) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของ การจัดการเรียนรู้ไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ เป็นการตั้งความคาดหวังกับ ผู้เรียน เมื่อจบการจัดการเรียนรู้แล้วต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร การกำหนดความคาดหวัง นั้นมา จากข้อมูลที่หลากหลาย เช่น การประเมินจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ระบุไว้ การประเมินผล การ ปฏิบัติงานของผู้เรียนในห้องเรียน เป็นต้น
2. การวิเคราะห์เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับ ความสามารถ ของผู้เรียนว่าจะต้องมีความสามารถอะไรบ้าง มีทักษะและพฤติกรรมอย่างไรเมื่อสิ้นสุด การเรียน การจัดการเรียนรู้

กุลธิดา เหมหาเพชร (2553) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน
- 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
- 3) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) การวัดและประเมินผล

วารินทร์ รัตมีพรหม (2541) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ควรคำนึงถึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและ แนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน หลักการของรูปแบบการสอนที่จะเป็นตัวชี้นำ การกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอน การดำเนินงานในรูปแบบการสอน 2. จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้ เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3. เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดการ เรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการสอน 4. กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอน ต่าง ๆ เมื่อนำรูปแบบการสอน ไปใช้ 5. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการจัด การเรียนรู้

ทิตินา แคมมณี (2554) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ควรคำนึงถึง มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลัก ของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ
2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่ สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ
4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วย ให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ชัยวัฒน์ บวรวัฒนเศรษฐ์ (2558) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่บอกถึงลักษณะที่มุ่งเน้นในการจัดการเรียนการสอน
2. เนื้อหาสาระและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย
3. การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การประเมินผล

ธราธิคุณ ระหา (2566) ศึกษาแบบการจัดการเรียนรู้ ว่ามีองค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี พื้นฐาน
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
4. ระบบสังคม

5. หลักการ ตอบสนองและ

6. ระบบสนับสนุน

ดังนั้นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามทัศนะของ Joyce, Weil & Calhoun (2015); Anderson (1999); กุลธิดา เหมหาเพชร (2553); วารินทร์ รัชมีพรหม (2541); ทิศนา แคมมณี (2554); ชัยวัฒน์ บวรวิวัฒนเศรษฐ์ (2558); และ ธราธิคุณ ระหา (2566) สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีสาระสำคัญร่วมกันได้ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากแนวคิดของนักการศึกษา

องค์ประกอบ / นักการศึกษา	Joyce, Weil & Calhoun (2015)	Anderson (1999)	Dick, Carey & Carey (1996)	กุลธิดา เทมาเพชร (2553)	วารินทร์ รัตสีพรหม (2541)	ทิตนา แซมเมณี (2554)	ชัยวัฒน์ บวรวัฒนเศรษฐ์ (2558)	ธราธิคุณ ระหา (2566)	ความถี่	ผู้วิจัยเลือก
1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	6	✓
2. วัตถุประสงค์ / จุดมุ่งหมาย	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7	✓
3. เนื้อหา			✓	✓	✓		✓		4	✓
4. กิจกรรมและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	✓
5. ระบบสังคม / บทบาทผู้สอน-ผู้เรียน	✓							✓	2	
6. หลักการตอบสนองและปฏิสัมพันธ์	✓							✓	2	
7. ระบบสนับสนุน (สื่อ/ทรัพยากร)	✓							✓	2	
8. การวัดและประเมินผล			✓	✓	✓		✓		4	✓
องค์ประกอบที่ปรากฏซ้ำ	7	3	2	4	5	2	4	6		

จากตารางการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักการศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่ปรากฏซ้ำในระดับความถี่ 3 ขึ้นไป ได้แก่

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งเป็นตัวกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง
 2. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐาน ที่เป็นฐานในการออกแบบรูปแบบ
 3. กิจกรรมหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ
 4. เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย
 5. การวัดและประเมินผล ซึ่งใช้ตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ
- สะท้อนว่าองค์ประกอบดังกล่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ควรนำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้

2.4.3 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาได้เสนอกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

Joyce, Weil & Cathoun (2015) ได้อธิบายกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการสอนที่ดี ซึ่งจะต้องมีการนำทฤษฎีมารับรอง เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีด้านจิตวิทยา ทฤษฎีด้านปรัชญา เป็นต้น
2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ต้องมีการดำเนินการวิจัยเพื่อตรวจสอบรวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ โดยการนำไปใช้กับสถานการณ์จริงและนำข้อบกพร่องที่ได้จากการนำไปใช้จริงมาปรับปรุงและแก้ไขก่อนนำไปเผยแพร่
3. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้หลายลักษณะ เช่น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในวงกว้าง หรือเพื่อนำไปใช้สำหรับวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการออกแบบการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ
4. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แต่ละรูปแบบ จะต้องมียุทธศาสตร์ หลักการนำรูปแบบการสอนไปใช้ควรเลือกให้ตรงกับจุดประสงค์ของรูปแบบนั้น ๆ จึงจะเกิดประสิทธิผลตรงตามจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนานั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้

Seels & Glasgow (1990) ได้อธิบายถึงขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis) ใช้เทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อระบุสิ่งที่ปัญหา และระบุให้ได้ว่าปัญหาการเรียนการสอนหรือไม่

2. การวิเคราะห์การเรียนการสอนและภาระงาน (Task and Instructional Analysis) รวบรวมสารสนเทศมาตรฐานการปฏิบัติและทักษะต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์และตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนมีก่อนจะเรียนและพื้นฐานที่ต้องเรียนก่อน

3. ระบุจุดประสงค์และแบบทดสอบ (Objectives and Tests) เขียนจุดประสงค์การวัดที่ชัดเจนและแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่วัดจุดประสงค์นั้น ๆ

4. กลวิธีการสอน (Instructional Strategy) ตัดสินใจเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนการสอนหรือองค์ประกอบของการเรียนการสอน อาจเป็นการนำเสนอหรือเงื่อนไขการปฏิบัติ

5. ตัดสินใจเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน (Media Decisions) เลือกสื่อและวิธีการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

6. พัฒนาวัสดุอุปกรณ์ (Materials Development) วางแผนให้เกิดประสิทธิผลด้วยการพัฒนาโปรแกรมหรือวัสดุอุปกรณ์ หรือกำกับติดตามการใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ มั่นใจในผลที่เกิดขึ้น

7. การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน (Formative Evaluation) วางกลวิธีในการประเมินผลระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อสะท้อนการบรรลุจุดประสงค์ ทบทวน ประเมินความเป็นไปได้ และประเมินซ้ำ

8. การนำไปใช้ในสถานการณ์จริงและการปรับปรุง (Implementation Maintenance)

9. การประเมินสรุป (Summative Evaluation) การเก็บรวบรวม สารสนเทศประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับ ผ่าน/ไม่ผ่าน ได้/ตก เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

10. การเผยแพร่ขยายผลนำไปใช้ (Dissemination Diffusion) การนำรูปแบบการเรียนการสอนที่ผ่านการพิสูจน์ความมีคุณภาพแล้วไปใช้กับกลุ่มอื่น ๆ

ทิศนา ขัมมณี (2559) ได้อธิบายกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนารูปแบบการสอนให้ชัดเจน
2. ศึกษาหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการสอน
3. ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการค้นหาคำตอบที่สำคัญที่จะช่วยให้รูปแบบมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาในการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ และจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหลาย การนำข้อมูลจากความเป็นจริงมาใช้ในการสร้างรูปแบบจะช่วยขจัดหรือป้องกันปัญหา ซึ่งจะทำให้รูปแบบนั้นขาดประสิทธิภาพ

4. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่การพิจารณาว่ามีอะไรบ้างที่สามารถช่วยให้เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จนั้นตอนนี้ต้องอาศัยประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และความละเอียดรอบคอบ จึงจะสามารถกำหนดองค์ประกอบที่จะเอื้อให้รูปแบบนั้นประสบความสำเร็จได้

5. นำองค์ประกอบต่าง ๆ มาจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการคิดและดำเนินการในขั้นต่อไป

6. จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โดยพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและ เป็นผลขึ้นต่อกันในลักษณะใด สิ่งใดควรมาก่อนมาหลัง สิ่งใดสามารถดำเนินการคู่ขนานไปได้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่อาจใช้เวลาในการพิจารณา

7. สร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นถึงผังจำลอง ของ องค์ประกอบต่าง ๆ

8. ทดลองใช้รูปแบบเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น

9. ประเมินผลโดยการศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือใกล้เคียงกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

10. ปรับปรุงรูปแบบโดยนำผลการทดลองมาปรับปรุงรูปแบบให้ดียิ่งขึ้น

วิภา ประชากุล และประสาธ เนืองเฉลิม (2554) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและรูปแบบการเรียนการสอน เนื่องจากทฤษฎีและรูปแบบมีความหมายต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาปัญหาการวิจัยจึงต้องมีหลาย ๆ สมมุติฐานไว้ใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งการตั้งสมมุติฐานต้องมีการศึกษาทฤษฎีเพื่อช่วยให้ตั้งสมมุติฐานได้อย่างถูกต้องและจะได้สร้างรูปแบบการเรียนการสอนได้สัมพันธ์กับสมมุติฐาน

2. การหาข้อบกพร่องของรูปแบบการเรียนการสอน ในการใช้รูปแบบการเรียน สอน ที่สร้างขึ้นมีสิ่งที่จะต้องระวังหลายประการ เพื่อไม่ให้เกิดข้อบกพร่องในการสร้างรูปแบบการเรียน การสอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 รูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นต้องระวังไม่ให้ยากหรือง่ายเกินไป ซึ่ง อาจเกิดจากการอ้างอิงหลักการที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดข้อบกพร่องของรูปแบบการเรียน การสอน ได้

2.2 การใช้สัญลักษณ์ที่มีความเฉพาะเจาะจง จะทำให้การให้ความหมายของ สัญลักษณ์เป็นไปเพื่อการอธิบายหลักการมากกว่าอธิบายโครงสร้าง ซึ่งจะทำให้เกิดความผิดพลาดได้

2.3 การเน้นรูปแบบการเรียนการสอนมากเป็นพิเศษ รูปแบบการเรียน การสอนที่สร้างขึ้นถ้าเน้นลักษณะหนึ่งลักษณะใดมากเกินไปไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบ การใช้สูตร

คณิตศาสตร์หรือใช้ไดอะแกรม จะทำให้เกิดความหมายที่แฝงเร้นในตัวโครงสร้างของรูปแบบการเรียนการสอนมากกว่าความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น

3. การทดสอบรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นต้องใช้ข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์หรือจากการทดลอง เพื่อให้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนจะประเมินที่ตัวแปรตามที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับการใช้งาน

4. การเลือกชนิดของรูปแบบการเรียนการสอนมีหลายชนิด ซึ่งจำแนกตามวิธีการที่ใช้ศึกษา เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบการอนุมานและอุปมาน รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นสัญลักษณ์ รูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้เหตุผล ซึ่งจะเลือกใช้ให้เหมาะสมตามเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

5. การสรุป เมื่อได้รูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะต้องนำตัวแปรที่ศึกษาไปคำนวณหาความสัมพันธ์ตามหลักคณิตศาสตร์ เพื่อนำไปพัฒนาและแก้ไขให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ศึกษา

จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามทัศนะของ Joyce, Weil & Calhoun (2015); Seels & Glasgow (1990); ทิศนา แคมมณี (2559); และ วิณา ประชากุล และประสาธต์ เนื่องเฉลิม (2554) สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายและศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การกำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปแบบ จากนั้นจึงออกแบบและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม วิธีสอน และสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นต้องผ่านการทดลองใช้ในสถานการณ์จริง การประเมินผลทั้งระหว่างดำเนินการและหลังการใช้ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง จนได้รูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสามารถนำไปใช้หรือเผยแพร่ขยายผลในบริบทอื่นได้อย่างเหมาะสม

2.4.4 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การสร้างรูปแบบมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามแนวทางของ (Madaus, Scriven and Stufflebeam, 1983) คือ

การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมิน

1. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมิน ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) เป็นการประเมิน การตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมิน ความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

4 มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นการประเมิน ความเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

Eisner (1976) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยเห็นว่าการวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณมากเกินไป และในบางเรื่องก็ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขและรูปจึงได้ข้อเสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้ประเมินโดยเน้นสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบของการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal Based Model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามรูปแบบของการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive Models) หรือการรับรองกระบวนการตัดสินใจตามรูปแบบของการประเมินอิงการตัดสินใจ (Decision Making Mode) แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้น การวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2. รูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่ จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากการวัดคุณค่าไม่อาจประเมิน ด้วยเครื่องมือใด และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมา ประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขาผู้ที่ศึกษา เรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยความ เชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรม และมีดุลยพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณา ต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตาม อรรถาธิบายและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบ่งชี้ ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีการนำเสนอ

Eisner (1976) กล่าวถึงการตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีหลายวิธี อาจจะให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ ทั้งปริมาณ (Quantitative) และ

คุณลักษณะ (Qualitative) การตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่างคือ 1) การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง เหตุผลระหว่างตัวแปร และ 2) การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยสามารถประมาณค่าข้ามช่วงเวลา กลุ่มตัวอย่างหรือสถานที่ได้ หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรได้ โดยผลการตรวจสอบจะนำไปสู่คำตอบสองประเด็นคือการสร้างรูปแบบและการปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบเดิม

พลสุข หิงคานนท์ (2540) และเบญจพร แก้วมีศรี (2545) ได้เสนอว่า รูปแบบในบางเรื่องต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ คือการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ไว้ดังนี้

1. การประเมินในแนวทางนี้ มิได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามแบบการประเมินอิงเป้าหมาย (Goal-Based Model) หรือการตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องตามการประเมินแบบตอบสนองความต้องการ (Responsive Model) หรือประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision Making Model) อย่างหนึ่งอย่างใด แต่เป็นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในเรื่องที่จะประเมินโดยพัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากการวัดคุณค่าที่มีอาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้ประเมินอย่างแท้จริง

3. เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยเชื่อว่าคุณทรงคุณวุฒินั้นมีความเที่ยงธรรมและมีดุลยพินิจที่ดี มาตรฐานและเกณฑ์การพิจารณาจะเกิดจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิเอง

4. เป็นรูปแบบที่ให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัย ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

จากการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของ พลสุข หิงคานนท์ (2540) และเบญจพร แก้วมีศรี (2545) เป็นการให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยเชื่อว่าคุณทรงคุณวุฒินั้นมีความเที่ยงธรรมและมีดุลยพินิจที่ดี มาตรฐานและเกณฑ์การพิจารณาจะเกิดจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิเอง และ

กำหนดประเด็นในการประเมินรูปแบบตามแนวคิดของ Madaus Scriven and Stufflebeam (1983) การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมิน ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง
2. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) เป็นการประเมิน การตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ
3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมิน ความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา
4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นการประเมิน ความเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักอริยสัจ 4

2.5.1 ความหมายของหลักอริยสัจ 4

Arthur (2006) กล่าวว่า ทุกคนล้วนมีปัญหาในชีวิต หากเรามีกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา เราสามารถ แก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว อริยสัจเป็นหลักธรรมที่ง่ายต่อการเรียนรู้และเข้าใจ และเมื่อนำไปปฏิบัติธรรม ในชีวิตประจำวัน ย่อมจะได้รับประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง คือทำให้สามารถละความชั่วทั้งปวง มุ่งทำแต่ความดี และทำจิตใจของตนให้บริสุทธิ์ผ่องใส เป็นบุคคลที่ประเสริฐ ปราศจากความทุกข์ที่เกิดจากความชั่วทั้งปวง มีสติในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และดำเนินชีวิตได้ มีประสิทธิภาพดีงาม ก่อให้เกิดความสุขทั้งต่อตนเอง และสังคม

อริยสัจ เป็นวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการแห่งปัญญาของตัวบุคคล ดำเนินการแก้ปัญหาตามเหตุผล ตามเหตุปัจจัยด้วยตนเอง อริยสัจ คือ ความจริงอันประเสริฐของพระอริยะ เป็นหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ ประกอบด้วย 4 ประการ อันได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค เป็นความจริงเชิงเหตุผลในเรื่องทุกข์และความดับทุกข์

คำว่า "อริยสัจ" หมายถึง ความจริงที่ทำให้ผู้เข้าใจและปฏิบัติตามบรรลุถึงความเป็นอริยบุคคล เป็นความจริงที่เกี่ยวกับชีวิตเรา ไม่เป็นเท็จ ไม่แปรเป็นอย่างอื่น เป็นความจริงเอง ที่มนุษย์ทุกคนต้องเผชิญ ถ้ามนุษย์มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ จะมองเห็นทางออกจากปัญหาที่ท่วมทับชีวิต

1. ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค พระพุทธโฆมาจารย์ได้ให้ความหมายของอริยสัจ ไว้ 3 ประการ (วสิน อินทสระ: 2550) ดังนี้

1. เพราะเป็นธรรมที่พระอริยะทั้งหลายมีพระพุทธเจ้าเป็นต้นรู้แจ้งแล้ว
2. เพราะเป็นความจริงของพระอริยะทั้งหลายมีพระพุทธเจ้า เป็นต้น
3. เพราะเป็นเหตุแห่งการสำเร็จเป็นพระอริยะของพระอริยะทั้งหลาย

2. ในบริบทของการศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศไทยส่วนใหญ่ เราจะได้ยินได้ฟังความหมายของคำว่า อริยสัจ นี้ว่าความจริงอันประเสริฐ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, 2538)

3. วสิน อินทร (2556) ได้ให้ความหมายของ ความจริงอันประเสริฐ ความจริงของพระอริยะ ความจริงที่ทำให้บุคคลผู้เข้าถึงให้เป็นอริยชน และความจริงอันทำให้บุคคลผู้ปฏิบัติทางไกลจากข้าศึก ดังนี้

1. ที่ว่าเป็นความจริงอันประเสริฐนั้น เพราะเป็นความจริงที่เป็นอยู่เสมอ ไม่เปลี่ยนแปลงแปรผันเป็นอย่างอื่นหรือกลับตรงกันข้าม ตัวอย่างเช่น ชีวิตเจืออยู่ด้วยทุกข์ (ความทะยานอยากต่าง ๆ) เป็นเหตุแห่งทุกข์นานาประการ ความดับกิเลสตัณหาเป็นความดับทุกข์และการปฏิบัติชอบในรูปแบบต่าง ๆ เป็นมรรคไปสู่ความดับทุกข์ สิ่งเหล่านี้เป็นความจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ตลอดมาตั้งแต่บรรพกาลจวบจนปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ในการแสดงอริยสัจครั้งแรกนั้นได้ทรงยืนยันชั้นว่าธรรมจักรที่พระองค์ทรงหมุนไปแล้วนั้น ใคร ๆ จะหมุนกลับไม่ได้ คือใครจะกล่าวคัดค้านว่าไม่เป็นจริงหาสำเร็จไม่

2. ที่ว่าเป็นความจริงของพระอริยชนนั้น มีความหมายว่า พระอริยชนมีความเห็นอย่างนี้ มีความเข้าใจในเรื่องชีวิตอย่างนี้ตรงกัน ไม่ขัดแย้งกัน คือ เห็นว่าชีวิตเจืออยู่ด้วยทุกข์ ตัณหาเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ การดับกิเลสได้เป็นความดับทุกข์และมรรคมืองค์ 8 เป็นทางไปสู่ความดับทุกข์ได้จริง ซึ่งความเห็นอย่างนี้อาจเป็นการสวกับความเห็นของปุถุชนส่วนมากก็ได้

3. ที่ว่าเป็นความจริงที่บุคคลผู้เข้าถึงให้เป็นอริยชนนั้น มีความหมายว่า แม้เดิมทีเดียวเป็นปุถุชน แต่เมื่อมารู้แจ้งในอริยสัจสี่ครบถ้วนบริบูรณ์ทุกประการแล้ว ย่อมแปรสภาพจากปุถุชนเป็นอริยชนไปทันที เหมือนคนจนเมื่อมีทรัพย์ขึ้นก็กลายเป็นเศรษฐี

4. ที่ว่าเป็นความจริงทำให้บุคคลผู้ปฏิบัติตามทาง ไกลจากข้าศึกนั้นมี 2 อย่างคือข้าศึกภายนอกอันได้แก่ ผู้มุ่งร้ายกับเรา และข้าศึกภายในคือกิเลส ซึ่งเป็นข้าศึกอันร้ายกาจของบุคคลใคร่บวชกายให้มีความสุขอย่างไร กิเลสก็รบควนใจให้ปราศจากความสุขอย่างนั้นบรรดาข้าศึกทั้ง 2 อย่างนั้น กิเลสดูเหมือนจะเป็นข้าศึกที่ร้ายแรงกว่าเพราะรบควนใจทุกวันและอิงอาศัยอยู่กับเรา หลอกล่อให้เราลุ่มหลงแล้วเสียเบงทางทำร้ายภายใน ผู้แจ่มแจ้งในอริยสัจย่อมสามารถกำจัดศัตรูภายในเสียให้ห่างไกลเสียจากศัตรูภายใน คือกิเลส ส่วนศัตรูภายนอกนั้นน้อยน้อยที่สุดก็เบาบางลงเพราะบุคคลเช่นนั้นย่อมไม่ก่อศัตรูกับใคร ไม่มีเวรมีภัยกับใครจะมีก็แต่ผู้อื่นตั้งคนเป็นศัตรูกับตนเอง

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2544) กล่าวว่า หลักอริยสัจ นอกจากเป็นคำสอนที่ครอบคลุมหลักธรรมทั้งหมดในพระพุทธศาสนา ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติดังกล่าวนั้น ยังมีคุณค่าเด่น อีกหลายประการ สรุปได้ ดังนี้

1. เป็นวิธีการแห่งปัญญา ซึ่งดำเนินการแก้ไขปัญหามาตรแบบแห่งเหตุผล เป็นระบบวิธีแบบอย่าง ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาคิด ๆ ก็ตามจะมีคุณค่าและสมเหตุผล จะต้องดำเนินไปในแนวเดียวกันนี้

2. เป็นการแก้ปัญหและจัดการกับชีวิตของตน ด้วยปัญญาของมนุษย์เอง โดยนำเอาหลักความจริง ที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ ไม่ต้องอ้างอำนาจลบลับดาลของตัวการพิเศษเหนือธรรมชาติหรือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ใด ๆ

3. เป็นความจริงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนทุกคน ไม่ว่ามนุษย์จะผลิตออกไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับ สิ่งที่อยู่ห่างไกลตัวกว้างขวางมากมายเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าเขายังต้องการมีชีวิตของตนเองที่มีคุณค่าและ มีความสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกเหล่านั้นอย่างมีผลดีแล้ว เขาจะต้องเกี่ยวข้องและใช้ประโยชน์จากหลักความจริงนี้ ตลอดไป

4. เป็นหลักความจริงกลาง ๆ ที่ติดเนื่องอยู่กับชีวิตหรือเป็นเรื่องของชีวิตแท้ ๆ ไม่ว่ามนุษย์จะสร้างสรรค์ ศิลปวิทยาการหรือดำเนินกิจการใด ๆ ขึ้นมา เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ของตน และไม่ว่าศิลปวิทยาการ หรือกิจการต่าง ๆ นั้นจะเจริญขึ้น เสื่อมลงหรือสูญสลายไปหรือเกิดสิ่งใหม่ขึ้นมาแทน การประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับกระบวนการแก้ปัญหา อันได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ ในการแก้ปัญหา

พระราชวรมณี (2526) ได้แยกความของอริยสัจไว้ ดังนี้

1. ทุกข์ได้แก่ ชาติ ชรา มรณะ การประจวบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก การพลัดพรากจากของรัก ความปรารถนาไม่สมหวัง โดยย่อว่าอุปาทานขันธ์ 5 (ขันธ์5 ที่ยึดไว้ด้วยอุปาทาน) เป็นทุกข์ พุทธอีกนัยหนึ่ง คือภาวะที่แฝงด้วยความกดดัน บีบคั้น ขัดแย้ง ขัดข้อง มีความบกพร่อง ไม่สมบูรณ์ อยู่ในตัว ทั้งที่เกิดเป็นปัญหาขึ้นแล้ว และที่อาจเกิดเป็นปัญหาขึ้นมาเมื่อใดเมื่อหนึ่งในรูปใดรูปหนึ่ง แก่ผู้ที่ยึดมั่นไว้ด้วยอุปาทาน หน้าที่ต่อทุกข์คือการกำหนดรู้หรือทำความเข้าใจ ให้มองเห็น ความหมายและขอบเขตโดยชัดเจนเพื่อการดำเนินการขั้นต่อไปจะพึงเป็นไปได้และตรงปัญหา

2. ทุกขสมุทัย เรียกสั้นๆว่าสมุทัย (เหตุเกิดแห่งทุกข์) ได้แก่ต้นเหตุ ที่ทำให้เกิดภพใหม่ ประกอบด้วยความเพิลิตเพิลินและความติดใจ คอยแสหาความเพิลิตเพิลินใหม่ๆ เรื่อย ๆ มี 3 คือ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา พุทธอีกนัยหนึ่ง คือ ความอยากที่ยึดถือเอาตัวตนเป็นที่ตั้งโดย อารมณ์ซึ่งมีเราที่จะได้จะเป็นจะไม่นั้นอย่างนั้นอย่างนี้ ทำให้ชีวิตถูกบีบคั้นด้วยความรู้สึกรวณ กระวาย ความกลัว ความติดข้องในรูปใดรูปหนึ่งอยู่ตลอดเวลาไม่ปลดปล่อยเป็นอิสระ หน้าที่ต่อ สมุทัยคือ ละเสียทำให้หมดไปเสีย

3. ทุกขนิโรธ เรียกสั้นๆว่านิโรธ (ความดับทุกข์) ได้แก่การที่ดับทณดับไปโดยไม่เหลือ ด้วยการคลายออก การสละเสียได้สลัดออก พ้นไปได้ไม่พัวพัน พุทธอีกนัยหนึ่ง ภาวะที่ไม่มีความทุกข์เหลืออยู่ เพราะหมดต้นเหตุไม่ถูกบีบคั้นด้วยความรู้สึกรวณกระวาย ความกลัว และความติดข้อง

ใดๆ ทั้งสิ้น มีแต่ภาวะที่บริสุทธิ์ เป็นอิสระ สงบ ปลอดโปร่ง ผ่องใส เบิกบาน หน้าที่ต่อนิโรคคือ ทำให้
 แจ่ม ทำให้สำเร็จ ทำให้เกิดมีเป็นจริงขึ้นมาหรือบรรลุถึง

4. ทุกชนิดโรคาณีนีปฏิบัติ (ปฏิบัติที่นำไปสู่ความดับแห่งทุกข์) เรียกสั้นๆว่ามรรค
 ได้แก่ทางประเสริฐมีองค์ประกอบ 8 คือ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ
 สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิหน้าที่ต่อมรรค คือ ฝึกอบรมหรือปฏิบัติ

จากความหมายของหลักอริยสัจ 4 ตามทัศนะของ Arthur (2006); พระธรรมปิฎก (ป.อ.
 ปยุตฺโต) (2544); และ พระราชวรมณี (2526) สามารถสรุปได้ว่า หลักอริยสัจ 4 เป็นหลักความจริงอัน
 ประเสริฐที่อธิบายกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบตามเหตุและผล ประกอบด้วย การกำหนด
 ปัญหา (ทุกข์) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (สมุทัย) การกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์
 (นิโรธ) และการกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา (มรรค) เมื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนา
 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักอริยสัจ 4 สามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบกระบวนการ
 เรียนรู้ โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการคิดวิเคราะห์ปัญหาอย่างมีเหตุผล การพิจารณาความสัมพันธ์
 เชิงเหตุ-ผล การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน และการเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม ส่งผลให้
 การจัดการเรียนรู้มีความเป็นระบบ ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิจารณ์ญาณ และนำไปสู่การพัฒนา
 ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับบริบทการศึกษา

2.5.2 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2544) กล่าวถึงหลักการสอนและวิธีสอนซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. ปัญญาเป็นสิ่งสร้างสรรค์ขึ้นภายในตัวผู้เรียนเอง เป็นความรู้ความเข้าใจที่พัฒนา
 เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนจะบังคับหรือยึดเยียดให้ไม่ได้
2. ผู้สอนทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตร ช่วยชี้แนะทางการเรียนโดยการอำนวยความสะดวกที่จะ
 ช่วย ให้ผู้เรียนเข้าถึงปัญญา
3. วิธีสอน อูบาย และกลวิธีต่าง ๆ เป็นสื่อหรือเครื่องผ่อนแรงการเรียนการสอน
4. อิศรภาพในทางความคิดเป็นอุปกรณ์สำคัญในการสร้างปัญญา (ปัญญาเป็น
 มากกว่า ความรู้)

เนื้อหาที่ใช้สอน

1. สอนจากสิ่งที่รู้เห็นเข้าใจง่าย หรือรู้เห็นเข้าใจอยู่แล้ว ไปหาสิ่งที่เห็นเข้าใจได้ยาก
 หรือ ยังไม่รู้ไม่เห็นไม่เข้าใจ
2. สอนเนื้อเรื่องที่ค่อยลุ่มลึกยากลงไปตามลำดับขั้น และความต่อเนื่องกันเป็นสาย
 ลงไป
3. ถ้าสิ่งที่สอนเป็นสิ่งที่แสดงได้ก็สอนด้วยของจริง ให้ผู้เรียนได้ดู ได้เห็น ได้ฟังเอง
 อย่าง ที่เรียกว่าประสบการณ์ตรง

4. สอนตรงเนื้อหาตรงเรื่องคุยอยู่ในเรื่อง มีจุดไม่วกวน ไม่ไขว้เขว ไม่ออกนอก เรื่อง โดย ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องในเนื้อหา

5. สอนมีเหตุผล ตรงตามเห็นจริงได้

6. สอนเท่าที่จำเป็นพอดีสำหรับให้เกิดความเข้าใจ ให้การเรียนรู้ได้ผล ไม่ใช่สอนเท่าที่ ตนรู้หรือสอนแสดงภูมิว่าผู้สอนมีความรู้มาก

7. สอนสิ่งที่มีความหมาย ควรที่เขาจะเรียนรู้และเข้าใจ เป็นประโยชน์แก่ตัวเขาเอง เกี่ยวกับตัวผู้เรียน 1) รู้คำนึงถึงและสอนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ปรับวิธีสอน ผ่อนให้เหมาะกับบุคคล แม้สอนเรื่องเดียวกันแต่ต่างบุคคล อาจใช้ต่างวิธี ข้อนี้เกี่ยวข้องต่อเนื่องมาจากข้อที่ 1 3) นอกจากคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้ว ผู้สอนยังจะต้องคำนึงถึงความพร้อม ความสุกงอม ความแก่รอบแห่งอินทรีย์หรือญาณของผู้เรียนแต่ละบุคคลเป็นราย ๆ ไป ด้วยว่าในแต่ละคราวหรือเมื่อถึงเวลานั้น ๆ เขาควรจะได้เรียนอะไร และเรียนได้แค่ไหนเพียงไร หรือว่า สิ่งที่ต้องการให้เขารู้นั้นควรให้เขาเรียนได้หรือยัง 4) สอนโดยให้ผู้เรียนลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งจะ ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจชัดเจน แม่นยำและได้ผลจริง 5) การสอนดำเนินไปในรูปที่ให้ผู้รู้สึก ว่า ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันในการแสวงหาความจริงให้มีการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบเสรี หลักนี้ เป็นข้อสำคัญในวิธีการแห่งปัญญา ซึ่งต้องการอิสรภาพในทางความคิดและโดยวิธีนี้เมื่อเข้าถึงความจริง ผู้เรียนจะรู้สึกว่าคุณได้มองเห็นความจริงด้วยตนเอง และมีความชัดเจนมั่นใจ หลักนี้เป็นหลักที่ พระพุทธเจ้าทรงใช้ประจำและมักมาในรูปแบบการถามตอบซึ่งอาจแยกลักษณะการสอนแบบนี้ได้เป็น ล้อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นของตนออกมา ชี้ข้อคิดเห็นให้แก่เขาส่งเสริมให้เขาคิด และให้ผู้เรียน เป็นผู้วินิจฉัยความรู้นั้นเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้นำซึ่งช่องทางเข้าสู่ความรู้ในการนี้ผู้สอนมักกลายเป็นผู้ถามปัญหาแทนที่จะเป็นผู้ตอบ มีการแสดงความคิดเห็น ได้ตอบอย่างเสรี แต่มุ่งหาความรู้ไม่มุ่งแสดงภูมิหรือข้ามกัน เอาใจใส่บุคคลที่ควรได้รับความสนใจพิเศษเป็นราย ๆ ไปตามควรแก่ กาลเทศะ และเหตุการณ์ช่วยเหลือเอาใจใส่คนที่ด้อยที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสอน

ศาสตราจารย์ บัณฑิต (2553) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิธีสอนของไทย ความเป็นมาของวิธีสอนตามขั้นตอนของอริยสัจ 4 ไว้ ดังนี้ในวัฒนธรรมของชาติไทยเราได้ยอมรับนับถือว่าพระพุทธองค์เป็นบรมครูย่อมต้องมีวิธีสอนที่ดี ดังนั้น ถ้าเราพบว่าวิธีสอนของพุทธองค์เป็นอย่างไรแล้วเราก็ถือว่าเป็นวิธีสอนของครูไทยที่ควรนำมาปฏิบัติเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีด้วย วิธีการสอนของพระพุทธองค์จะเขียนไว้ ณ ที่ใดบ้าง จะมีการอธิบายเกี่ยวกับวิธีสอนที่พระองค์ทรงใช้ไว้ที่ใดบ้าง ก็ไม่ทราบกันอย่างแพร่หลาย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอนุมานหรือคาดหมายเอาบ้าง โดยมากสิ่งที่เราพบเห็นกันนั้นก็คือ พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ในพระไตรปิฎกซึ่งรวบรวมสิ่งที่สำคัญทั้งหมดของพระพุทธศาสนาเอาไว้เป็นหนังสือที่มีจำนวนมากมายหลายเล่ม เรายังไม่เวลาที่อ่านทั้งหมด จึงไม่มีโอกาสที่จะได้พบว่าจะมีคำอธิบายเกี่ยวกับวิธีสอนของพระพุทธองค์อยู่ในพระไตรปิฎกเพียงใดแต่เพื่อความรวดเร็วก็ควรที่

จะสามารถ หรืออนุมานเกี่ยวกับวิธีสอนของพระพุทธองค์ได้บ้างตามสมควรจากคำสอนหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของพระองค์เนื่องจากอริยสัจ 4 เป็นคำสอนที่ถือว่าเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ประการหนึ่งซึ่งพยายามทำการคาดหมายหรืออนุมานเอาวิธีสอนมาจากอริยสัจ 4 และพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นั้นได้บ้างไม่มากนักน้อย จากการอนุมาน ก็พอจะมองเห็นหรือพอจะอนุมานได้ว่า วิธีการแห่งปัญญานั้น คล้ายกับวิธีการของอริยสัจ 4 อย่างที่สุด ดังจะพยายามเปรียบเทียบให้เห็นดังต่อไปนี้

1. ขั้นต่าง ๆ ของอริยสัจสี่ 1) ทุกข ชีวิตนี้เป็นความทุกข์อย่างยิ่ง (ดังนั้น ปัญญาของเราก็คือ ทำอย่างไรจะได้พ้นทุกข์) 2) สมุทัย สาเหตุใหญ่ที่ทำให้เกิดทุกข์ ได้แก่ ตัณหา (ดังนั้น เพื่อหาทางกำจัดตัณหาเสียได้ ทุกขก็คงจะหมดไป วิธีการที่อาจทดลองเพื่อกำจัดตัณหาอาจมีดังนี้ การอดอาหาร การนั่งสมาธิ การเข้าใจสิ่งที่ถูกต้อง) 3) นิโรธ การดับทุกข์ (ในการให้ได้มาซึ่งสภาวะนี้ จำต้องดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ทุกข์ดับไป หรือเพื่อจะได้พ้นทุกข์ จึงทำการอดอาหาร เพื่อให้เห็นว่าการทำงานทุกกริยาไม่อาจพ้นทุกข์ได้ก็ลองทำอย่างอื่นออกไปอีก 4) มรรค จากการปฏิบัติต่าง ๆ ด้วยตนเองแล้วตกลงสรุปผลได้ว่าวิธีการที่จะ พ้นทุกข์ได้นั้นมีทางเดียว คือ ทางที่เรียกว่า “มรรคแปด” นั้นเอง

2. ขั้นต่าง ๆ ของวิธีการแห่งปัญญา 1) การกำหนดปัญหา ได้แก่ การพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ถูกต้องเหมาะสม (ในกรณีนี้เมื่อพิจารณาเห็นว่าชีวิตเป็นความทุกข์อย่างยิ่งแล้ว ก็กำหนดปัญหาได้ว่าทำอย่างไรจึงจะได้พ้นทุกข์นั่นเอง) 2) ตั้งสมมติฐาน เมื่อเข้าใจปัญหาโดยรอบคอบแล้ว เช่น รู้สึกสาเหตุของปัญหาแล้ว อาจตั้งสมมติฐานหรือทดลองกำหนดหลักการในการแก้ไขได้ (เช่น กำหนดว่าจะต้องกำจัดตัณหาเสียให้สิ้นเชิง และกำหนดวิธีการย่อยลงไปอีกว่า อาจจะอดอาหาร อาจทำสมาธิ เป็นต้น) 3) การทดลองและเก็บข้อมูลลองทำตามที่ตั้งสมมติฐานแล้ว เช่น ลองอดอาหาร ลองทำสมาธิ ฯลฯ จดและจำผลของการปฏิบัติแต่ละอย่างไว้เพื่อจะได้พิจารณาต่อไป 4) การวิเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลหรือผลต่าง ๆ ที่จำไว้ในขั้นทดลองนั้น เพื่อจะได้รูวาลักษณะปัญหาที่กำหนดไว้ตั้งเดิมนั้นได้หรือไม่ประการใด 5) การสรุปผล นำการสรุปให้เป็นหลักเกณฑ์ หรือข้อความที่แน่ชัดว่าได้แก้ปัญหาได้ด้วยวิธีใด และได้ผลประการใด (เช่น สรุปว่าวิธีทุกกริยานั้นไม่ได้ผลในการดับทุกข์ แต่การปฏิบัติตามแนวทางของ “มรรคแปด” นั้น เป็นทางเดียวที่พ้นทุกข์ได้แต่จะพ้นได้ในระดับโลกียะหรือระดับโลกุตระก็ต้องแล้วแต่เหตุการณ์และบุคคลจากการเปรียบเทียบนี้ ก็พอจะเห็นได้ว่าขั้นต่าง ๆ ของอริยสัจ 4 และขั้นต่าง ๆ ของวิธีการแห่งปัญญานั้นคล้าย คลึงกันเต็มที่ จะกล่าวได้ว่าแบบเดียวกันก็ไม่ผิด คือ ต่างก็เป็นวิธีการหาเหตุผลและแก้ปัญหานั้นเอง ดังนั้น นับว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ไม่น้อยโลกตะวันออกและโลกตะวันตก ค้นพบวิธีการออกมาได้อย่างเดียวกัน โดยที่ไม่ได้ทราบซึ่งกันและกันเลย ต่างคนต่างคิดออกมา

3. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

3.1 กำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์) กำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์) 1) ผู้สอนกำหนดและนำเสนอปัญหาอย่างละเอียด โดยพยายามให้ผู้เรียนทำความเข้าใจต่อปัญหานั้นให้ตรงกัน และสร้างความรู้สึกให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักว่า สิ่งที่คุณสอนนำเสนอเป็นปัญหาของทุกคน ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหานั้น และทุกคนจะต้องร่วมมือกันช่วยแก้ปัญหาเพื่อความสุขของทุก ๆ คน 2) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองอย่างรอบคอบ และพยายามกำหนดขอบเขตของปัญหาที่ผู้เรียนจะต้องร่วมกันคิดหาแนวทางแก้ไข

3.2 การตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมุทัย) 1) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนพิจารณาด้วยตนเองว่า สาเหตุของปัญหาที่ยกขึ้นมากล่าวในขั้นที่ 1 มีอะไรบ้าง 2) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักว่า การแก้ปัญหาใด ๆ จะต้องกำจัดหรือขจัดสาเหตุของปัญหา 3) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนคิดว่าการแก้ไขที่สาเหตุของปัญหานั้นสามารถดำเนินการอะไรได้บ้าง โดยกำหนดสิ่งที่จะกระทำเป็นข้อ ๆ

3.3 ทดลองและเก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ) 1) ผู้สอนใช้เทคนิคการแบ่งงานและการทำงานเป็นกลุ่ม พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการจัดบันทึกข้อมูล โดยอาจให้ผู้เรียนร่วมกันเสนอวิธีการบันทึกข้อมูล หรือร่วมกันออกแบบตารางบันทึกข้อมูล

3.4 เเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค) 1) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถสรุปได้ว่า ในบรรดาวิธีการทดลองหรือการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองหลาย ๆ วิธีนั้น บางวิธีสามารถแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน บางวิธีแก้ปัญหาได้ไม่ชัดเจน และบางวิธีไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรร่วมกันวิเคราะห์ว่าวิธีการใดเหมาะสมและสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เมื่อลงข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาได้แล้ว ให้ผู้เรียนร่วมกันกำหนดแนวทางการปฏิบัติและลงมือปฏิบัติตามแนวทางนั้น พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดวิธีการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติ เพื่อให้การแก้ไขปัญหามีผลตามที่กำหนดไว้

จากวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ตามทัศนะของ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2544) และสาโรช บัวศรี (2553) สามารถสรุปได้ว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาปัญญาของผู้เรียนจากภายใน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสรภาพทางความคิด ผู้สอนทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตร คอยชี้แนะ อำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด วิเคราะห์ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นของอริยสัจ 4 ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณได้

1. การกำหนดปัญหา (ทุกข์) คือ การนำเสนอหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาสถานการณ์ หรือประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ โดยช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจสภาพปัญหา ขอบเขต และความสำคัญของปัญหาอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการร่วมกันแสวงหาคำตอบ

2. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (สมุทัย) คือ การให้ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาวิเคราะห์ และค้นหาสาเหตุของปัญหาอย่างมีเหตุผล โดยตั้งข้อสันนิษฐานหรือสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของปัญหา

3. การแสวงหาทางออกหรือการทดลองแก้ปัญหา (นิโรธ) คือ การให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ทดลอง หรือค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหตามสาเหตุที่วิเคราะห์ไว้ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติจริง เพื่อนำมาใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาผลลัพธ์

4. การสรุปแนวทางและการนำไปปฏิบัติ (มรรค) คือ การวิเคราะห์ข้อมูลและผลที่ได้จากการทดลอง สรุปแนวทางหรือวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญห และนำข้อสรุปไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืน

2.6 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.6.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

บัญชา ธรรมบุตร (2563) กล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณหมายถึงการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้กระบวนการคิดพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างมีเหตุผล ผู้อ่านต้องมีความรู้เกี่ยวกับผู้แต่ง รู้จุดประสงค์เกี่ยวกับการแต่ง สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น วิเคราะห์ วิจาร์ณ ตีความ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้”

สกุศลการ สังข์ทอง (2562) ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านระดับสูงที่มีกระบวนการซับซ้อน ผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาในการพิจารณาไตรตรองสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบและมีเหตุผล ด้วยการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน”

ชลธิชา หอมฟุ้ง (2557) นิยามว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งต้องใช้ความสามารถในการใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม ประกอบกับการใช้ปัญญา และเหตุผล เพื่อแสวงหาสารที่แท้จริงของผู้ส่งสาร พิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านด้วยการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินหรือประเมินค่าเรื่องที่อ่าน รวมถึงสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านไม่เชื่อสิ่งที่อ่านโดยง่ายและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตได้ การสังเคราะห์ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่เน้นจุดสำคัญเรื่องการใช้เหตุผล การวิเคราะห์เรื่อง การประเมินค่า และการสังเคราะห์จากเรื่อง”

เปลื้อง ณ นคร (2544) ได้ให้ความหมายการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า อ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือการอ่านเป็นและหนังสือ ก็เหมือนบุคคลที่สามารถอธิบายเหตุผลให้เราเข้าใจ เมื่อผู้ใดที่มีความคิดและความรู้อย่างไรหรือรู้อะไรแทนที่จะพูดให้เราฟังเขาก็ถ่ายทอดความคิดและ ความรู้ลงเป็นตัวหนังสือคนอาจคิดผิดหรือรู้ผิดก็ได้ หนังสือก็เป็นเช่นนั้น เวลาอ่านหนังสือจึงต้องคิดตามไปด้วย

เสมอ ถ้าเราถามหนังสือนั้นจะตอบเราได้จึงเรียกว่าอ่านเป็นหรืออ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ และการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณก็ไม่ใช่ทำได้ง่าย ๆ ต้องมีการฝึกฝน และหาความรู้อื่น ๆ ประกอบ อีกหลายอย่าง แนวทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณมี ดังนี้

1. รู้โลกแห่งหนังสือ เวลาแบ่งออกเป็นประเภทอะไรบ้าง
2. รู้จักรูปแบบและโครงสร้างของหนังสือ
3. รู้ความมุ่งมั่นของผู้เขียน
4. รู้จักถ้อยคำภาษาโดยเฉพาะ คำเทคนิคหรือคำที่ใช้บัญญัติในหนังสือ
5. รู้จักการใช้หนังสือประกอบ

ภานุพงศ์ แสงดี (2549) สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในการจำแนกข้อเท็จจริงและความคิดเห็น การลำดับเรื่อง การจับใจความสำคัญของเรื่อง การทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าจากการอ่าน การสรุปความ การเข้าใจจุดหมาย ทศนคติและลีลา การนำเสนอของผู้เขียนและการประเมินเรื่อง

ชาญชัย หมั่นประสงค์ (2556) ได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นการอ่านระดับสูงที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญา ในการวิเคราะห์ วินิจฉัยสิ่งที่อ่านว่าถูกต้องน่าเชื่อถือหรือไม่ ซึ่งประกอบไปด้วย การจับใจความสำคัญ ดีความแยก ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินคุณค่าเรื่องที่อ่านได้

ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557) ได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ หมายถึง การอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้กระบวนการคิดพิจารณา สิ่งที่อ่านอย่างมีเหตุผล ผู้อ่านต้องมีความรู้เกี่ยวกับผู้แต่ง รู้จุดประสงค์ในการแต่ง สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ดีความ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้

จากความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ตามทัศนะ บัญชา ธรรมบุตร (2563); สกฤตการ สังข์ทอง (2562); ชลธิชา หอมพุ่ม (2557); เปลื้อง ณ นคร (2544); ภานุพงศ์ แสงดี (2549); ชาญชัย หมั่นประสงค์ (2556); และ ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557) สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ หมายถึง การอ่านในระดับสูงที่ผู้อ่านต้องใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ โดยอาศัยความรู้เดิมและประสบการณ์ของตนประกอบการพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ ผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญ ดีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ รวมทั้งแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น พิจารณาจุดมุ่งหมาย ทศนคติ และความน่าเชื่อถือของผู้เขียน การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจึงไม่ใช่การรับสารโดยปราศจากการไตร่ตรอง แต่เป็นกระบวนการแสวงหาความหมายและคุณค่าที่แท้จริงของสาร ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และดำรงชีวิตได้อย่างมีสติและวิจารณ์ญาณ

2.6.2 ขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

มีนักวิชาการ และนักการศึกษาหลายคนกล่าวถึงขั้นตอนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ที่สามารถนำไปปรับใช้ เป็นแนวทางในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประมวลได้ดังนี้

Wallace (1992) ได้เสนอขั้นตอนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ 3 ขั้นตอน โดยให้ผู้อ่านตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนอ่าน (Pre-reading) ก่อนลงมืออ่านผู้อ่านควรตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน เช่น ตั้งคำถามว่าเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร เหตุใดจึงมีการเลือกเรื่องนี้มาเขียน

ขั้นที่ 2 ขั้นขณะอ่าน (While Reading) คำถามที่ผู้อ่านควรถามคือ ข้อเขียนนี้ มีวิธีการนำเสนอเช่นไรเพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี ทั้งนี้การค้นหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ผู้อ่าน ต้องทำความเข้าใจสิ่งที่อ่าน โดยในขณะที่อ่านผู้อ่านต้องคาดเดาว่าข้อเขียนที่จะตามมาคืออะไร ตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน และอ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน (Post-reading) เมื่ออ่านจบแล้วผู้อ่านควรตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน เช่น ข้อเขียนนี้มุ่งเขียนให้ผู้อ่านกลุ่มใด เรื่องที่อ่านผู้เขียนสามารถใช้กลวิธีอื่นในการเขียนได้หรือไม่

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) เสนอขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ของ Bloom 6 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 จำ เป็นขั้นแรกของการอ่านที่สมองต้องจดจำภาพรวมของเรื่องให้ได้ ทั้งจำความหมายของคำยาก คำจำกัดความ ชื่อตัวละคร เหตุการณ์สำคัญ

ขั้นที่ 2 เข้าใจ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถเล่าเรื่องได้ด้วยคำพูดของตนเอง เข้าใจถ้อยคำประโยค ความคิด และข้อความที่ให้คติสอนใจ สามารถสรุปเรื่องเป็นแนวคิดโดยใช้คำพูดของตน

ขั้นที่ 3 นำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนฝึกนำถ้อยคำ ประโยค และเหตุการณ์จากการอ่าน ไปใช้ แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาในวิชาอื่น ๆ

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนแยกส่วนประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่านและ สามารถบอกได้ว่าส่วนประกอบใดมีความสัมพันธ์กัน หรือไม่เกี่ยวข้องกัน

ขั้นที่ 5 สังเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดของเรื่อง ค้นหาลักษณะโครงเรื่องที่คล้ายกับเรื่องที่เคยศึกษา พิจารณาสุภาษิตหรือคำพังเพยที่มีความหมายเปรียบเทียบ แล้วใกล้เคียง อีกทั้งสามารถสรุปแนวคิดที่เหมือนและต่างกันได้

ขั้นที่ 6 ประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดที่ให้นักเรียนตัดสินใจเรื่องที่อ่านว่าอะไรดี ค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง เช่น ความรัก ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความเป็นเหตุเป็นผล เพื่อให้นักเรียนรู้จัก สังเกตการใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพพจน์ รวมถึงความประทับใจอื่น ๆ ที่ได้รับการอ่าน

สุพิน บุญชูวงศ์ (2544) เสนอขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้อ่านเพื่อความเข้าใจ โดยให้พิจารณาคำศัพท์ต่าง ๆ รู้หน้าที่ของคำในประโยค รู้ความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ในประโยค และตีความได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ให้อ่านเพื่อวิเคราะห์สาระในเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด สังเคราะห์ข้อมูล ที่ปรากฏแล้วเรียบเรียงเป็นความรู้หรือความคิดของตนเอง

ขั้นที่ 3 ให้ประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน

จากขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามทัศนะ Wallace (1992); สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545); และ สุพิน บุญชูวงศ์ (2544) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านระดับสูงที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาและเหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านอย่างเป็นระบบ มิใช่การรับสารโดยปราศจากการคิดวิเคราะห์ กระบวนการอ่านดังกล่าวต้องอาศัยความรู้เดิมและประสบการณ์ของผู้อ่านประกอบกับการใช้ทักษะทางความคิดในหลายระดับ เพื่อให้สามารถเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้อย่างรอบด้าน ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ดังนี้

1. ขั้นทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เป็นขั้นที่ผู้อ่านพิจารณาความหมายของคำ การใช้ภาษา และโครงสร้างของเรื่อง เพื่อให้เข้าใจใจความสำคัญ แนวคิดหลัก และสาระสำคัญของบทอ่านอย่างถูกต้อง
2. ขั้นวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน เป็นขั้นที่ผู้อ่านแยกแยะองค์ประกอบของบทอ่าน โดยพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เหตุผล หลักฐาน ข้อสนับสนุน หรือข้อโต้แย้ง รวมทั้งวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและวิธีการนำเสนอของผู้เขียน
3. ขั้นสังเคราะห์และตีความ เป็นขั้นที่ผู้อ่านรวบรวมข้อมูลและแนวคิดจากการอ่านเพื่อนำมาสังเคราะห์ ตีความ และเชื่อมโยงสาระที่ได้กับความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเอง
4. ขั้นประเมินและตัดสินคุณค่า เป็นขั้นที่ผู้อ่านประเมินความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และคุณค่าของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งพิจารณาประโยชน์และการนำความรู้จากการอ่านไปใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในชีวิตจริง

2.6.3 องค์ประกอบของความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

บัญชา ธรรมบุตร และคณะ (2563) กล่าวว่า “ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือการที่ผู้อ่านสามารถบอกวัตถุประสงค์ของผู้เขียน แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากกัน เข้าใจเนื้อเรื่อง สามารถตีความและสรุปเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล เปรียบเทียบ วิเคราะห์ และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้”

สกุลการ สังข์ทอง (2562) กล่าวถึง ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มี 5 ด้าน คือ

1. การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นคือ ความสามารถในการบอกกล่าวสิ่งใดคือความจริงหรือเรื่องจริงจากสิ่งที่อ่านและสิ่งใดคือความคิดเห็นของผู้เขียนที่ได้นำเสนอไว้ในเรื่องนั้น ๆ

2. การบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนคือ ความสามารถในการค้นหาวัตถุประสงค์ในการเขียนที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและบอกได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้น ผู้เขียนด้วยความรู้สึกรู้สึกหรืออารมณ์อย่างไร

3. การบอกสาระสำคัญคือ ความสามารถในการค้นหาสาระสำคัญของเนื้อหาความให้ได้ครบถ้วนสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในเรื่องนั้นโดยระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล หรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องได้

5. การประเมินคุณค่าจากบทอ่านคือ ความสามารถในการตัดสินคุณค่าด้านต่าง ๆ ที่อ่านหลังจากวิเคราะห์ และวิจารณ์มาแล้วว่างานเขียนชิ้นนั้นดีหรือไม่ดี มีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ น่าเชื่อถือหรือไม่ หรือมีคุณค่าด้านบ้าง

ชลธิชา หอมพุ่ม (2557) กล่าวว่า ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถอันประกอบด้วย ความสามารถในการอ่านเพื่อรับสารที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นสรุปสาระสำคัญของเรื่องราว ใคร ทำอะไร ทำทำไม ทำที่ไหน เมื่อไหร่ และผลของการกระทำเป็นอย่างใด การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของเรื่องหรือของผู้แต่ง การตีความ ทั้งเสียง คำ ความหมาย ตลอดจนสัญลักษณ์ต่าง ๆ การสังเคราะห์เรื่องราวใหม่ และสุดท้ายต้องสามารถประเมินค่าหรือตัดสินได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นดีหรือไม่ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ การสังเคราะห์ดังกล่าวต้องเป็นความสามารถที่ครอบคลุมตั้งแต่การอ่านจับใจความไปจนถึงการอ่านเพื่อประเมินค่า

Heilman (1967) ได้กล่าวว่า ผู้อ่านที่มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องมีพฤติกรรม คือ

1. จำความหมายของคำได้
2. สามารถเลือกความหมายของคำในกรณีที่มีความหมายหลายอย่างได้อย่างเหมาะสมกับข้อความที่อ่าน
3. เข้าใจถ้อยคำอุปมาหรือความหมายที่ซ่อนอยู่ซึ่งผู้เขียนไม่ได้บอกโดยตรง
4. จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้
5. ถ่ายทอดข้อความที่ผู้เขียนเขียนไว้ได้
6. มองเห็นความสำคัญของส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นข้อความและเห็นถึงความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ นั้น
7. รู้จุดมุ่งหมายและความคิดเห็นของผู้เขียน

8. บอกลักษณะการเขียนของผู้เขียนได้
9. ลงความเห็นวินิจฉัย ตัดสินใจสิ่งที่อ่านได้
10. บอกความรู้สึกที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกได้

Mckee (1966) ได้จำแนกองค์ประกอบของความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้

ดังนี้

1. การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น
2. การล่วงรู้ว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ
3. การสรุปเรื่องราวที่อ่านได้
4. การวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านได้
5. การทำนายผลที่จะเกิดขึ้นได้
6. การรู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน

จิตรารัตน์ สมานพันธ์ (2549) ได้จำแนกองค์ประกอบของความสามารถการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การจับใจความสำคัญของเรื่อง
2. การแยกข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง
3. การสืบหาแหล่งที่มาของข้อมูล
4. การคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ หรือผลที่เกิดขึ้น
5. การตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
6. การสรุปอ้างอิง

สิทธิกรานต์ อนุกุลรังสรรค์ (2554) ได้จำแนกองค์ประกอบของความสามารถการอ่านอย่าง
 มีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การเข้าใจจุดมุ่งหมาย ทัศนคติของผู้เขียน และน้ำเสียงของเรื่อง
2. การแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น
3. การระบุเทคนิคการเขียน
4. การระบุแหล่งที่มาของข้อมูล
5. การสรุปอิงความ

Rubin (1990) ได้สรุปองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้

ดังนี้

1. การจำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและความคิดเห็น
2. การจำแนกความแตกต่างระหว่างเรื่องสมมติฐานกับเรื่องจริง
3. การจำแนกเทคนิคการเขียน

สุนิษา แสงอุ่น (2566) ได้สรุปความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีองค์ประกอบดังนี้

1. สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
2. แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
3. ระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
4. ประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน

จากองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของ บัญชา ธรรมบุตร และคณะ (2563); สกฤตการ สังข์ทอง (2562); ชลธิชา หอมฟุ้ง (2557); Heilman (1967); Mckee (1966); ธิติรัตน์ (2549); สิทธิกรานต์ (2554); Rubin (1990); และ สุนิษา แสงอุ่น (2566) ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบด้วยการสังเคราะห์ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 การสังเคราะห์ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	บัญชา (2563)	สกุล การ (2562)	ชลธิชา (2557)	Heilman (1967)	Mckee (1966)	ธิดา รัตน์ (2549)	สิทธิ กรานต์ (2554)	Rubin (1990)	สุนิษา (2566)	รวม	ผู้วิจัย เลือก
การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	8	✓
การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	8	✓
การรู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน	✓		✓		✓		✓			4	
การวิเคราะห์เรื่องราว	✓	✓	✓		✓					4	
การประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน	✓	✓	✓	✓	✓				✓	6	✓
การสืบหา/ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล	✓					✓	✓			3	
การทำนาย/คาดคะเนเหตุการณ์	✓				✓	✓				3	
การจับความคิดสำคัญของเรื่อง	✓	✓		✓	✓					4	
การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน	✓			✓	✓	✓	✓	✓		5	✓
การตีความ	✓		✓	✓	✓					3	

จากตารางสังเคราะห์ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ความสามารถที่มีความสอดคล้องกันมากที่สุด ได้แก่ การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น และการสรุปเรื่องราวหรือสรุปใจความสำคัญ ซึ่งปรากฏในนักวิชาการส่วนใหญ่ รองลงมา ได้แก่ การรู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน การจับความคิดสำคัญของเรื่อง และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถด้านการเข้าใจ การตีความ และการประเมินสาร ในการสังเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ในการคัดเลือกองค์ประกอบ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่ปรากฏร่วมกันในนักวิชาการหลายท่านอย่างชัดเจน จึงสามารถสรุปความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน คือ ความสามารถในการจับประเด็นหลักของเรื่องและเรียบเรียงสาระสำคัญได้อย่างถูกต้องครบถ้วน
2. การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น คือ ความสามารถในการจำแนกข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นหรือการตีความของผู้เขียน
3. การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน คือ ความสามารถในการสกัดสาระ แนวคิด หรือข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล
4. การประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน คือ ความสามารถในการพิจารณาและตัดสินคุณค่าของเนื้อหาโดยใช้เหตุผลและหลักฐานประกอบ

ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้เป็นองค์ประกอบหลักที่สะท้อนกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตั้งแต่การทำความเข้าใจ การวิเคราะห์ ตีความ ไปจนถึงการประเมินสาร และสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6.4 การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การสอนที่มีความสำคัญและจำเป็นในการอ่าน ผู้อ่านควรมีแนวทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ถูกต้องเหมาะสม นักการศึกษาหลายคนได้ กล่าวถึง ดังนี้

ศิลปิน บุญจันทร์ศรี (2555) ได้ให้ความหมายการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า การสอนอ่านนั้นเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้หาข้อมูลที่ต้องการจากสิ่งที่อ่าน การดำเนินกิจกรรมทำได้ทั้งก่อนอ่าน (Pre-reading) ระหว่างการอ่าน (While-reading) และหลังอ่าน (Post-reading) กิจกรรมเป็นการสื่อความหมายหรือการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โดย การพูดสรุป เขียน หรือสื่อความหมายในรูปแผนผัง ตาราง เนื้อหากระตุ้นความรู้เดิมและทำให้ ผู้อ่านเข้าใจบทอ่านได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นว่าการสอนอ่านนั้น มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาไทย และจะเป็นทิศทางในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชาญชัย หมั่นประสงค์ (2556) ได้ให้ความหมายการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ในการฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องตั้งประเด็นคำถามซึ่ง คำถามนั้นจะต้องเป็นคำถามลักษณะประเภทความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ

ประเมินค่า เพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนให้ฝึกคิด ประมวลข้อมูลเชื่อมโยง เหตุผลล่วงหน้าและกล้าตัดสินใจที่จะตอบคำถามได้อย่างมั่นใจถูกต้อง และสมเหตุผล

จากการศึกษาการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถสรุปได้ว่า การอ่านสอนอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการสอนอ่านที่เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้อ่านเกิดทักษะการคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล ตลอดจนสามารถอนุมานเหตุการณ์ล่วงหน้าได้ โดยผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความเหมาะสมและท้าทายความคิด ความสามารถของผู้อ่าน ออกมาเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามตาราง ดังนี้ ตารางที่ 2.5 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

หลักอริยสัจ 4	กระบวนการจัดการเรียนรู้	การพัฒนาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ทุกข์ (การกำหนดปัญหา)	อ่านและทำความเข้าใจ	การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
สมุทัย (การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา)	วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ	การระบุปัญหาเรื่องที่อ่าน
นิโรธ (การทดลองแก้ปัญหา)	เสนอแนวทางแก้ปัญหา	การแก้ปัญหา และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
มรรค (การสรุปและการนำไปปฏิบัติ)	สังเคราะห์ข้อคิด	การประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน

2.6.5 ประโยชน์และความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาความรู้ความคิดของผู้อ่าน สามารถสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนผู้อ่านให้ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างหลากหลาย ดังที่นักการศึกษาหลายคนได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

วิริยา วิริยารัมภะ (2549) ได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีประโยชน์ คือ ทำให้ผู้อ่านเกิดปัญญา ได้ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องและมีประโยชน์ เนื่องจากได้ใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้วและมีความสำคัญ เพราะช่วยทำให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดพิจารณา ใคร่ครวญสิ่งที่อ่าน รู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น จากเรื่องที่อ่าน ทำให้ได้รับประโยชน์จากเรื่องที่อ่านอย่างสูงสุด และสามารถนำความรู้ที่ได้รับ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ปัทมา วิญญกุล (2551) ได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการอ่านว่า ประโยชน์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ความคิดอย่างรอบคอบ สามารถ วินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล สามารถพัฒนาความคิดทำให้ผู้อ่านรู้จักพิจารณาวิเคราะห์ ข้อเท็จจริง

ข้อคิดเห็น ประเมินค่าตัดสินข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้ว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดถูก สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดไม่ควรเชื่อ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินทุกครั้งและสามารถนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน อย่างมี วิจารณ์ญาณไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ณฐนน แก้วกันจร (2553) ได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการอ่านว่า การอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างถูกต้อง เป็นผู้มีเหตุผล ใช้ความคิด พิจารณาสัง คนอย่างรอบคอบ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไปใช้ ประโยชน์ต่อ ตนเอง และสังคม รวมทั้งสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น

เตือนใจ คตติ (2554) ได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการอ่านว่า การอ่าน อย่างมี วิจารณ์ญาณนั้นมีประโยชน์คือ ทำให้ผู้อ่านมีความรู้และความคิดอย่างรอบคอบเป็นเหตุเป็นผล ที่จะ นำไปสู่การประเมินค่าข้อความได้ และมีความสำคัญ สามารถพัฒนาความคิดทำให้รู้จักพิจารณา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ประเมินค่าตัดสินข้อมูล ข่าวสาร รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าสิ่ง ใด ควรเชื่อและสิ่งใดไม่ควรเชื่อ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจทุกครั้ง

จากการศึกษาประโยชน์และความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณสามารถสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความคิดที่ถูกต้อง มีเหตุผล ประกอบ และเป็นทักษะที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการคิดการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีประโยชน์ทั้งต่อผู้อ่านและสังคม มีความสำคัญคือสามารถ พัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถของผู้อ่าน ทำให้เป็นผู้มีเหตุผลในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่าง รอบคอบก่อนตัดสินใจ สามารถช่วยแก้ไขปัญหในชีวิตประจำวันได้

2.6.6 การวัดและการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การวัดและการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นแนวทางให้ผู้สอนได้รับทราบข้อมูล เกี่ยวกับความสามารถและปัญหาทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของผู้เรียน ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ ครูสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและแก้ปัญหาทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของผู้เรียนได้ ตรงจุดการวัดและการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณที่มีประสิทธิภาพจะต้องสามารถวัดและ ประเมินความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและตรงตามสภาพ จริงได้มีนักการศึกษากล่าวถึงการวัดและการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ดังต่อไปนี้

จรรยา บุญปล้อง (2541) ได้สรุปขั้นตอนการวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ตาม ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลได้โดยทั่ว ๆ ไปว่าควรประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัด เช่น ความสามารถในการอ่านภาษาไทย อย่างมีวิจารณ์ญาณ จะต้องกำหนดว่าประกอบด้วยความสามารถใดบ้าง เช่นการจับใจความสำคัญ การแยก ข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น การประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการที่จะวัดคุณลักษณะนั้น ๆ โดยการกำหนดเครื่องมือที่จะวัด หรือ แบบทดสอบ เช่น กำหนดว่าจะใช้แบบทดสอบชนิดใด เพื่อจะใช้วัดคุณลักษณะที่ต้องการได้ครอบคลุม

ขั้นที่ 3 กำหนดมาตรการและเกณฑ์ของคะแนนที่ได้จากการวัดคุณลักษณะ เช่น ข้อสอบที่ถูก ควรจะได้คะแนนเท่าใด และเทคนิคทั่วไปที่ใช้วัดทักษะการอ่าน ซึ่งรวมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ด้วยนั้น ก็คือการให้นักเรียนอ่านเรื่องที่ยกมา และวัดความเข้าใจของนักเรียน โดยการถามประเด็น สำคัญ ๆ ในเรื่อง และให้นักเรียนเลือกคำตอบจากตัวเลือกหลาย ๆ ตัว เพื่อทดสอบดูว่านักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องนั้นเพียงใด โดยหลักในการเลือกข้อความเพื่อนำมาทำแบบทดสอบ มีดังนี้

1. ความยาว เนื่องจากว่าแบบทดสอบนั้นมีข้อความต่าง ๆ หลายประเภท ฉะนั้นแต่ละเรื่อง คนเป็นเรื่องสั้น ๆ ประมาณ 100-250 คำ โดยให้ความสนใจเพียงพอสำหรับตั้งคำถามได้ 6-8 ข้อ

2. เนื้อเรื่อง ควรเป็นเรื่องหลายชนิดรวมกัน เช่น ชีวิตประวัติ นวนิยาย และบทความ เนื้อเรื่องที่ยกมาควรเป็นเรื่องที่มีความสมบูรณ์ในตัว ไม่ต้องอ่านเพิ่มเติมจากที่อื่นอีกและเนื้อเรื่องต้องไม่เป็น เรื่องที่รู้จักโดยทั่วไป ซึ่งนักเรียนสามารถจะตอบคำถาม โดยไม่ต้องอ่านเนื้อเรื่อง

3. ภาษาที่ใช้ ถ้าเนื้อเรื่องประกอบด้วยคำศัพท์ หรือโครงสร้างที่ยุ่งยากจนเกินไป ผู้ออกแบบทดสอบควรดัดแปลงให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้ทดสอบและควรตั้งคำถามอย่างชัดเจน

สุนันทนา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543) กล่าวถึงการประเมินผลการอ่านว่า เนื่องการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและเป็นการทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ ระหว่างการมองเห็น การได้ยิน และการแปลความของสมอง ซึ่งผู้ที่มีทักษะขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นต้องมีพฤติกรรมการอ่าน 6 ขั้น ที่ครูผู้สอนสามารถประเมินได้ ดังนี้

1. ขั้นจำ เป็นขั้นแรกของการอ่าน ผู้อ่านจะต้องจดจำเรื่องราวความหมายของคำให้ คำจำกัดความของคำยาก โดยครูจะใช้วิธีการประเมินโดยการตั้งคำถามเรื่องที่อ่านให้สะกดคำจากเรื่องบอกความหมาย บอกคำจำกัดความ

2. ขั้นความเข้าใจ โดยผู้อ่านจะต้องเล่าเรื่องที่อ่านด้วยคำพูดของตนเองมีความเข้าใจในเรื่อง และข้อความที่ให้คิดสอนใจ ซึ่งครูผู้สอนควรตั้งคำถามด้วยการให้นักเรียนเล่าเรื่อง และเหตุการณ์

3. ขั้นนำไปใช้ ผู้อ่านควรฝึกนำถ้อยคำ ประโยค และเหตุการณ์ ไปใช้แก้ปัญหาสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นใหม่ ดังนั้นคำถามของครูที่ใช้จึงมักจะกำหนดสถานการณ์ให้ผู้อ่านพิจารณาในการนำความรู้มาใช้ประโยชน์

4. **ชั้นวิเคราะห์** เป็นขั้นที่ผู้อ่านต้องแยกแยะองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน และบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน

5. **ชั้นสังเคราะห์** ผู้อ่านสามารถสรุปแนวคิดของเรื่อง ค้นหาลักษณะโครงสร้างที่คล้ายคลึง กับเรื่องที่เคยอ่านและสรุปแนวคิดที่เหมือนกันและแตกต่างกัน

6. **ชั้นประเมินค่า** เป็นขั้นสูงสุดของการคิดให้ผู้อ่านตัดสินใจพิจารณาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่องที่ควรฝึกให้ผู้อ่านรู้จักสังเกตการใช้ถ้อยคำ แบบบรรยายที่ทำให้เกิดภาพพจน์ ตลอดจนความประทับใจของผู้อ่าน

จากการวัดและการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามทัศนะของ จรรยา บุญปลั่ง (2541) และ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543) สรุปได้ว่าการวัดและการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การวัดและการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ผู้สอนทราบถึงระดับความสามารถและปัญหาด้านการอ่านของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยมุ่งประเมินความสามารถในการเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน การวัดและการประเมินที่มีประสิทธิภาพควรเริ่มจากการกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างชัดเจน เลือกใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่เหมาะสม และกำหนดเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการอ่านในสภาพจริง ทั้งนี้การประเมินควรครอบคลุมพฤติกรรมกรรมการอ่านในหลายระดับ ตั้งแต่การจดจำและความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ ไปจนถึงการตัดสินใจ และประเมินคุณค่า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถนำไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.7.1 ความเป็นมา

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ตามที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ออกประกาศคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เรื่อง กำหนดกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 โดยเป็นการสมควร ปรับปรุงประกาศคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เหมาะสมและ คล่องตัวในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งประกาศ ณ วันที่ 30 เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2546 ให้รวมกลุ่มที่มีขนาดเล็ก และแยกกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ จำนวน 14 กลุ่มโรงเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินงานและครอบคลุมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้ รวดเร็วยิ่งขึ้น สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 จึงเกิดขึ้นมาโดยแยก กลุ่ม จากสำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ จังหวัดอุดรธานีจังหวัดหนองบัวลำภูจังหวัดหนองคาย จังหวัด

เลย จังหวัดสกลนคร และจังหวัด ขอนแก่น อดีตมีพระสุนทรธรรมธาดา ผู้อำนวยการโรงเรียนบาลี
 สาธิตศึกษา มจร. เป็นประธานกลุ่มที่ 9 สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
 กลุ่มที่ 7 มีพระครูศรีวิสุทธิวัฒน์ เป็นประธานกลุ่มที่ 7 ที่ตั้งสำนักงาน วัดธาตุ พระอารามหลวง เลขที่
 237 ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40000 ดูแล
 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 3 จังหวัด ประกอบด้วย

1. จังหวัดขอนแก่น จำนวน 23 โรง
2. จังหวัดเลย จำนวน 15 โรง
3. จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 6 โรง

รวมทั้งสิ้น 44 โรง ปัจจุบันสำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม
 ที่ 7 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น สำนักเขต การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ตามข้อบังคับ
 คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติ ธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระ
 ปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2561 ประกาศ ณ วันที่ 12 เดือนพฤษภาคม
 พุทธศักราช 2563 ลงนามโดย สมเด็จพระวันรัต ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม

2.7.2 จำนวนโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขต 7

โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต
 7 ประกอบด้วย 3 จังหวัด ดังนี้

- 1) จังหวัดขอนแก่น จำนวน 23 โรง ดังนี้
 - 1.1) โรงเรียนสารคุณวิทยา
 - 1.2) โรงเรียนประภัสสรวินัย
 - 1.3) โรงเรียนปริยัติธรรมสามัญญาณสังวร
 - 1.4) โรงเรียนปริยัติธรรมสามัญบุญยสารโสภิตวิทยา
 - 1.5) โรงเรียนวัดท่าพระหงส์เทศประดิษฐ์
 - 1.6) โรงเรียนจันทวิทย์าคม
 - 1.7) โรงเรียนวัดท่าน้ำพอง
 - 1.8) โรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา
 - 1.9) โรงเรียนมัธยมวัดโพธิ์ชัยศึกษา
 - 1.10) โรงเรียนมิ่งเมืองธีรานุเคราะห์
 - 1.11) โรงเรียนปริยัติธรรมสามัญวัดโพธิ์กลาง
 - 1.12) โรงเรียนวัดหนองแวงวิทยา
 - 1.13) โรงเรียนวัดแจ้งสว่างนอก
 - 1.14) โรงเรียนวัดจันทระประสิทธิ์

- 1.15) โรงเรียนวัดบุรพารามวิทยาสรรค์
- 1.16) โรงเรียนวัดประชาพัฒนาราม
- 1.17) โรงเรียนวัดตาลเรียงวิทยาสรรค์
- 1.18) โรงเรียนวัดท่ากระเปือวิทยาสรรค์
- 1.19) โรงเรียนวัดประสิทธิ์ธรรมสารวิทยา
- 1.20) โรงเรียนตราชูปิทยาคม
- 1.21) โรงเรียนนพคุณวิทยา
- 1.22) โรงเรียนวัดธาตุกุดกว้าง
- 1.23) โรงเรียนร่มโพธิ์ทองธรรมวิทย์

2) จังหวัดเลย จำนวน 15 โรงเรียน ดังนี้

- 2.1) โรงเรียนวัดศรีจันทร์วิทยา
- 2.2) โรงเรียนโคกวิทยา
- 2.3) โรงเรียนวัดวังสะพุงพัฒนาราม
- 2.4) โรงเรียนธรรมนิเทศวิทยา
- 2.5) โรงเรียนวัดศรีวิชัยนาราม
- 2.6) โรงเรียนวัดศรีสุวรรณนารามวิทยา
- 2.7) โรงเรียนวัดศรีภูกระดัง
- 2.8) โรงเรียนวัดสันติวนาราม
- 2.9) โรงเรียนวัดศรีภูเรือ
- 2.10) โรงเรียนวัดลาดปู่ทรงธรรมวิทยา
- 2.11) โรงเรียนปริยัติสามัญวัดโพนชัย
- 2.12) โรงเรียนวัดศรีบุญเรืองวิทยา
- 2.13) โรงเรียนวัดศรีบุญเรืองปริยัติศึกษา
- 2.14) โรงเรียนวัดถิ่นฐานรังสิตวิทยา
- 2.15) โรงเรียนวัดขามชุมวิทยาสรรพ์

3) จังหวัดหนองบัวลำภูจำนวน 6 โรงเรียน ดังนี้

- 3.1) โรงเรียนวัดพิศาลรัษฎาวาส
- 3.2) โรงเรียนวัดโพธิ์ชัยสมสะอาด
- 3.3) โรงเรียนวัดสุวรรณารามวิทยา
- 3.4) โรงเรียนวัดศรีสะเก้ววิทยา
- 3.5) โรงเรียนวัดศรีบุญธรรมวิทยา

3.6) โรงเรียนวัดดอนธาตุนรงค์วิทยา

สรุปได้ว่า สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ประกอบไปด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดเลย มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวนทั้งสิ้น 44 โรง

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

ชูลีพร พินิจพล (2566) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การออกแบบและพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ 3) การทดลองใช้แบบแผนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การยืนยันประสิทธิผลของการใช้แบบแผนการจัดการเรียนรู้ แบบแผนการวิจัยแบบทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสารคามพิทยาคม จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ CHULEE MODEL 2) คู่มือการใช้แบบแผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบแผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบแผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาในการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารคามพิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลางและความต้องการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แบบแผนการจัดการเรียนรู้ แบบ CHULEE MODEL เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1C (Creative Interest) ขั้นสร้างความสนใจอย่างสร้างสรรค์ ขั้นที่ 2H (Habit Sufficiency) ขั้นสร้างลักษณะนิสัยแบบพอเพียงขั้นที่ 3U (Understanding) ขั้นเสนอความรู้ความเข้าใจขั้นที่ 4L (Like to Learn) ขั้นศึกษาหาความรู้อย่างชื่นชอบ ขั้นที่ 5E (Evaluation) ขั้นประเมินผลและขั้นที่ 6E (Exchange of Idea) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาข้อสรุปเพื่อเรียนรู้เพิ่มเติม 3) ผลการใช้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CHULEE MODEL เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารคามพิทยาคม พบว่า รูปแบบมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.99/82.59 และทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมทั้งนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ในระดับมาก และ 4) ยืนยันประสิทธิผลของรูปแบบโดยขยายผลกับนักเรียนกลุ่มขยายผลมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CHULEE MODEL โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมษ์ทิวา แก้วยา, พระครูวิจิตรศาสนาทรร และพศิน แดงจวง ศึกษาเรื่อง (2567) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักอริยสัจ 4 ของโรงเรียนบ้านช่างหม้อ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการส่งเสริมสมรรถนะครู 2) สร้างรูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะครู 3) ทดลองใช้รูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะครู และ 4) ประเมินและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักอริยสัจ 4 ของโรงเรียนบ้านช่างหม้อ การวิจัยและพัฒนา(R&D) ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องจำนวน 21 คนเครื่องมือ คือ แบบสอบถามแบบ Delphi Technique จำนวน 3 รอบ แบบประเมินและแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2)ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3)การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4)การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และ 5) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 2) สร้างรูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะครู ประกอบด้วย 1) ทุกข์ ศึกษาสภาพทั่วไป ขั้นตอน ที่ 2) สมุทัย จัดทำฐานข้อมูลเพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3)นิโรธ การทดลองการใช้การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะครู 4) มรรค การประเมินผลการใช้การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะครู 3) การทดลองใช้รูปแบบ พบว่าหลังใช้รูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักอริยสัจ 4 ของโรงเรียนบ้านช่างหม้อ มีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ 4) ผลการประเมินและพัฒนารูปแบบ พบว่าหลังใช้รูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะครูมีค่ามากกว่าก่อนใช้รูปแบบและความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักอริยสัจ 4 ของโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อยู่ในระดับมาก

พิธิพัฒน์ รัตนชัยกุล, พิธิพัฒน์ ชัยสุข และพระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปัญโญ (2567) ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู 2) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 และ 3) เพื่อ

เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีโดยการเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 217 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน 2) วิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 เป็นการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล บูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 (1) ทุกข์ การกำหนดรู้ปัญหา (2) สมุทัยการกำหนดรู้สาเหตุปัญหา (3) นิโรธ การดับความทุกข์อย่างมีจุดหมาย (4) มรรค วิธีการปฏิบัติเพื่อกำจัดปัญหา และ 3) แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ประกอบด้วย (1) ด้านหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพทันสมัย เหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน สร้างหลักสูตรที่เน้นพัฒนาการคิดวิเคราะห์และทักษะการแก้ปัญหา สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและเปิดกว้างให้นักเรียนในการเรียนรู้ กิจกรรมที่ช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุปัญหา พิจารณาหาวิธีปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ (3) ด้านการวัดผลและประเมินผล ปรับปรุงให้เหมาะสมต่อความต้องการและระดับความรู้ของนักเรียน ใช้เครื่องมือการวัดที่มีมาตรฐาน, ถูกต้อง, และมีประสิทธิภาพ นำผลที่ได้จากการวัดผลไปปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินและการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง (4) ด้านสื่อการเรียนการสอน การเลือกสื่อที่เหมาะสมกับระดับของนักเรียน พัฒนาสื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ให้คำแนะนำเพื่อให้นักเรียนสามารถนำสื่อไปใช้ได้ สถานการณ์ต่าง ๆ (5) ด้านครูผู้สอน เข้าใจสภาพจิตของนักเรียน เพื่อปรับการสอนให้เหมาะสม ช่วยเหลือนักเรียนให้เข้าใจสาเหตุของปัญหาที่นักเรียนเผชิญ สนับสนุนนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการแก้ไขปัญหา

สุดาพร รินสมปาน (2562) ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่กับวรรณกรรมท้องถิ่น นีมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบ การสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่กับวรรณกรรมท้องถิ่น และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบ การสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่กับวรรณกรรมท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่ม อย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบวัดความสามารถทางการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน และการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถ ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการ ปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่กับ วรรณกรรมท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการ จัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับ ใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่กับ วรรณกรรมท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อวยชัย เกตุยงกมล (2567) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการสอนโดยประยุกต์หลักอริยสัจ 4 สู่ Active Learning บูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีความมุ่งหมายเพื่อออกแบบ และพัฒนารูปแบบการสอนโดยประยุกต์หลักอริยสัจ 4 สู่ Active Learning บูรณาการร่วมกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลักคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับพัฒนารูปแบบ การสอน 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการ สอน 3) ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอน และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มี ต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอน การวิจัยดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียน สภาพการจัดการเรียนการ สอนของครูผู้สอน จากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน และครูผู้สอนใน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 8 คน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง สมุทรสงคราม จำนวน 4 แห่ง และศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบ คุณภาพรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และทดลองนำร่องกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอน โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเทศบาลวัดประทุมคณาวาส (นิพัทธ์ ทรัพย์สิน) จำนวน 28 คน จัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอน เรื่อง ภูมิศาสตร์ และการ เปลี่ยนแปลง จำนวน 10 แผน ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และ

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอน และขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอน

ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการศึกษาศาภาพปัญหาในการเรียนและทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด ครูผู้สอนเน้นเนื้อหาสาระ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เน้นให้จดจำรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นบริบท กิจกรรมไม่น่าสนใจ การฝึกทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้านต่าง ๆ ค่อนข้างน้อย เพราะมุ่งเน้นเนื้อหาสาระที่มีขอบเขตกว้าง และส่วนใหญ่เป็นการเรียนอยู่ในห้องเรียน นักเรียนมีปัญหาในการคิดวิเคราะห์ แยกประเด็นหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นหลักการ แนวคิด หรือข้อคิดเห็นไม่ได้ นักเรียนขาดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน ไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ และยังพบว่านักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนในเชิงลบ โดยไม่เห็นความสำคัญของการเรียนโดยเฉพาะเนื้อหาสาระเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ต้องการให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนหรือวิธีจัดกิจกรรมให้น่าสนใจกว่านี้ 2. รูปแบบการสอนโดยประยุกต์หลักอริยสัจ 4 สู่ Active Learning บูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล และการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.59$; S.D.=0.20) เมื่อทดลองนำร่องยังพบว่า กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเป็นขั้นตอนที่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 นักเรียนมีทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.54$) และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$) 4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$)

ธราธิคุณ ระหา (2566) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาศาภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการ จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เพื่อหาดัชนี ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการจัดการ

เรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบ R&D รวม 4 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะ ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม สมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ ระยะที่ 4 ประเมิน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่ม ทดลองที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบ้าน นา (วัดช้าง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 41 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย 2) แบบ บันทึกร่วมการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย 3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4) คู่มือ การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน 6) แบบวัดสมรรถนะ ภาษาไทย และ 7) แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐาน ด้วยดัชนี ประสิทธิภาพ รวมทั้งนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการพรรณนา วิเคราะห์ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1. การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดการ เรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะภาษาไทยเท่าที่ควร เนื่องจากผู้สอนยังยึดกรอบการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นความรู้ความเข้าใจด้านเนื้อหาเป็นหลัก ขาดการเสนอประเด็นการแก้ปัญหา และให้ผู้เรียนลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ควร มีการโน้มน้าวสร้างแรงจูงใจ ให้ ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ ส่งเสริมให้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการ กำหนดทิศทางการเรียนรู้ของตน และมีการประเมินตนเองมากขึ้น อีกทั้งควรจัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ให้เพียงพอตามความต้องการ และเอื้อต่อการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีหลากหลาย น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหา ในสถานการณ์ ที่แตกต่าง จากประสบการณ์ตัวเองได้อย่างเหมาะสม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ 2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ แนวคิด ทฤษฎี พื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการ ตอบสนองและ 6) ระบบสนับสนุน ทั้งนี้ ได้ สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นการสร้างแรงจูงใจ 2) ขั้นค้นคว้า แนวคิด 3) ขั้นการปฏิบัติแบบร่วมมือ 4) ขั้นการจัดองค์ ความรู้ และ 5) ขั้นการสะท้อนผล 3.

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้าน ความรู้ ด้านทักษะ และความคุณลักษณะ มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.68, 0.64 และ 0.70 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้น 4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็น ประโยชน์ ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.63, 4.55 และ 4.69 ตามลำดับ

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Arslan (2022) ศึกษาเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กับกลยุทธ์การฟังและการรับชมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศตุรกีจำนวน 800 คน ได้มาโดยการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามกลยุทธ์การฟังและรับชม ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการใช้กลยุทธ์ฟังและดูที่มีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนที่มีทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์สูงจะสามารถวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากสื่อได้ลึกซึ้งกว่า งานนี้สะท้อนความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเสริมสร้างการอ่านเชิงวิพากษ์เพื่อพัฒนาความคิดขั้นสูงของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา

Abu Igran (2010) ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการอ่านเชิงวิพากษ์ที่ออกแบบขึ้นต่อความเข้าใจในการอ่านและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศจอร์แดน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมการอ่านเชิงวิพากษ์เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ในขณะที่กลุ่มควบคุมเรียนตามวิธีการสอนปกติ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดความเข้าใจการอ่านและแบบทดสอบสมรรถนะทางภาษา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านและสมรรถนะทางภาษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

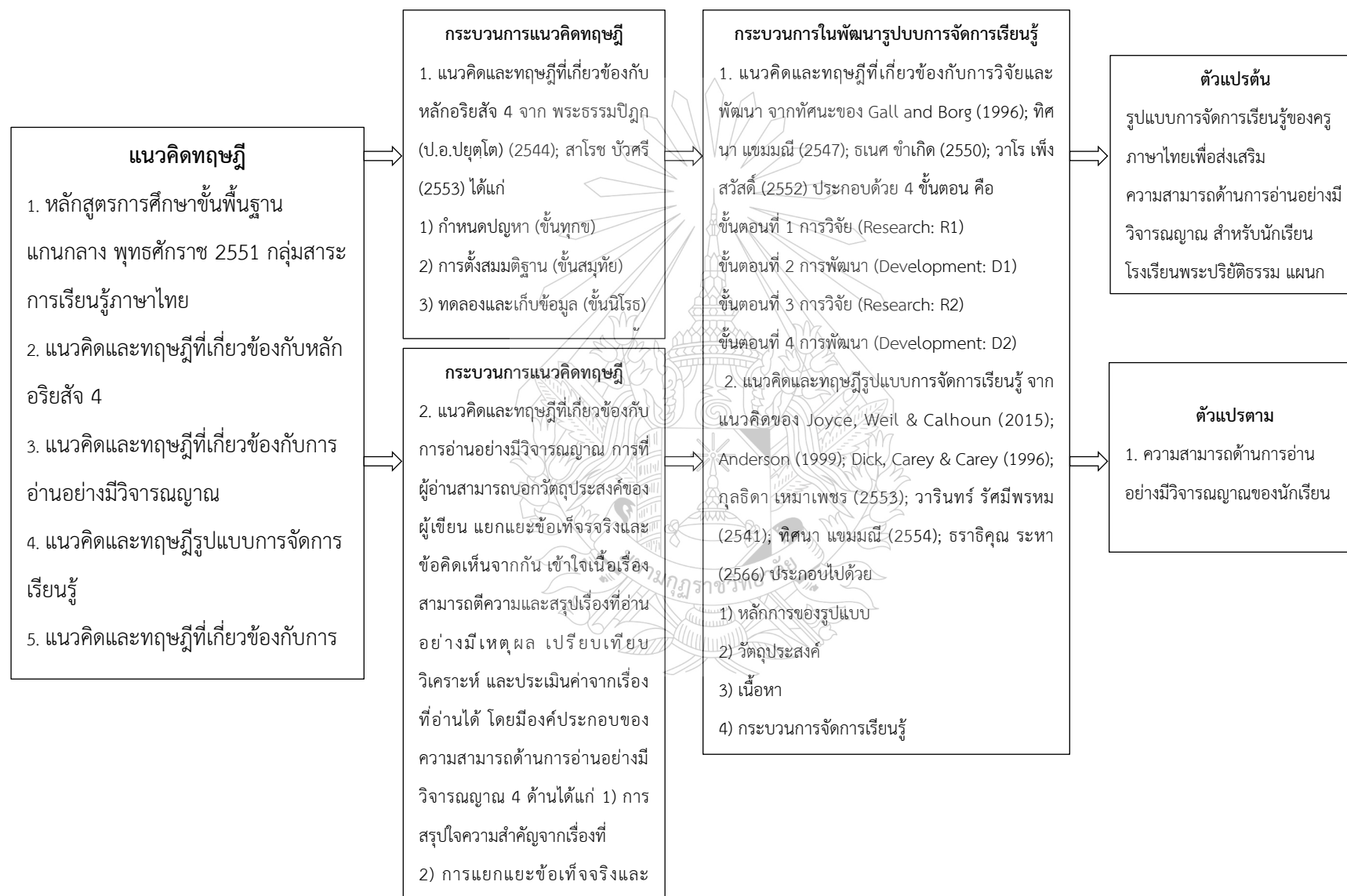
Paige et all (2024) ทำการศึกษายาทบทวนของการคิดเชิงวิพากษ์ในการเข้าใจการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้กรอบแนวคิด “Simple View of Reading” เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดและความเข้าใจข้อความ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 360 คน จากโรงเรียนในประเทศอินเดีย เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบคำศัพท์ แบบทดสอบความเข้าใจการอ่าน และแบบทดสอบการคิดเชิงวิพากษ์ ผลการวิจัยพบว่าการ

คิดเชิงวิพากษ์มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความเข้าใจการอ่าน และเมื่อรวมกับสมรรถนะทางภาษา สามารถทำนายความเข้าใจการอ่านได้ถึงร้อยละ 59 งานนี้ชี้ว่าการส่งเสริมการอ่านเชิงวิพากษ์ต้องควบคู่กับการพัฒนาการคิดขั้นสูงและสมรรถนะทางภาษาในชั้นเรียน

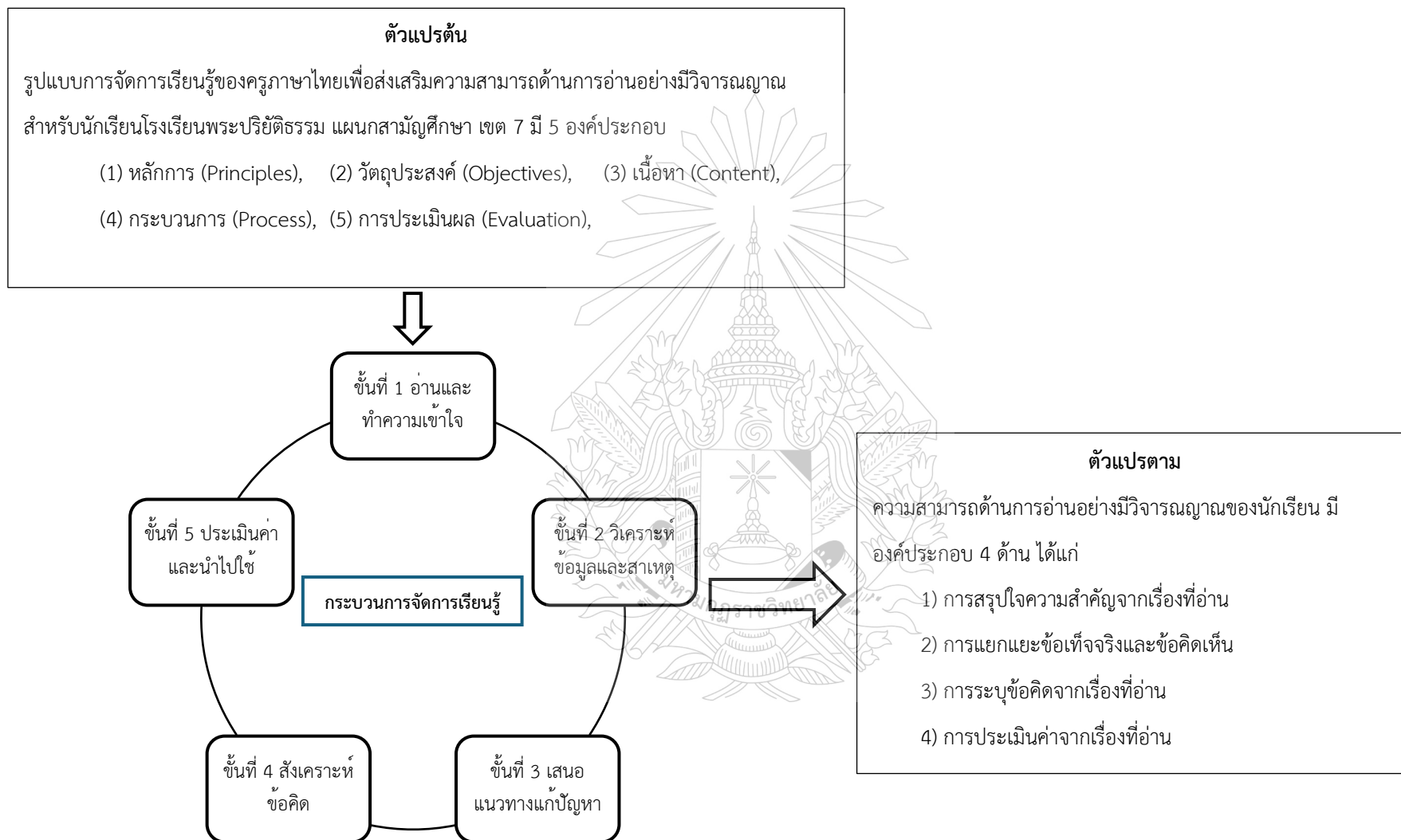
จากงานวิจัยเกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศพบว่า งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาแนวคิดและกรอบการดำเนินงานของวิจัยเรื่องนี้อย่างลึกซึ้ง สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยที่มุ่งยกระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก การสร้างแรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ขณะเดียวกันยังแสดงให้เห็นศักยภาพของการนำหลักอริยสัจ 4 มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้งในมิติของการพัฒนาครูและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงการรู้ปัญหา การหาสาเหตุการดับทุกข์ และการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีจิตสำนึกเชิงคุณธรรม

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.9.1 กรอบแนวคิดการวิจัยในลักษณะตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

บทที่ 3

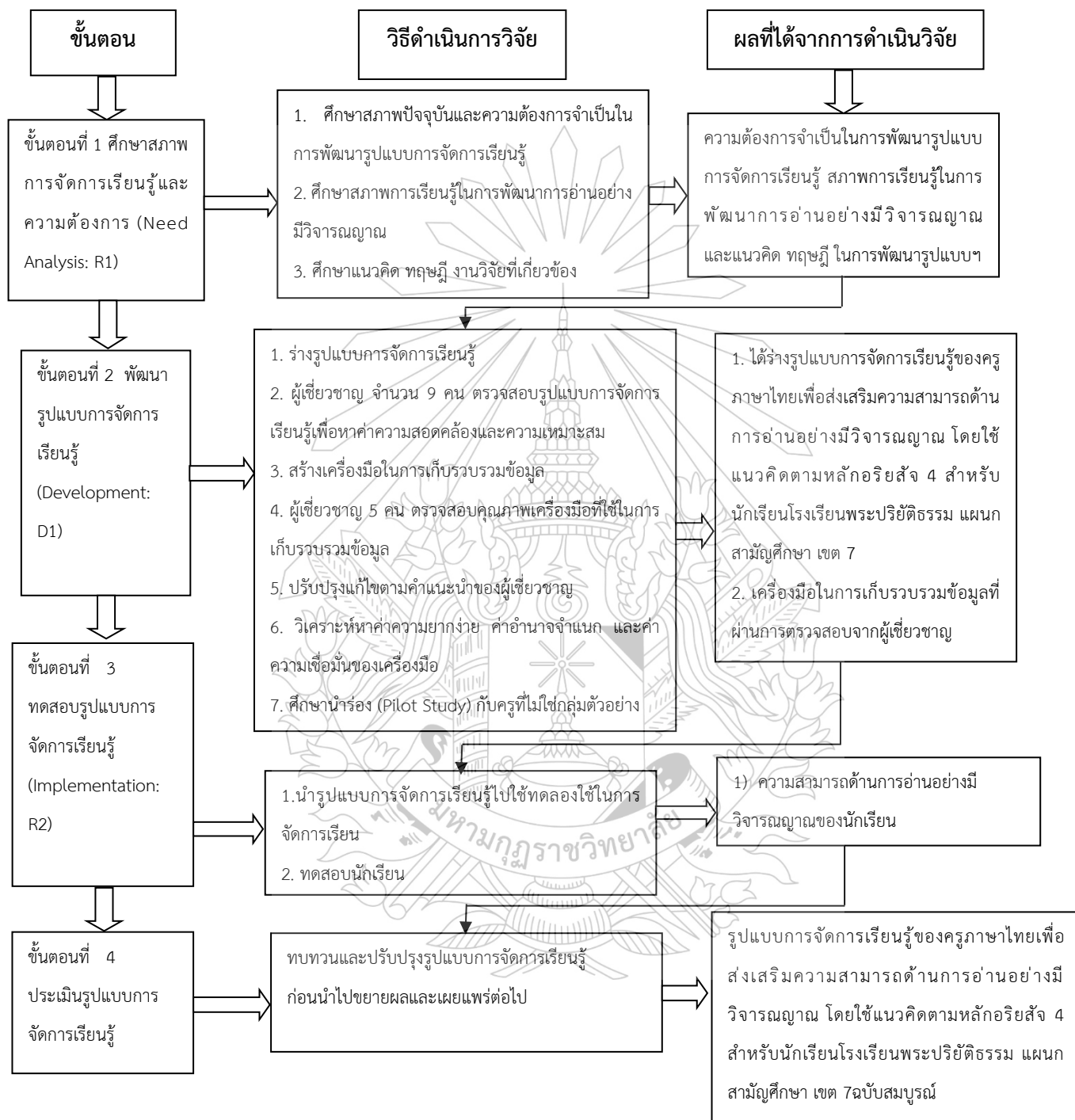
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 2) เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 4) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

โดยงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ซึ่งมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Need Analysis: R1) เป็นขั้นตอนที่ได้มีการวิเคราะห์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ซึ่งได้จากการศึกษาข้อมูลเอกสาร ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ผลการวิจัย จากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นข้อมูลสำหรับการออกแบบและพัฒนาในขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Development: D1) เป็นขั้นตอนที่ได้จากการนำผลในขั้นตอนที่ 1 มาออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Implementation: R2) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ขั้นนี้

เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Evaluation : D2) ผู้วิจัยได้ดำเนินดังนี้

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนดังกล่าวมีรายละเอียดแสดงดังแผนภาพดังนี้

3.1 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

3.1.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และความต้องการ (Need Analysis: R1)

เป็นศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีวิธีการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จากครูภาษาไทย จำนวน 10 คน
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนตามแนวคิดอริยสัจ 4 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จากนักเรียน จำนวน 50 คน
3. ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา และการพัฒนาหลักสูตร
4. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
5. ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
6. ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักอริยสัจ 4

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
2. แบบสอบถามสภาพการเรียนรู้การรู้ของนักเรียน
3. แบบวิเคราะห์เอกสาร

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมความต้องการจำเป็น เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อ

ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับแบบสอบถามความต้องการจำเป็น

1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

เรียนรู้

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็น

1.4 กำหนดโครงสร้างและประเด็นการสอบถามความต้องการจำเป็น

1.5 สร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย และการพัฒนารูปแบบ

1.6 เสนอแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถามเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเหมาะสม

1.7 นำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาของ (Best, 1986)

ระดับ	5	หมายถึงมีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึงมีความเหมาะสมมาก
ระดับ	3	หมายถึงมีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึงมีความเหมาะสมน้อย
ระดับ	1	หมายถึงมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับคะแนนความเหมาะสมตามเกณฑ์ ดังนี้ (Best, 1986)

ค่าเฉลี่ยคะแนน	4.50-5.00 หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยคะแนน	3.50-4.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนน	2.50-3.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนน	1.50-2.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยคะแนน	1.00-1.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อคำถามที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 หากค่าที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวให้ตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.63 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.63 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้จริง

1.8 นำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปสอบถามกลุ่มเป้าหมาย

2. แบบสอบถามสภาพการเรียนรู้การเรี้นรู้ของนักเรียน สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการเรียนรู้การเรี้นรู้ของนักเรียน ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับแบบสอบถามสภาพการเรียนรู้การเรี้นรู้ของนักเรียน

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

2.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2.4 กำหนดโครงสร้างและประเด็นการสอบถาม

2.5 สร้างแบบสอบถามสภาพการเรียนรู้การเรี้นรู้ของนักเรียน

2.6 เสนอแบบสอบถามสภาพการเรียนรู้การเรี้นรู้ของนักเรียน ที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม

2.7 นำแบบสอบถามสภาพการเรียนรู้การเรี้นรู้ของนักเรียน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาของ (Best, 1986)

ข้อคำถามที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 หากค่าที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวให้ตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.53 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.62 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้จริงได้

2.8 นำแบบสอบถามสภาพการเรียนรู้การรับรู้ของนักเรียน ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปสอบถามกลุ่มเป้าหมาย

3. แบบวิเคราะห์เอกสาร สำหรับการศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนสามัญศึกษา เขต 7 มีกระบวนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

1.2 กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ให้ครอบคลุมสภาพและสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

1.3 เสนอแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม

1.4 นำแบบวิเคราะห์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรและการสอน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญการอ่านเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติและการวิจัย จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (Best, 1986)

ระดับ	5	หมายถึงมีความความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึงมีความความเหมาะสมมาก
ระดับ	3	หมายถึงมีความความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึงมีความความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึงมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับคะแนนความเหมาะสมตามเกณฑ์
ดังนี้ (Best, 1986)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00 หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อความที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป
และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 หากค่าที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวให้ตัดทิ้ง หรือ
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็น
ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.66 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.62 แสดงว่ามีความเหมาะสมใน
ระดับเหมาะสมมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้จริงได้

1.5 นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปใช้ในการ
การวิเคราะห์เอกสาร

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สอบถามความต้องการจำเป็น ของครูสอนภาษาไทยและนักเรียนในนักเรียน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครู
ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4
2. สอบถามสภาพการเรียนรู้การเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา เขต 7
3. วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครู
ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4
สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ประกอบด้วย 1) หลักสูตรหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐานแกนกลาง พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) แนวคิด
และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักอริยสัจ 4 3) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
เหมาะสม (Construct Validity) และความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และประเมินความ

สอดคล้องเชิงโครงสร้าง ผลจากการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสม/สอดคล้องของประเด็นในการสังเคราะห์เอกสาร การสำรวจและการสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. สภาพการเรียนรู้การเรียนรู้ของนักเรียนภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 พิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และข้อคำถามแบบปลายเปิด พิจารณาโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3 ความต้องการจำเป็น ของครูสอนภาษาไทยและนักเรียนในนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

สภาพปัจจุบัน

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความต้องการ อยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความต้องการ อยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความต้องการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) ซึ่งเป็นการหาผลต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและความต้องการ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ

ตารางที่ 3.1 สรุปลวธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ (Analysis : A)

ระยะการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7	เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7	1. สอบถามความต้องการจำเป็น 2. สอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้	1. ครูภาษาไทยจำนวน 5 คน 2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 10 คน	1. แบบสอบถามความต้องการจำเป็น 2. แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้	1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2. ใช้วิธี Priority Needs Index	สภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
		วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ	เอกสาร	แบบวิเคราะห์เอกสาร	วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis)	แนวคิด ทฤษฎีที่นำไปออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3.1.2 ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Development: D1)

เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

วัตถุประสงค์

เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

วิธีดำเนินการ

1. ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

2. นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้จำนวน 9 คน โดยใช้การประเมินรูปแบบตามแนวคิดของ Madaus Scriven and Stufflebeam (1983) การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ 1) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมิน ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง 2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) เป็นการประเมิน การตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมิน ความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา และ 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นการประเมิน ความเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

3. จัดทำคู่มือใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

4. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ประจำปี 2568 ภาคเรียนที่ 2 แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

2. แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับรับรองรูปแบบประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ 2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง

3. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

4. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

5. แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

6. คู่มือใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และความต้องการของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 จากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

1.2 ระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ รวมถึงขั้นตอนต่าง ๆ ของรูปแบบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) หลักการ แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐาน ที่เป็นฐานในการออกแบบรูปแบบ 3) กิจกรรมหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผล เพื่อให้ได้รูปแบบที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างชัดเจน

1.3 นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ที่พัฒนาขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาฯ ศึกษานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบ

1.4 นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ จำนวน 9 คนประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสอนภาษาไทยจำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการวัดและประเมินผลจำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 2 คน

1.5 แก้ไขปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.6 นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.2 กำหนดโครงสร้างและประเด็นการสอบถามเกี่ยวกับแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ 2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง

2.5 สร้างแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.6 เสนอแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม

2.7 นำแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาของ (Best, 1986)

ข้อคำถามที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 หากค่าที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวให้ ตัดทิ้ง หรือปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.25 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.57 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก สามารถนำไปใช้ได้จริง

3. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเพื่อให้ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

3.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.3 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ตามขั้นกิจกรรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 แผน โดยมีรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้

ลำดับที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
1	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านวรรณคดีในบทเรียน	2
2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านวรรณคดีในบทเรียน	2
3	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านบทความ	2
4	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านโฆษณา	2
5	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านบันทึกเหตุการณ์	2
6	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การอ่านกวีนิพนธ์	2
7	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น	2
	รวม	14

3.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อนำมา

คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาของ (Best, 1986)

ข้อคำถามที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 หากค่าที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวให้ตัดทิ้ง หรือปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นต่าง ๆ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.79 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.22 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.91 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.13 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.12 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.83 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.19 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดสามารถนำไปใช้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.15 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.91 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.18 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดสามารถนำไปใช้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.88 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.18 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จริงได้

3.5 นำไปจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การสร้างและพัฒนาแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการเรียนรู้

4.3 สร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบจำนวน 1 ชุด สำหรับใช้ทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วยรายการประเมิน 4 ด้านคือ 1) การสรุปใจความสำคัญจากเรื่อง

ที่อ่าน 2) การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น 3) การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน และ 4) การประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน

4.4 นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.5 นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อหาความตรงและค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินของ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับข้อคำถามและองค์ประกอบ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับข้อคำถามและองค์ประกอบ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับข้อคำถามและองค์ประกอบ

4.6 นำค่า IOC ที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องและพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ขึ้นไปจึงจะเป็นข้อสอบที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่ยอมรับได้ และนำไปใช้ได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร Rowinelli and Hambleton (1977 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

4.7 นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผ่านการพิจารณาไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ ค่าสถิติรายข้อเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยาก-ง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20- 1.00 (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (ศูนย์บริการวิชาการและเผยแพร่ นวัตกรรมทางการศึกษา และภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2565) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์.

4.8 นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder and Richardson (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.71 - 1.00 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบและแบบประเมินมาวิเคราะห์รายข้อ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (ศูนย์บริการวิชาการและเผยแพร่ นวัตกรรมทางการศึกษา และภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2565) พบว่า แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีค่าความยาก-ง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.43-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.27-0.67 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

4.9 ปรับปรุงแบบทดสอบ และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้กับ

กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การหาคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบความถูกต้องเหมาะสม (Construct Validity) และความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และประเมินความสอดคล้องเชิงโครงสร้าง ผลจากการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การหาคุณภาพแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC) ค่าความยากง่าย (Difficulty) ใช้สัญลักษณ์ (p) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ใช้สัญลักษณ์ (r) และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3. การหาคุณภาพแบบประเมินต่าง ๆ โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบความถูกต้องเหมาะสม (Construct Validity) และความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และประเมินความสอดคล้องเชิงโครงสร้าง ผลจากการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 3.3 สรุปวีธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Research : D1) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D & D)

ตารางที่ 3.3 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Research : D1) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D & D)

ระยะการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7	เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7	เอกสารข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน	แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้	1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	โครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7
2. พัฒนาแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้	เพื่อพัฒนาแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้	เอกสารในการพัฒนาแบบประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความ	แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้	1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แบบประเมินรูปแบบการจัดการ

ระยะการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
		รูปแบบการจัดการเรียนรู้	เหมาะสมจำนวน 5 คน			เรียนรู้ที่ผ่านการหาคุณภาพ
3. พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลัก อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7	เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลัก อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7	เอกสารเกี่ยวกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมจำนวน 5 คน	แผนการจัดการเรียนรู้	1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการหาคุณภาพ

ระยะการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
4. พัฒนาแบบประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้	เพื่อพัฒนาแบบ ประเมินแผนการ จัดการเรียนรู้	เอกสารเกี่ยวกับการ สร้างแบบประเมิน แผนการจัดการ เรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความ เหมาะสมจำนวน 5 คน	แบบประเมิน แผนการจัดการ เรียนรู้	1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และมีส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แบบประเมิน แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ผ่านการหา คุณภาพ
5. พัฒนาแบบวัด ความสามารถด้านการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ	เพื่อพัฒนาแบบวัด ความสามารถด้าน การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	เอกสารเกี่ยวกับ พัฒนาแบบวัด ความสามารถด้าน การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความ เหมาะสมจำนวน 5 คน	แบบวัด ความสามารถด้าน การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และมีส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) 2. ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจ จำแนก (R) และค่า ความเชื่อมั่น (KR- 20)	แบบวัด ความสามารถด้าน การอ่านอย่างมี วิจารณญาณที่ผ่าน การหาคุณภาพ

3.1.3 ขั้นตอนที่ 3 ทดสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Implementation: R2)

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) ประเภทแบบฝังตรึง (Embedded Design) (Creswell and Clark, 2011) โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณเป็นวิธีการหลัก (Quantitative Method) วิธีการเชิงคุณภาพเป็นวิธีการรอง (Qualitative Method) โดยประยุกต์ใช้แบบการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) มาเป็นแบบแผนในการวิจัย โดยได้ดำเนินการดังนี้

การทดลองรูปแบบการสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดศรีสุวรรณวรารามวิทยา จำนวน 36 รูป ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

1. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลองเป็นไปตามโครงสร้างรายวิชาของหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเนื้อหาที่ใช้คือ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด

- ม 2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน
- ม 2/3 เขียนแผนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ ที่อ่าน
- ม 2/5 วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน
- ม 2/7 อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลายและประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาชีวิต

2. เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาที่ประกอบด้วยตัวบท จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่

- 1) วรรณคดีในบทเรียน 2) วรรณคดีในบทเรียน 3) บทความ 4) โฆษณา 5) บันทึกเหตุการณ์ 6) กวีนิพนธ์ 6) วรรณกรรมท้องถิ่น

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง ไม่รวมทดสอบก่อนและหลังเรียน

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 144) ดังนี้

แบบแผนการทดลองเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีดังนี้

O ₁	O ₂	X
----------------	----------------	---

O₁ หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน

X หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

O₂ หมายถึง การทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้

- 1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
- 1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 1.3 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ตามขั้นกิจกรรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7 แผน โดยมีรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.4 แสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้

ลำดับที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
1	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านวรรณคดีในบทเรียน	2
2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านวรรณคดีในบทเรียน	2
3	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านบทความ	2
4	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านโฆษณา	2
5	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านบันทึกเหตุการณ์	2
6	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การอ่านกวีนิพนธ์	2
7	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น	2
	รวม	14

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อนำมา คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ของ (Best, 1986)

ข้อคำถามที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 หากค่าที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวให้ตัดทิ้ง หรือปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นต่าง ๆ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.79 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.22 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.91 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.13 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.12 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.83 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.19 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดสามารถนำไปใช้ได้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.15 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.91 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.18 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดสามารถนำไปใช้ได้จริงได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.88 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.18 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้จริงได้

1.5 นำไปจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการเรียนรู้

2.3 สร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบจำนวน 1 ชุด สำหรับใช้ทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วยรายการประเมิน 5 ด้านคือ 1) การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น 2) การบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียน 3) การบอกสาระสำคัญ 4) การวิเคราะห์ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และ 5) การประเมินคุณค่าจากบทอ่าน

2.4 นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.5 นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อหาความตรงและค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินของ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับข้อคำถามและองค์ประกอบ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับข้อคำถามและองค์ประกอบ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับข้อคำถามและองค์ประกอบ

2.6 นำค่า IOC ที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องและพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ขึ้นไปจึงจะเป็นข้อสอบที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่ยอมรับได้ และนำไปใช้ได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้

สูตร Rowinelli and Hambleton (1977 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

2.7 นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผ่านการพิจารณาไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ผลนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ ค่าสถิติรายข้อเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยาก-ง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20- 1.00 (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (ศูนย์บริการวิชาการและเผยแพร่ นวัตกรรมทางการศึกษา และภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา, 2565) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์.

2.8 นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder and Richardson (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.71 - 1.00 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบและแบบประเมินมาวิเคราะห์รายข้อ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (ศูนย์บริการวิชาการและเผยแพร่ นวัตกรรมทางการศึกษา และภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา, 2565) พบว่า แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีค่าความยาก - ง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.43 - 0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.27 - 0.67 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

2.9 ปรับปรุงแบบทดสอบ และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
2. กำหนดโครงสร้างและประเด็นการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
3. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

4. เสนอแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม

5. นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม

โดยใช้แบบตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาของ (Best, 1986)

ข้อคำถามที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 หากค่าที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวให้ตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.15 แสดงว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถนำไปใช้ได้จริง

6. นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการทดลอง

1. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ชี้แจงรายละเอียดก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยแจ้งหลักการ เหตุผลทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7
4. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน
5. นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้
6. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการทดลองใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การทดสอบ (t-test dependent)
2. ความพึงพอใจของนักเรียนมีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้

แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7
วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้ได้แสดงรายละเอียด
การดำเนินการ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.5 ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน (Implementation: R₂) ระยะที่ 2

วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง/ แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
เพื่อวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	ทดสอบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	นักเรียนที่กำลังเรียนใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568	แบบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test dependent	ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
เพื่อสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7	สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7	นักเรียน ที่กำลังเรียนใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568	แบบสอบถามความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

3.1.4 ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Evaluation: D2)

ในขั้นตอนที่ 4 เป็นการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ศึกษาผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
2. ศึกษาผลสะท้อนความคิดเห็นและประเมินจากครูผู้สอนภาษาไทย และผู้บริหารสถานศึกษา
3. ประมวลข้อมูลเพื่อปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ให้สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ดังนี้

1. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์การสะท้อนความคิดเห็นและประเมินจากครูผู้สอนภาษาไทยและผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 3.6 ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) การประเมินผล (Evaluation : E)

วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7	1. สะท้อนความคิดเห็นและประเมินจากครูผู้สอนภาษาไทย และผู้บริหารสถานศึกษา	1. ครูผู้สอนภาษาไทย และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 รูป/คน	1. แบบสะท้อนความคิดเห็นและประเมินจากครูผู้สอนภาษาไทย และผู้บริหารสถานศึกษา	1.ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 2.ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับปรับปรุง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 2) เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 4) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

โดยงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ซึ่งมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Need Analysis: R1) เป็นขั้นตอนที่ได้มีการวิเคราะห์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ซึ่งได้จากการศึกษาข้อมูลเอกสาร ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ผลการวิจัย จากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นข้อมูลสำหรับการออกแบบและพัฒนาในขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Development: D2) เป็นขั้นตอนที่ได้จากการนำผลในขั้นตอนที่ 1 มาออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Implementation: R2) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Evaluation : D2) เป็นขั้นตอนการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 และหาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เขต 7 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลข้อมูลดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ชั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Need Analysis: R1)

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีวิธีการศึกษาดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จากครูภาษาไทย จำนวน 10 คน

1.2 ศึกษาสภาพการเรียนรู้ในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดอริยสัจ 4 ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จากนักเรียน จำนวน 50 คน

1.3 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.4 ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.5 ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1.6 ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักอริยสัจ 4
ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังนี้

4.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผลการศึกษาการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 โดยแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็น กับครูผู้สอนภาษาไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 รูป/คน ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริม

ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์
สอนภาษาไทย และระดับชั้นที่สอน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	6	60.00
1.2 หญิง	4	40.00
รวม	10	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	3	30.00
2.2 31-40 ปี	6	60.00
2.3 41-50 ปี	1	10.00
2.4 51 ปีขึ้นไป		
รวม	10	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	7	70.00
3.2 ปริญญาโท	3	30.00
3.3 ปริญญาเอก		
รวม		
4. ประสบการณ์สอนภาษาไทย		
4.1 ต่ำกว่า 5 ปี	4	40.00
4.2 5-10 ปี	5	50.00
4.3 11-15 ปี	1	10.00
4.4 มากกว่า 15 ปี		
รวม	10	100.00
5. ระดับชั้นที่สอน		
5.1 ม.1	1	10.00
5.2 ม.2	6	60.00
5.3 ม.3	2	20.00

5.4 ม.4	1	10.00
5.5 ม.5		
5.6 ม.6		

รวม	10	100.00
------------	-----------	---------------

จากตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์สอนภาษาไทย และระดับชั้นที่สอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศชาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และเพศหญิง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 เมื่อ จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็น ร้อยละ 60.00 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และอายุ 41-50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 สำหรับประสบการณ์สอนภาษาไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์สอน 5-10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือมีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และมีประสบการณ์ 11-15 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 เมื่อพิจารณาระดับชั้นที่สอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอนใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาคือระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวนเท่ากัน คือระดับละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ตารางที่ 4.2 แสดงสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลัก อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ภาพรวม

ลำดับ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	ด้านบริหารจัดการ เรียนรู้ภาษาไทย	2.58	0.81	ปาน กลาง	4.25	0.71	มาก	0.65	4
2	ด้านการส่งเสริมการ อ่านอย่างมี วิจารณญาณ	2.54	0.61	ปาน กลาง	4.26	0.69	มาก	0.68	3
3	ด้านการบูรณาการ แนวคิดอริยสัจ 4 ใน การเรียนรู้	2.66	0.67	ปาน กลาง	4.68	0.55	มาก ที่สุด	0.76	2

4	ด้านความจำเป็นต่อ								
	การพัฒนารูปแบบ			มาก					
	การจัดการเรียนรู้	2.34	0.56	น้อย	4.76	0.49	ที่สุด	1.03	1
รวม		ปาน							
		2.53	0.66	กลาง	4.49	0.61	มาก	0.78	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.53$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.66$) รองลงมา คือ ด้านบริบทการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ($\bar{X} = 2.58$) และด้านการส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 2.54$) ตามลำดับ ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความจำเป็นต่อการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.34$) อยู่ในระดับน้อย

สำหรับความต้องการของการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความจำเป็นต่อการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมา คือ ด้านการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.68$) และด้านการส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ ขณะที่ด้านบริบทการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$) ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.78 แสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านความจำเป็นต่อการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = 1.03$) รองลงมา คือ ด้านการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ในการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = 0.76$) และด้านการส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($PNI_{Modified} = 0.68$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้านบริบทการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ($PNI_{Modified} = 0.65$)

ตารางที่ 4.3 แสดงสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ด้านบริบทการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

ลำดับ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	การจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยในโรงเรียน พระปริยัติธรรม ส่งเสริมการอ่านของ นักเรียน	2.90	0.88	ปาน กลาง	4.10	0.74	มาก	0.41	4
2	การจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยช่วยให้ นักเรียนเข้าใจเนื้อหา จากบทอ่าน	2.30	0.82	น้อย	4.30	0.67	มาก	0.87	1
3	การจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยเปิดโอกาสให้ นักเรียนแสดงความ คิดเห็นจากบทอ่าน	2.40	0.70	น้อย	4.10	0.74	มาก	0.71	2
4	การจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยช่วย พัฒนาการคิดของ นักเรียน	2.70	0.82	ปาน กลาง	4.50	0.71	มาก ที่สุด	0.67	3
รวม		2.58	0.81	ปาน กลาง	4.25	0.71	มาก	0.65	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพปัจจุบันของด้านบริหารการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน ($\bar{X} = 2.90$) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยช่วยพัฒนาการคิดของนักเรียน ($\bar{X} = 2.70$) ขณะที่การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากการอ่าน ($\bar{X} = 2.40$) และการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาจากบทอ่าน ($\bar{X} = 2.30$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

สำหรับความต้องการของด้านบริหารการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยช่วยพัฒนาการคิดของนักเรียน ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาจากบทอ่าน ($\bar{X} = 4.30$) ส่วนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนพระ

ปรียัติธรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน และการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากการอ่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.10$) ซึ่งทุกข้ออยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.65 แสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นในการพัฒนาในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาจากบทอ่าน ($PNI_{Modified} = 0.87$) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากการอ่าน ($PNI_{Modified} = 0.71$) และการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยช่วยพัฒนาการคิดของนักเรียน ($PNI_{Modified} = 0.67$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน ($PNI_{Modified} = 0.41$)

ตารางที่ 4.4 แสดงสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ด้านการส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ลำดับ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ			$PNI_{modified}$	ลำดับความสำคัญ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	นักเรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากบทอ่านได้	2.90	0.88	ปานกลาง	4.40	0.70	มาก	0.52	4
2	นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทอ่านได้	2.60	0.70	ปานกลาง	3.70	0.95	มาก	0.42	5
3	นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากบทอ่านอย่างมีเหตุผล	2.20	0.42	น้อย	4.10	0.57	มาก	0.86	1
4	นักเรียนสามารถสรุปสาระสำคัญจากบทอ่านได้	2.50	0.53	น้อย	4.50	0.71	มาก	0.80	3
5	นักเรียนสามารถนำข้อคิดจากบทอ่านไปใช้ในชีวิตรได้	2.50	0.53	น้อย	4.60	0.52	มากที่สุด	0.84	2

ลำดับ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
	รวม			ปาน					
		2.54	0.61	กลาง	4.26	0.69	มาก	0.68	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากบทอ่านได้ ($\bar{X} = 2.90$) รองลงมา คือ นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทอ่านได้ ($\bar{X} = 2.60$) ส่วน นักเรียนสามารถสรุปสาระสำคัญจากบทอ่านได้ และนักเรียนสามารถนำข้อคิดจากบทอ่านไปใช้ในชีวิตได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 2.50$) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากบทอ่านอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 2.20$)

สำหรับความต้องการของการส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนสามารถนำข้อคิดจากบทอ่านไปใช้ในชีวิตได้ ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา คือ นักเรียนสามารถสรุปสาระสำคัญจากบทอ่านได้ ($\bar{X} = 4.50$) นักเรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากบทอ่านได้ ($\bar{X} = 4.40$) นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากบทอ่านอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.10$) และนักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทอ่านได้ ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.68 แสดงให้เห็นว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากบทอ่านอย่างมีเหตุผล (PNI_{Modified} = 0.86) รองลงมา คือ นักเรียนสามารถนำข้อคิดจากบทอ่านไปใช้ในชีวิตได้ (PNI_{Modified} = 0.84) นักเรียนสามารถสรุปสาระสำคัญจากบทอ่านได้ (PNI_{Modified} = 0.80) นักเรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากบทอ่านได้ (PNI_{Modified} = 0.52) และนักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทอ่านได้ (PNI_{Modified} = 0.42) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ด้านการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ในการเรียนรู้

ลำดับ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนกำหนดประเด็นปัญหาจากบทอ่าน (ทุกขั)	2.80	0.79	ปานกลาง	4.80	0.63	มากที่สุด	0.71	4
2	นักเรียนมีโอกาสวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากเนื้อหาที่อ่าน (สมุทัย)	2.50	0.53	น้อย	4.80	0.42	มากที่สุด	0.92	1
3	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์จากการอ่าน (นิโรธ)	2.50	0.71	น้อย	4.30	0.67	มาก	0.72	3
4	การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาจากบทอ่าน (มรรค)	2.80	0.63	ปานกลาง	4.90	0.32	มากที่สุด	0.75	2
5	การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามแนวคิดอริยสัจ 4	2.70	0.67	ปานกลาง	4.60	0.70	มากที่สุด	0.70	5
รวม		2.66	0.67	ปานกลาง	4.68	0.55	มากที่สุด	0.76	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ในการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.66, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนกำหนดประเด็นปัญหาจากบทอ่าน (ทุกขั) และการจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาจากบทอ่าน (มรรค) ($\bar{X}$ = 2.80 เท่ากัน) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามแนวคิดอริยสัจ 4 ($\bar{X}$ = 2.70) และการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียน

วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากเนื้อหาที่อ่าน (สมุทัย) และการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์จากการอ่าน (นิโรธ) $\bar{X}$ = 2.50 เท่ากัน) ตามลำดับ

สำหรับความต้องการของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ในการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอแนวทางหรือวิธีปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาจากบทอ่าน (มรรค) ($\bar{X}$ = 4.90) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนกำหนดประเด็นปัญหาจากบทอ่าน (ทุกข์) และการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากเนื้อหาที่อ่าน (สมุทัย) ($\bar{X}$ = 4.80 เท่ากัน) และการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามแนวคิดอริยสัจ 4 ($\bar{X}$ = 4.60) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์จากการอ่าน (นิโรธ) ($\bar{X}$ = 4.30)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNIModified) พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.76 แสดงให้เห็นว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากเนื้อหาที่อ่าน (สมุทัย) (PNIModified = 0.92) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาจากบทอ่าน (มรรค) (PNIModified = 0.75) และการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์จากการอ่าน (นิโรธ) (PNIModified = 0.72) ตามลำดับ ขณะที่ การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนกำหนดประเด็นปัญหาจากบทอ่าน (ทุกข์) (PNIModified = 0.71) และการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบตามแนวคิดอริยสัจ 4 (PNIModified = 0.70) มีค่าความต้องการจำเป็นในระดับรองลงมา

ตารางที่ 4.6 แสดงสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ด้านความจำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ลำดับ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ			PNI _{modified}	ลำดับความสำคัญ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	โรงเรียนมีแนวทางหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	2.30	0.48	น้อย	4.90	0.32	มากที่สุด	1.13	2

ลำดับ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ			PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2	รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ของครูภาษาไทย มีขั้นตอนการจัดการ เรียนรู้ที่ชัดเจน	2.40	0.52	น้อย	4.60	0.70	มากที่สุด	0.92	4
3	รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ของครูภาษาไทย บูรณาการแนวคิด อริยสัจ 4	2.20	0.42	น้อย	4.90	0.32	มากที่สุด	1.23	1
4	รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ของครูภาษาไทย ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์จากบทอ่าน	2.30	0.67	น้อย	4.80	0.42	มากที่สุด	1.09	3
5	รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ของครูภาษาไทย มีวิธีประเมินการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณ	2.50	0.71	น้อย	4.60	0.70	มากที่สุด	0.84	5
รวม		2.34	0.56	ปานกลาง	4.76	0.49	มากที่สุด	1.03	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพปัจจุบันของความจำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.34, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อมีวิธีประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ($\bar{X}$ = 2.50) รองลงมา คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยที่มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ($\bar{X}$ = 2.40) โรงเรียนมีแนวทางหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์จากบทอ่าน ($\bar{X}$ = 2.30 เท่ากัน) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ($\bar{X}$ = 2.20)

สำหรับความต้องการของความจำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.76, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีแนวทางหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ($\bar{X}$ = 4.90

เท่ากัน) รองลงมา คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์จากบทอ่าน ($\bar{X}$ = 4.80) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยที่มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อมีวิธีประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X}$ = 4.60 เท่ากัน) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNIModified) พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 1.03 แสดงให้เห็นว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 (PNIModified = 1.23) รองลงมา คือ โรงเรียนมีแนวทางหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (PNIModified = 1.13) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์จากบทอ่าน (PNIModified = 1.09) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยที่มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน (PNIModified = 0.92) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อมีวิธีประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (PNIModified = 0.84) ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น พบว่า โดยภาพรวมมีความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (PNIModified = 0.78) โดยเฉพาะด้านความจำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ในการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างชัดเจน โดยบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 เข้ากับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4.1.2 ผลการศึกษาสภาพการเรียนรู้ในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดอริยสัจ 4 ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

ผลการสอบถามนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 50 รูป เกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้ในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ และระดับชั้น

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	50	100.00
1.2 หญิง	0	0.00
รวม	50	100.00
2. ระดับชั้น		
2.1 ม.1	9	18.00

2.2 ม.2	24	48.00
2.3 ม.3	5	10.00
2.4 ม.4	6	12.00
2.5 ม.5	6	12.00
2.6 ม.6	0	0.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศและระดับชั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 50 รูป เป็นเพศชายทั้งหมด จำนวน 50 รูป คิดเป็นร้อยละ 100.00 และไม่มีเพศหญิง เมื่อพิจารณาในระดับชั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 24 รูป คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาคือระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 9 รูป คิดเป็นร้อยละ 18.00 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวนเท่ากัน คือจำนวน 6 รูป คิดเป็นร้อยละ 12.00 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 รูป คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 0.00

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดอริยสัจ 4

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสภาพการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาไทย		2.92	0.72	ปานกลาง
1	การเรียนรู้ภาษาไทยช่วยให้เข้าใจเนื้อหาจากบทอ่าน	3.00	0.70	ปานกลาง
2	ครูเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่าน	2.90	0.76	ปานกลาง
3	คุณมีโอกาสนอภิปรายหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่านกับเพื่อน	2.88	0.72	ปานกลาง
4	กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้คิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน	2.94	0.74	ปานกลาง
5	บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่าน	2.88	0.66	ปานกลาง
ด้านความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ		2.89	0.73	ปานกลาง
6	คุณสามารถเข้าใจความหมายของบทอ่านได้	2.96	0.70	ปานกลาง
7	คุณสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทอ่านได้	2.86	0.76	ปานกลาง
8	คุณสามารถแสดงความคิดเห็นจากบทอ่านอย่างมีเหตุผล	2.84	0.71	ปานกลาง
9	คุณสามารถสรุปสาระสำคัญของบทอ่านได้	2.84	0.74	ปานกลาง
10	คุณสามารถนำข้อคิดจากบทอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.96	0.73	ปานกลาง
ด้านการคิดตามแนวอริยสัจ 4 จากการอ่าน		2.90	0.70	ปานกลาง
11	คุณสามารถระบุประเด็นปัญหาจากเรื่องที่อ่านได้ (ทุกข)	2.70	0.68	ปานกลาง

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
12	คุณสามารถอธิบายสาเหตุของปัญหาจากเรื่องที่คุณได้อ่านได้ (สมุทัย)	3.00	0.67	ปานกลาง
13	คุณสามารถบอกเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์จากเรื่องที่คุณได้อ่านได้ (นิโรธ)	3.04	0.73	ปานกลาง
14	คุณสามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาจากเรื่องที่คุณได้อ่านได้ (มรรค)	2.90	0.71	ปานกลาง
15	การเรียนรู้ภาษาไทยช่วยให้คุณคิดอย่างเป็นขั้นตอน	2.86	0.73	ปานกลาง
ด้านปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการอ่าน		2.85	0.72	ปานกลาง
16	คุณมีความยากลำบากในการวิเคราะห์เนื้อหาจากบทอ่าน	2.86	0.76	ปานกลาง
17	คุณมีความยากลำบากในการแสดงความคิดเห็นจากบทอ่านอย่างมีเหตุผล	2.80	0.76	ปานกลาง
18	คุณต้องการกิจกรรมที่ช่วยให้คุณเข้าใจบทอ่านมากขึ้น	2.84	0.77	ปานกลาง
19	คุณต้องการกิจกรรมที่ช่วยให้คุณคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้น	2.90	0.61	ปานกลาง
20	คุณต้องการการเรียนรู้ที่ช่วยให้คุณแก้ปัญหาจากบทอ่านได้	2.86	0.70	ปานกลาง
รวม		2.89	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการเรียนรู้ในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดอริยสัจ 4 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.72) สะท้อนให้เห็นว่าสภาพการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังอยู่ในระดับที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาไทย ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ด้านการคิดตามแนวคิดอริยสัจ 4 จากการอ่าน ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.70) และด้านความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการอ่าน ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.72) ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ควรให้ความสำคัญอย่างครอบคลุมในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านปัญหาและความต้องการของผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมเป็นลำดับแรก

จากผลการศึกษาสภาพการเรียนรู้ในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดอริยสัจ 4 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าสภาพการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังไม่สามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะในด้านปัญหาและความต้องการของผู้เรียนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น แสดงให้

เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความชัดเจน เป็นระบบ และตอบสนองต่อบริบทของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยควรมุ่งเน้นการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 เข้ากับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน

4.1.3 ผลการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า หลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษา การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งปรากฏอย่างชัดเจนในสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระการอ่าน

เมื่อพิจารณาสาระที่ 1 การอ่าน พบว่า หลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน อันสะท้อนถึงการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ ตัวชี้วัดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ยังเน้นให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่าน จำแนกข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ระบุแนวคิดสำคัญ และประเมินคุณค่าของเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การสรุปใจความสำคัญ การแยกแยะข้อมูล การระบุข้อคิด และการประเมินค่า

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยสามารถบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 เข้ากับกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.4 ผลการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตร พบว่า แนวคิดของ Borg and Gall (1996) ร่วมกับนักวิชาการไทยมีความสอดคล้องกันในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเน้นกระบวนการดำเนินงานแบบเป็นวงจรที่เชื่อมโยงระหว่างการวิจัยและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถสังเคราะห์เป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวิจัย (R1: Need Analysis) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น การพัฒนา (D1: Development) เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบ

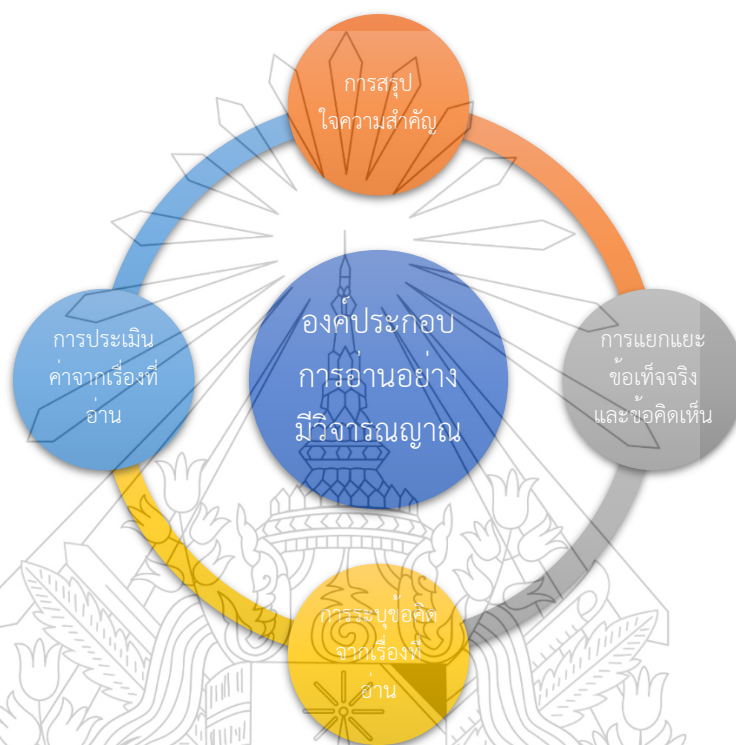
การจัดการเรียนรู้ การวิจัย (R2: Implementation) เพื่อทดลองใช้รูปแบบกับกลุ่มเป้าหมาย และการพัฒนา (D2: Evaluation) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบ รวมทั้งศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน อันนำไปสู่การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดอริยสัจ 4 ได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของ Joyce, Weil และ Calhoun (2015) ร่วมกับ Anderson (1999), Dick, Carey และ Carey (1996) รวมถึงนักวิชาการไทย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรมีองค์ประกอบที่เป็นระบบและมีความสัมพันธ์กัน โดยผลการสังเคราะห์สามารถกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ (5) การวัดและประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวเป็นโครงสร้างสำคัญในการออกแบบและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเป้าหมายการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

4.1.5 ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า แนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศมีความสอดคล้องกันว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านขั้นสูงที่มุ่งเน้นการใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบควบคู่กับการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ โดย สกฤตการ สังข์ทอง (2562); ชลธิชา หอมฟุ้ง (2557); เปลื้อง ณ นคร (2544); ภาณุพงศ์ แสงดี (2549); ชาญชัย หมั่นประสงค์ (2556) และ นิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557) กล่าวว่า ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องอย่างลึกซึ้งสามารถจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น และพิจารณาจุดมุ่งหมายหรือเจตนาของผู้เขียนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ Wallace (1992); สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) และสุพิน บุญชูวงศ์ (2544) ได้อธิบายลำดับขั้นของการอ่านที่เริ่มตั้งแต่การทำความเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ความคิด ไปจนถึงการประเมินค่าและการตัดสินใจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมิใช่เพียงการรับสารแต่เป็นกระบวนการคิดเชิงลึกที่มีขั้นตอนชัดเจนและต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจาก Heilman (1967); McKee (1966); ธีรรัตน์ สมานพันธ์ (2549); สิทธิกรานต์ อนุกุลรังสรรค์ (2554); Rubin (1990) และ สุนิษา แสงอุ่น (2566) พบว่า แม้จะมีการใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกัน แต่มีสาระสำคัญที่สอดคล้องกัน ได้แก่ ความสามารถในการสรุปใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การวิเคราะห์และตีความเนื้อหา ตลอดจน

การประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน ซึ่งสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ การสรุปใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน องค์ประกอบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับสูง และสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ดังภาพ

ตารางที่ 4.9 องค์ประกอบ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4.1.6 ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักอริยสัจ 4

จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักอริยสัจ 4 พบว่า แนวคิดดังกล่าวเป็นหลักธรรมที่มีลักษณะเป็นระบบเชิงเหตุและผล สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนากระบวนการคิดและการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย Arthur (2006) อธิบายว่า อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่ช่วยให้บุคคลสามารถจัดการปัญหาชีวิตได้ด้วยปัญญา มีความเข้าใจตนเอง และดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล ขณะที่พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2544) ชี้ให้เห็นว่า อริยสัจ 4 เป็นวิธีการแห่งปัญญาที่เน้นการแก้ปัญหาตามหลักเหตุปัจจัย โดยไม่อาศัยอำนาจเหนือธรรมชาติ และเป็นความจริงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ทุกคนอย่างเป็นสากล นอกจากนี้ พระราชวรมุนี (2526) ได้อธิบายองค์ประกอบของอริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค ซึ่งสะท้อนกระบวนการคิดตั้งแต่การ

กำหนดปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ การกำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา และการเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม เมื่อพิจารณาในบริบททางการศึกษา พบว่า หลักอริยสัจ 4 มีความสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา (constructivism) และกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ สารوخ บัวศรี (2553) ได้เปรียบเทียบขั้นตอนของอริยสัจ 4 กับกระบวนการแสวงหาความรู้ ได้แก่ การกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การทดลองและเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์สรุปผล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เหตุผล วิเคราะห์ข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2544) ยังเน้นบทบาทของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้และพัฒนาปัญญาด้วยตนเอง ขณะที่ผู้สอนทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตร คอยชี้แนะ อำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้เกิดการคิดอย่างอิสระและมีเหตุผล กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปตามลำดับขั้น ได้แก่ การกำหนดปัญหา (ทุกข์) การวิเคราะห์สาเหตุ (สมุทัย) การแสวงหาวิธีแก้ปัญหา (นิโรธ) และการสรุปแนวทางปฏิบัติ (มรรค) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ดังนั้น หลักอริยสัจ 4 จึงมีศักยภาพในการนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นลำดับขั้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังภาพ

ภาพที่ 4.1 แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควบคู่กับการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่าน การวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการนำความรู้ไปใช้ในระดับปานกลาง ขณะเดียวกัน การวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการชี้ให้เห็นว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดขั้นสูงที่ต้องอาศัยการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การจับใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การตีความ วิเคราะห์ ไปจนถึงการประเมินค่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดอย่างมีเหตุผลและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสะท้อนว่าครูผู้สอนมีความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง และส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหากับบริบทชีวิตจริงของผู้เรียน ทั้งนี้ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการดังกล่าวอย่างเร่งด่วน

ผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 นี้จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Development: D1) โดยผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทั้งด้านสภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็น และการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี มาใช้เป็นกรอบในการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

4.2 ผลวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Development: D1)

วัตถุประสงค์เพื่อและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตาม

หลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 และสร้างเครื่องมือที่ใช้ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังนี้

4.2.1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

4.2.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

1. หลักการของรูปแบบ

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และตัดสินใจจากเรื่องที่อ่าน โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของการอ่านและบริบทของผู้เรียน การออกแบบรูปแบบจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างเป็นลำดับขั้น และบูรณาการแนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อเสริมสร้างกระบวนการคิดเชิงเหตุผลและการแก้ปัญหา อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการ

1. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ
2. พัฒนาระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน
3. ใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เป็นกรอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยดำเนินกระบวนการอย่างเป็นลำดับ ได้แก่ การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การแสวงหาทางออกหรือการทดลองแก้ปัญหา และการสรุปแนวทางและการนำไปปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผล
4. ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มและการมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกการให้เหตุผล และสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน
5. เชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับบริบทชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและสามารถนำความรู้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
6. มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการคิด เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2. วัตถุประสงค์

มุ่งส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน สำหรับนักเรียน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ตามองค์ประกอบดังนี้

1. การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน คือ ความสามารถในการจับประเด็น
หลักของเรื่องและเรียบเรียงสาระสำคัญได้อย่างถูกต้องครบถ้วน
2. การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น คือ ความสามารถในการจำแนก
ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นหรือการตีความของผู้เขียน
3. การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน คือ ความสามารถในการสกัดสาระ แนวคิด
หรือข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล
4. การประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน คือ ความสามารถในการพิจารณาและ
ตัดสินคุณค่าของเนื้อหาโดยใช้เหตุผลและหลักฐานประกอบ

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ประกอบด้วย
แนวคิดสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแนวคิดการจัดการ
เรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 โดยความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วย 4 ด้าน คือ
การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การระบุข้อคิดจากเรื่อง
ที่อ่าน และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งเป็นกระบวนการคิดอย่างเป็นลำดับขั้น

ส่วนแนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ
ส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ การแสวงหา
แนวทางแก้ปัญหา และการสรุปผลเพื่อนำไปใช้ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้

ดังนั้น การบูรณาการทั้งสองแนวคิดจึงเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการ
เรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างเป็นระบบ

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริม
ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหา

ครู นำเสนอเนื้อหาหรือบทอ่านที่เหมาะสมกับผู้เรียน พร้อมตั้งคำถามนำหรือกำหนด
จุดมุ่งหมายในการอ่าน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านอย่างมีเป้าหมาย และชี้แนะวิธีการจับใจความสำคัญ

นักเรียน อ่านเนื้อหาอย่างตั้งใจ จับใจความสำคัญของเรื่อง และเรียบเรียงสาระสำคัญ
ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เช่น การสรุป การเขียนแผนผังความคิด หรือการอภิปรายร่วมกัน

เนื้อหา/แนวคิด การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 2 กำหนดประเด็นปัญหา

ครู ตั้งคำถามหรือยกสถานการณ์จากบทอ่าน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนพิจารณาและมองเห็นประเด็นหรือปัญหาที่สำคัญ พร้อมชี้แนะแนวทางในการตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์

นักเรียน ร่วมกันระบุประเด็นหรือปัญหาที่ปรากฏในเรื่องที่อ่าน และอภิปรายเพื่อกำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน

เนื้อหา/แนวคิด อริยสัจ 4 (ทุกข์)

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ

ครู จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การใช้คำถามชี้นำ ใบงาน หรือการอภิปรายกลุ่ม เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบ

นักเรียน แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล และอธิบายสาเหตุของปัญหาโดยใช้เหตุผลและหลักฐานจากเรื่องที่อ่าน

เนื้อหา/แนวคิด อริยสัจ 4 (สมุทัย), การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ขั้นที่ 4 เสนอแนวทางแก้ปัญหา

ครู ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาแนวทางแก้ปัญหา โดยตั้งคำถามปลายเปิด และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

นักเรียน ร่วมกันเสนอแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหามากมาย โดยอ้างอิงข้อมูลจากเรื่องที่อ่านและเหตุผลประกอบ

เนื้อหา/แนวคิด อริยสัจ 4 (นิโรธ)

ขั้นที่ 5 สังเคราะห์ข้อคิด

ครู ชี้แนะให้ผู้เรียนเชื่อมโยงข้อมูลและแนวทางแก้ปัญหา เพื่อสกัดเป็นแนวคิดหรือข้อคิดสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

นักเรียน สรุปแนวคิดหรือข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ และสามารถอธิบายเหตุผลประกอบได้

เนื้อหา/แนวคิด การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 6 ประเมินค่าและตัดสินใจ

ครู กำหนดเกณฑ์หรือแนวคำถามเพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาคคุณค่าของเนื้อหาและแนวคิด เช่น ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความน่าเชื่อถือ

นักเรียน ประเมินและตัดสินใจคุณค่าของข้อมูลหรือแนวคิด โดยใช้เหตุผลและหลักฐานประกอบอย่างเหมาะสม

เนื้อหา/แนวคิด การประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 7 นำไปประยุกต์ใช้

ครู จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์จริง เช่น การอภิปราย การเขียนสะท้อนคิด หรือการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

นักเรียน นำข้อคิดและแนวทางที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง พร้อมทั้งสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง

เนื้อหา/แนวคิด อริยสัจ 4 (มรรค)

5. การวัดและประเมินผล

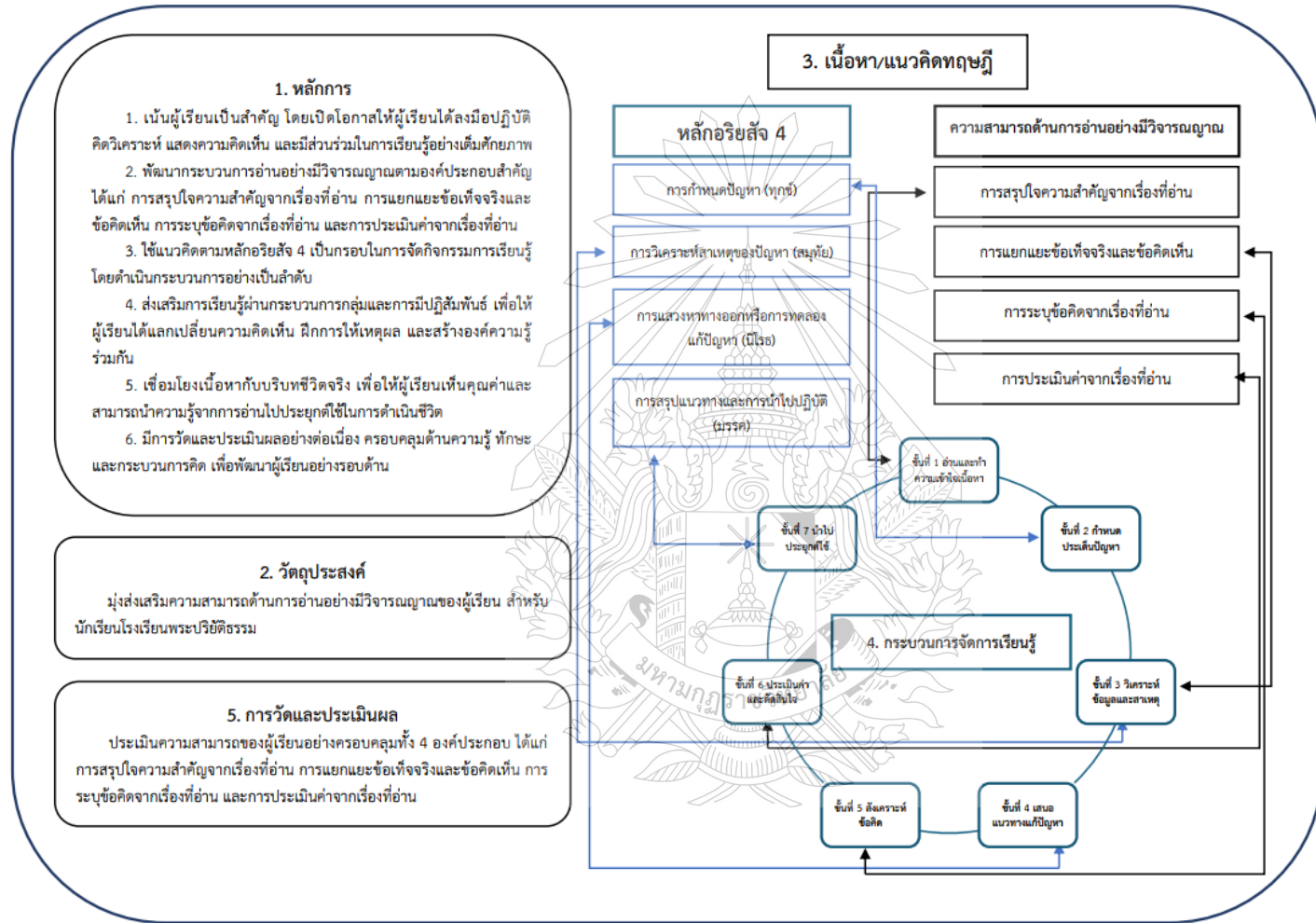
การวัดและประเมินผลมุ่งประเมินความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนอย่างครอบคลุม 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การสรุปใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การระบุข้อคิด และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน โดยประเมินจากการใช้เหตุผลและหลักฐานประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจ ใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน และการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูบริก (Rubric) เพื่อสะท้อนระดับความสามารถของผู้เรียนได้อย่างเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ตารางที่ 4.10 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบ	สาระสำคัญ
หลักการ (Principles)	เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นกรอบการคิด ส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนรู้ร่วมกัน การเชื่อมโยงชีวิตจริง และการประเมินเพื่อพัฒนา
วัตถุประสงค์ (Objectives)	พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและกระบวนการคิดเชิงเหตุผล
เนื้อหา (Content)	ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 4 องค์ประกอบ บูรณาการกับหลักอริยสัจ 4
กระบวนการ (Process)	7 ขั้น ได้แก่ อ่านและทำความเข้าใจ → กำหนดประเด็นปัญหา → วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ → เสนอแนวทางแก้ปัญหา → สังเคราะห์ข้อคิด → ประเมินค่าและตัดสินใจ → นำไปประยุกต์ใช้
การประเมินผล (Evaluation)	ประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบ รูบริก การประเมินชิ้นงาน การสังเกต และการประเมินตามสภาพจริง

จากตารางที่ 4.10 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ (Synthesis Matrix) สามารถนำไปร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4

ตารางที่ 4.11 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หลักการ		4.82	0.39	เหมาะสมมาก
1	หลักการมีความชัดเจน	4.80	0.40	เหมาะสมมาก
2	หลักการสอดคล้องกับการพัฒนาการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	4.87	0.34	เหมาะสมมาก
3	หลักการสอดคล้องกับแนวคิดอริยสัจ 4	4.80	0.40	เหมาะสมมาก
วัตถุประสงค์		4.87	0.34	เหมาะสมมากที่สุด
4	วัตถุประสงค์มีความชัดเจนในการพัฒนาความสามารถ ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน	4.39	0.26	เหมาะสมมาก
5	วัตถุประสงค์สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.87	0.34	เหมาะสมมากที่สุด
6	วัตถุประสงค์สอดคล้องกับหลักการ	4.80	0.40	เหมาะสมมากที่สุด
7	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนา กระบวนการคิดอย่างเป็นลำดับ ตั้งแต่การทำความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า	4.37	0.45	เหมาะสมมาก
8	รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ตาม วัตถุประสงค์ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณได้อย่างเป็นรูปธรรม	4.80	0.40	เหมาะสมมากที่สุด
เนื้อหา/แนวคิดทฤษฎี		4.79	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
9	เนื้อหาและแนวคิดทฤษฎีครอบคลุมการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	4.87	0.34	เหมาะสมมากที่สุด
10	การบูรณาการหลักอริยสัจ 4 มีความเหมาะสม	4.93	0.26	เหมาะสมมากที่สุด
11	ความสัมพันธ์ระหว่างอริยสัจ 4 กับองค์ประกอบ การอ่านมีความชัดเจน	4.93	0.26	เหมาะสมมากที่สุด
กระบวนการจัดการเรียนรู้		4.91	0.29	เหมาะสมมากที่สุด
12	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีความเป็นลำดับ	4.87	0.34	เหมาะสมมากที่สุด
13	ขั้นตอนมีความสอดคล้องกับหลักอริยสัจ 4	4.38	0.34	เหมาะสมมาก

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
14	กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านอย่างมี วิจารณญาณทั้ง 4 ด้าน	4.73	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
15	ขั้นตอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์	4.80	0.40	เหมาะสมมากที่สุด
16	ขั้นตอนสามารถนำไปใช้ในชั้นเรียนได้จริง	4.73	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
การวัดและประเมินผล		4.76	0.43	เหมาะสมมากที่สุด
17	วิธีประเมินครอบคลุมตัวชี้วัด	4.73	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
18	เครื่องมือประเมินมีความเหมาะสม	4.45	0.34	เหมาะสมมาก
19	ผลการประเมินสะท้อนความสามารถด้านการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณได้	4.80	0.40	เหมาะสมมากที่สุด
รวม		4.83	0.37	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.29) รองลงมา ได้แก่ วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34) หลักการ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.39) เนื้อหา/แนวคิด ทฤษฎี ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.41) และ การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.43)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การบูรณาการหลักอริยสัจ 4 มีความเหมาะสม และ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริยสัจ 4 กับองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.26) รองลงมา ได้แก่ วัตถุประสงค์มีความชัดเจนในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน วัตถุประสงค์สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีความเป็นลำดับ และ เนื้อหาและแนวคิดทฤษฎีครอบคลุมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.87–4.93 แสดงให้เห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความครบถ้วน ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

สรุปว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด และสามารถนำไปใช้ในการทดลองจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบในขั้นตอนการวิจัยต่อไปได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 4.12 ผลตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านมาตรฐานด้านความเป็นไปได้		4.29	0.84	เหมาะสมมาก
1	รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีโครงสร้างองค์ประกอบ (หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ และการวัด และประเมินผล) ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบท โรงเรียนพระปริยัติธรรม	4.45	0.82	เหมาะสมมาก
2	ขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน เป็นลำดับ และสามารถดำเนินการได้จริงในชั้นเรียน	4.00	0.89	เหมาะสมมาก
3	กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเวลา ทรัพยากร และบริบทของสถานศึกษา	4.36	0.81	เหมาะสมมาก
4	ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้โดยไม่เกิดความซับซ้อนเกินไป	4.18	0.87	เหมาะสมมาก
5	ขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบจากต้นจนจบ	4.45	0.82	เหมาะสมมาก
ด้านมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์		4.53	0.80	เหมาะสมมากที่สุด
6	รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้ครบทั้ง 4 ด้าน	4.36	0.67	เหมาะสมมาก
7	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการตัดสินใจของผู้เรียน	4.55	0.82	เหมาะสมมากที่สุด
8	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	4.64	0.81	เหมาะสมมากที่สุด
9	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นลำดับ ตั้งแต่การทำความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า	4.36	1.03	เหมาะสมมาก

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
10	รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ตาม วัตถุประสงค์ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณได้อย่างเป็นรูปธรรม	4.73	0.65	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านมาตรฐานด้านความเหมาะสม		4.73	0.53	เหมาะสมมากที่สุด
11	รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และบริบทของผู้เรียนในโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม	4.91	0.30	เหมาะสมมากที่สุด
12	รูปแบบการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบททาง พระพุทธศาสนาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน	4.55	0.69	เหมาะสมมากที่สุด
13	รูปแบบการจัดการเรียนรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลของผู้เรียน	4.73	0.47	เหมาะสมมากที่สุด
14	กิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริม การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการ ทำงานร่วมกันของผู้เรียน	4.82	0.40	เหมาะสมมากที่สุด
15	กิจกรรมในแต่ละขั้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มี ความเหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของการ เรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.64	0.81	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านมาตรฐานด้านความถูกต้อง		4.67	0.77	เหมาะสมมากที่สุด
16	รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีพื้นฐานแนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ถูกต้องและชัดเจน	4.73	0.90	เหมาะสมมากที่สุด
17	รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการแนวคิดตาม หลักอริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) กับ กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ	4.45	0.82	เหมาะสมมาก
18	กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านอย่างมี วิจารณญาณทั้ง 4 ด้าน	4.82	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
19	ขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้อง กับลำดับของอริยสัจ 4 อย่างเหมาะสม	4.55	0.93	เหมาะสมมากที่สุด

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
20	องค์ประกอบและกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ	4.82	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
รวม		4.55	0.74	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยภาพรวม พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.74) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในภาพรวมทั้งด้านโครงสร้าง เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.77) และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.80) ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดทุกด้าน แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน มีความถูกต้องตามหลักแนวคิดทฤษฎี และสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.84) แต่ยังคงอยู่ในระดับ เหมาะสมมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง แม้อาจมีข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมหรือบริบทของการจัดการเรียนการสอนบางประการ แต่โดยภาพรวมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของรูปแบบในการนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม

และจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ประเด็นที่ควรปรับปรุงเพื่อให้รูปแบบมีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยควรปรับปรุงความชัดเจนของขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีลำดับที่ต่อเนื่อง เข้าใจง่าย และลดความซ้ำซ้อนของบางเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

ขณะเดียวกัน ควรเสริมความชัดเจนในการบูรณาการแนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยแสดงความสัมพันธ์ของแต่ละขั้นตอนกับองค์ประกอบของอริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าใจบทบาทของแนวคิดดังกล่าวในแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน อีกทั้งควรพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้สะท้อนกระบวนการคิดของผู้เรียนอย่างเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่การทำความเข้าใจ การวิเคราะห์

การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยออกแบบกิจกรรมให้สามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างครบถ้วน

ควรเพิ่มเติมรายละเอียดของกิจกรรมในแต่ละขั้นให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยระบุบทบาทของครูและผู้เรียน แนวทางการดำเนินกิจกรรม และตัวอย่างวิธีปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้จริงในสถานการณ์การเรียนการสอน รวมทั้งควรปรับปรุงแนวทางการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้น โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน ครอบคลุมองค์ประกอบของความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ด้าน สุดท้ายควรปรับรูปแบบการนำเสนอโมเดลให้มีความกระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย โดยลดความซับซ้อนของแผนภาพ และจัดองค์ประกอบให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงในแต่ละขั้นมีการบูรณาการแนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 และองค์ประกอบของความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

ขั้นที่ 1 อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหา

สอดคล้องกับ อริยสัจ 4 ทุกข์ (การกำหนดปัญหา) และ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การสรุปใจความสำคัญ เนื่องจากเป็นขั้นที่ผู้เรียนทำความเข้าใจเนื้อหาและระบุประเด็นสำคัญของเรื่อง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ

สอดคล้องกับ อริยสัจ 4 สมุทัย (การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา) และ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เนื่องจากผู้เรียนต้องพิจารณาข้อมูลอย่างมีเหตุผลและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล

ขั้นที่ 3 เสนอแนวทางแก้ปัญหา

สอดคล้องกับ อริยสัจ 4 นิโรธ (การแสวงหาทางออกหรือแนวทางแก้ปัญหา) และ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เนื่องจากเป็นขั้นที่ผู้เรียนสังเคราะห์แนวคิดเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา

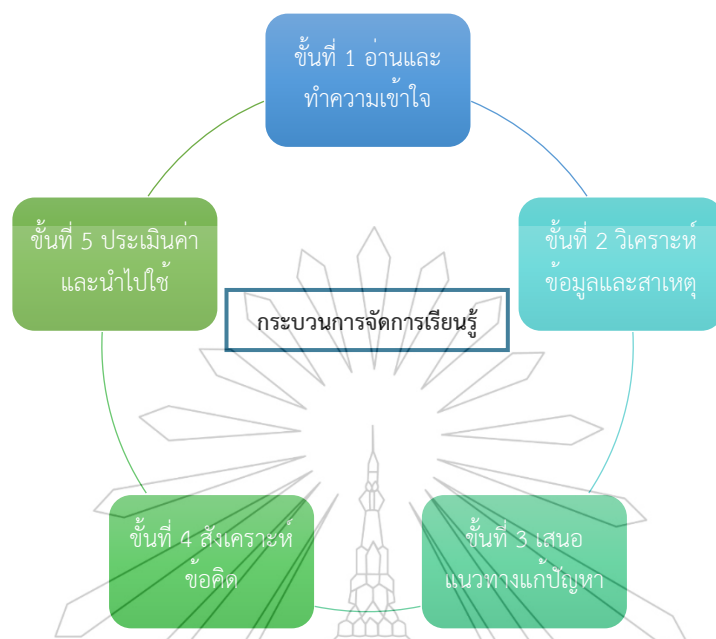
ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ข้อคิด

สอดคล้องกับ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยเป็นการรวบรวมและเรียบเรียงแนวคิดจากข้อมูลที่วิเคราะห์

ขั้นที่ 5 ประเมินค่าและนำไปใช้

สอดคล้องกับ อริยสัจ 4 มรรค (การสรุปแนวทางและการนำไปปฏิบัติ) และ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การประเมินค่า เนื่องจากผู้เรียนต้องพิจารณาเลือกแนวทางที่เหมาะสมและนำไปประยุกต์ใช้

ภาพที่ 4.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เฉพาะขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้นำไปสู่ของครูและผู้เรียนดังนี้

ขั้นที่ 1 อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหา

ครู ดำเนินการกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่าน คัดเลือกบทอ่านหรือสื่อที่เหมาะสม
 อธิบายแนวทางการอ่าน และใช้คำถามนำเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมุ่งสู่ประเด็นสำคัญของเรื่อง

นักเรียน อ่านเนื้อหาตามที่กำหนด ทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ระบุใจความสำคัญ
 และสรุปสาระสำคัญของเนื้อหา

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ

ครู ใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ ชี้แนะการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น และกระตุ้น
 ให้ผู้เรียนพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างมีเหตุผล

นักเรียน วิเคราะห์เนื้อหา แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น อภิปรายแลกเปลี่ยน
 ความคิดเห็น และพิจารณาสาเหตุของประเด็นหรือปัญหาในเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 3 เสนอแนวทางแก้ปัญหา

ครู ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดหาแนวทางแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอความคิดเห็น
 และให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ

นักเรียน เสนอแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาจากเนื้อเรื่อง โดยใช้เหตุผลและข้อมูล
 จากการอ่านสนับสนุนแนวคิดของตน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ข้อคิด

ครู ชี้แนะให้ผู้เรียนรวบรวมและเรียบเรียงข้อคิดจากการอ่านและการอภิปราย พร้อมใช้คำถามกระตุ้นการคิดเชิงลึก

นักเรียน สังเคราะห์ข้อคิดหรือแนวคิดจากเรื่องที่อ่าน เชื่อมโยงความรู้ และนำเสนอข้อคิดอย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 5 ประเมินค่าและนำไปใช้

ครู ดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง

นักเรียน ประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของเนื้อหา ตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสม และนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 (D1) ซึ่งเป็นขั้นของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น มาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยรูปแบบดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และสอดคล้องกับบริบทของการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่งยั้ง

ส่งผลให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเป็นระบบ มีความเหมาะสมทั้งในด้านเนื้อหา กระบวนการ และการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในขั้นตอนที่ 3 (R2) ซึ่งเป็นขั้นของการทดลองใช้รูปแบบกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนต่อไป

4.3 ผลวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Implementation: R2)

มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน แล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อ่านภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 6 แผน โดยมีรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้

สัปดาห์ที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
1	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านวรรณคดีในบทเรียน	2
2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านวรรณคดีในบทเรียน	2
3	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านบทความ	2
4	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านโฆษณา	2
5	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านบันทึกเหตุการณ์	2
6	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การอ่านกวีนิพนธ์	2
รวม		12

4.3.1 ผลเปรียบเทียบคะแนนด้านความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อน และ หลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

ตารางที่ 4.14 ผลเปรียบเทียบคะแนนด้านความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังเรียน

คะแนน	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	36	19.50	4.17	35	24.811*	.000
หลังเรียน	36	32.25	4.18			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า คะแนนความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อน และ หลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 19.50 (S.D. = 4.17) และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.25 (S.D. = 4.18)

4.3.2 ผลคะแนนด้านความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อน และหลังเรียน ของนักเรียนนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 รายด้าน

ตารางที่ 4.15 ผลคะแนนก่อนและหลังเรียนรายด้าน

ความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน	ร้อยละ	หลังเรียน	ร้อยละ
การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	10	7.28	72.80	9.28	92.80
การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	10	4.83	48.30	8.25	82.50
การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน	10	3.69	36.90	7.67	76.70
การประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน	10	3.69	36.90	7.06	70.60
รวม		19.50	48.75	32.25	80.63

จากตารางที่ 4.15 พบว่า โดยภาพรวมคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ พบว่า หลังเรียนผู้เรียนมีความสามารถสูงกว่าก่อนเรียนในทุกด้าน โดยคะแนนเฉลี่ยรวม เพิ่มขึ้นจาก 19.50 คะแนน (ร้อยละ 48.75) ก่อนเรียน เป็น 32.25 คะแนน (ร้อยละ 80.63) หลังเรียน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงที่สุด (9.28 คะแนน คิด เป็นร้อยละ 92.80) รองลงมา ได้แก่ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (8.25 คะแนน ร้อยละ 82.50) การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน (7.67 คะแนน ร้อยละ 76.70) และ การประเมินค่าจากเรื่องที่ อ่าน (7.06 คะแนน ร้อยละ 70.60) ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถ ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

4.4 ผลวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Evaluation: D2)

มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อ ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับ นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลดังต่อไปนี้

4.4.1 ผลสะท้อนความคิดเห็นและประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

ตารางที่ 4.16 ผลสะท้อนความคิดเห็นและประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึง พอใจ
ด้านที่ 1 ครูผู้สอน		4.37	0.70	มาก

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ครูชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้อย่างชัดเจน	4.22	0.83	มาก
2	ครูอธิบายเนื้อหาและแนวทางการอ่านได้เข้าใจง่าย	4.25	0.77	มาก
3	ครูใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและวิเคราะห์อย่างเหมาะสม	4.25	0.81	มาก
4	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.42	0.65	มาก
5	ครูให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการคิดของผู้เรียน	4.53	0.56	มากที่สุด
6	ครูส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.53	0.61	มากที่สุด
ด้านที่ 2 วิธีการสอน		4.34	0.71	มาก
7	วิธีการสอนช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี (ขั้นที่ 1)	4.28	0.78	มาก
8	วิธีการสอนส่งเสริมให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลและเหตุผล (ขั้นที่ 2)	4.25	0.73	มาก
9	วิธีการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอแนวทางแก้ปัญหา (ขั้นที่ 3)	4.36	0.68	มาก
10	วิธีการสอนช่วยให้นักเรียนสามารถสังเคราะห์ข้อคิดจากการอ่าน (ขั้นที่ 4)	4.39	0.73	มาก
11	วิธีการสอนส่งเสริมให้นักเรียนประเมินค่าและนำความรู้ไปใช้ได้ (ขั้นที่ 5)	4.19	0.79	มาก
12	วิธีการสอนมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.36	0.68	มาก
13	วิธีการสอนช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.53	0.56	มาก
ด้านที่ 3 สื่อการเรียนการสอน		4.41	0.70	มาก
14	บทอ่านและสื่อที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.39	0.73	มาก
15	สื่อการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.42	0.65	มาก
16	สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายและน่าสนใจ	4.50	0.74	มาก

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
17	สื่อส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็น	4.33	0.72	มาก
18	สื่อมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน	4.39	0.69	มาก
ด้านที่ 4 การวัดและการประเมินผล		4.55	0.65	มากที่สุด
19	การประเมินผลมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.79	มาก
20	การประเมินช่วยสะท้อนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.61	0.69	มากที่สุด
21	ครูมีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	4.61	0.64	มากที่สุด
22	การประเมินมีความยุติธรรมและเหมาะสม	4.44	0.65	มาก
23	นักเรียนมีโอกาประเมินตนเองหรือสะท้อนผลการเรียนรู้	4.72	0.45	มากที่สุด
24	การประเมินช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง	4.56	0.69	มากที่สุด

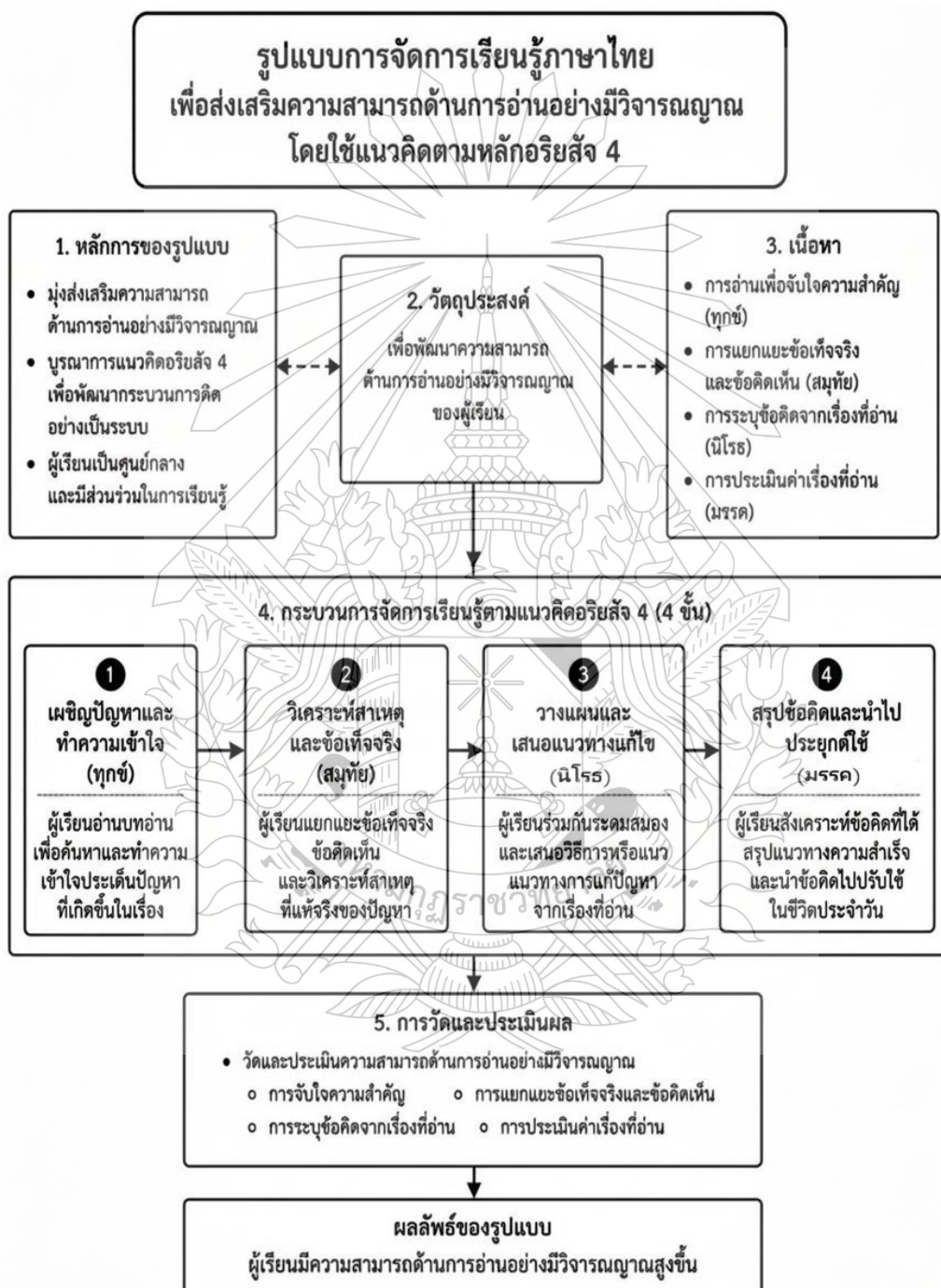
จากตารางที่ 4.16 พบว่า โดยภาพรวมผลสะท้อนความคิดเห็นและประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับมาก โดยด้านการวัดและการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.70) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.70) และด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

4.4.2 ผลการปรับปรุง

จากผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านกระบวนการจัดกิจกรรม การใช้สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้ โครงสร้างของรูปแบบซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ เพียงได้ปรับในข้อกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดอริยสัจ 4 เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 อ่านทำความเข้าใจ (ทุกข์) ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่อ่าน ค้นหาประเด็นปัญหา และทำความเข้าใจสาระสำคัญของเรื่อง ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สาเหตุ (สมุทัย) ผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เรื่องที่

อ่านอย่างเป็นระบบ ขั้นที่ 3 เสนอแนวทางแก้ปัญหา (นิโรธ) ผู้เรียนร่วมกันระดมความคิด เสนอแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาจากเรื่องที่อ่าน พร้อมอธิบายเหตุผลสนับสนุน และขั้นที่ 4 สรุปข้อคิดและประยุกต์ใช้ (มรรค) จึงทำให้รูปแบบที่ปรับปรุงมีความสมบูรณ์ ชัดเจน และมีความพร้อมสำหรับการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงมากยิ่งขึ้น ดังภาพ

ภาพที่ 4.4 ผลการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 2) เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 4) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

โดยงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ซึ่งมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Need Analysis: R1) เป็นขั้นตอนที่ได้มีการวิเคราะห์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ซึ่งได้จากการศึกษาข้อมูลเอกสาร ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ผลการวิจัย จากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นข้อมูลสำหรับการออกแบบและพัฒนาในขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Development: D2) เป็นขั้นตอนที่ได้จากการนำผลในขั้นตอนที่ 1 มาออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Implementation: R2) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบ

การจัดการเรียนรู้ (Evaluation : D2) เป็นขั้นตอนการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 และหาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เขต 7

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลดังกล่าว ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.53$) ขณะที่ความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) เท่ากับ 0.78 แสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านความจำเป็นต่อการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็น สูงที่สุด ($PNI_{modified} = 1.03$) รองลงมาคือ ด้านการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ($PNI = 0.76$) ด้านการส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($PNI_{modified} = 0.68$) และด้านบริหารการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ($PNI_{modified} = 0.65$) แสดงให้เห็นว่าครูมีความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน และสามารถนำหลักอริยสัจ 4 มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของ ผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่าน การวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการนำความรู้ไปใช้ในระดับปานกลาง ขณะเดียวกัน การวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ ชี้ให้เห็นว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดขั้นสูงที่ต้องอาศัยการดำเนินการอย่างเป็น ระบบ ตั้งแต่การจับใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การตีความ วิเคราะห์ ไป จนถึงการประเมินค่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิด อย่างมีเหตุผลและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

ผลการศึกษา ยังสะท้อนว่าครูผู้สอนมีความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มี โครงสร้างชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง และส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหากับบริบทชีวิตจริงของผู้เรียน ทั้งนี้ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการดังกล่าวอย่างเร่งด่วนและได้องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ (5) การวัดและประเมินผล

2. ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยภาพรวม พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $S.D. = 0.74$) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในภาพรวมทั้งด้านโครงสร้าง เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล และมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงตามผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 อ่านและทำความเข้าใจ (ทุกข์) ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ (สมุทัย) ขั้นที่ 3 เสนอแนวทางแก้ปัญหา (นิโรธ) ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ข้อคิด (มรรค) และ ขั้นที่ 5 ประเมินค่าและนำไปใช้ (การประยุกต์ใช้)

3. ผลทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง และเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

3.1 ผลทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 19.50 คะแนน ($S.D. = 4.17$) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.25 คะแนน ($S.D. = 4.18$) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ผลเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณรายด้านเมื่อพิจารณาผลการทดลองเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยภาพรวม คะแนนเฉลี่ยรวมของความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นจาก 19.50 คะแนน (ร้อยละ 48.75) เป็น 32.25 คะแนน

(ร้อยละ 80.63) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในทุกองค์ประกอบหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

ผลการทดลองดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สามารถพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

4. ผลประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบ และปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ผลสะท้อนความคิดเห็นของนักเรียน ครูผู้สอนภาษาไทยและผู้บริหารสถานศึกษารูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.70) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.70) และด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ ผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการบริหารจัดการกิจกรรม การใช้สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ผลการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม มีโครงสร้างที่ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา แนวคิด และทฤษฎี (4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ (5) การวัดและประเมินผล ยังคงมีความเหมาะสม และได้ปรับในข้อกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดอริยสัจ 4 เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 อ่านทำความเข้าใจ (ทุกข์) ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่อ่าน ค้นหาประเด็นปัญหา และทำความเข้าใจสาระสำคัญของเรื่อง ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สาเหตุ (สมุทัย) ผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ ขั้นที่ 3 เสนอแนวทางแก้ปัญหา (นิโรธ) ผู้เรียนร่วมกันระดมความคิด เสนอแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาจากเรื่องที่อ่าน พร้อมอธิบายเหตุผลสนับสนุน และขั้นที่ 4 สรุปข้อคิดและประยุกต์ใช้ (มรรค) ผู้เรียน

สังเคราะห์องค์ความรู้ สรุปรวข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องที่อ่าน และนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวัน การปรับปรุงดังกล่าวทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และมีความพร้อมสำหรับการนำไปใช้จริงในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{\text{modified}} = 0.78$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างชัดเจนในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้และการทำความเข้าใจเนื้อหา มากกว่าการส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล การประเมินข้อมูล และการสังเคราะห์องค์ความรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนี้

ผลการวิจัยยังพบว่า ด้านความจำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการบูรณาการแนวคิดอริยสัจ 4 ด้านการส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และด้านบริบทการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างชัดเจน มีขั้นตอนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียนอย่างเป็นลำดับขั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นที่เสนอว่า การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาควรเริ่มจากการศึกษาช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การออกแบบรูปแบบหรือวิธีการที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างแท้จริง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ธราธิคุณ ระหา (2566) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยยังเน้นเนื้อหาเป็นสำคัญ และขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับชุลีพร พินิจพล (2566) ที่พบว่านักเรียนมีปัญหาในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับ

มาก และมีความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะดังกล่าวอย่างเป็นระบบ และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ซึ่งเน้นกระบวนการกำหนดปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ การหาแนวทางแก้ไข และการประเมินผลอย่างเป็นลำดับขั้น มีความเหมาะสมในการนำมาใช้พัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเมษทิศา แก้วยา และคณะ (2567) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 สามารถส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Paige et al. (2024) ที่ชี้ให้เห็นว่าการคิดเชิงวิพากษ์มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญ และจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบควบคู่กับการเรียนรู้ด้านภาษา รวมถึง Arslan (2022) ที่พบว่าทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากสื่อ ดังนั้น ผลการศึกษานี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยที่เน้นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และส่งเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการคิดขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ว่ามีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.74) ทั้งด้านโครงสร้างของรูปแบบ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น ควบคู่กับการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้รูปแบบมีองค์ประกอบที่ครบถ้วน มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ และสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce, Weil และ Calhoun ที่อธิบายว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ระบบสนับสนุน และการวัดและประเมินผล ซึ่งทุกองค์ประกอบต้องทำงานเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ จึงจะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาแบบจากข้อมูลเชิงประจักษ์และการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง ทำให้รูปแบบมีความถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อีกทั้งการปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ยังทำให้รูปแบบมีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของซูลิพร พิณิจพล (2566) ที่พบว่ารูปแบบการ

จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา และการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในระดับสูง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอวยชัย เกตุยงกลม (2567) ที่พบว่ารูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดอริยสัจ 4 และผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ โครงสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งเป็นลำดับของการพัฒนาการคิดตั้งแต่การทำความเข้าใจ การวิเคราะห์ ไปจนถึงการประเมินค่าและการนำไปใช้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเมย์ทิวา แก้วยา และคณะ (2567) ที่เสนอว่าการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ควรดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสม และผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเป็นระบบ สามารถทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน

3. ผลทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผลการทดลองพบว่า ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 มีคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นในทุกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การสรุปใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น การออกแบบและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปทดลองใช้จริง ส่งผลให้รูปแบบมีความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและตอบสนองต่อปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ จากการทำความเข้าใจประเด็นสำคัญ ของเรื่องที่อ่าน การวิเคราะห์ข้อมูลและเหตุผล การสรุปองค์ความรู้ ตลอดจนการประเมินและประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง จึงช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงควบคู่กับความสามารถด้าน

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Anderson และ Krathwohl (2001) ที่อธิบายว่า การพัฒนาการเรียนรู้ควรมุ่งส่งเสริมกระบวนการคิดตั้งแต่การทำความเข้าใจ (Understand) การวิเคราะห์ (Analyze) การประเมินค่า (Evaluate) และการสร้างองค์ความรู้ (Create) ซึ่งเป็นลำดับขั้นของการคิดระดับสูง การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และใช้เหตุผลในการตัดสินใจ จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ การบูรณาการหลักอริยสัจ 4 เข้ากับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผล เนื่องจากหลักอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการแสวงหาความจริงที่เริ่มจากการกำหนดปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ ค้นหาแนวทางแก้ไข และนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้เรียนต้องวิเคราะห์ สาร สนับสนุนข้อสรุปด้วยหลักฐาน และประเมินคุณค่าของข้อมูลก่อนตัดสินใจ จึงทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านควบคู่กับการคิดเชิงเหตุผลได้อย่างเป็นระบบ ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของชูลีพร พินิจพล (2566) ที่พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบมีความชัดเจนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอวยชัย เกลิ้งกลม (2567) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดอริยสัจ 4 ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับสูง เนื่องจากกิจกรรมมีความเป็นระบบ และสามารถนำไปใช้ได้จริง ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีการออกแบบอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ สามารถสร้างความพึงพอใจต่อการเรียนรู้

4. ผลประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 พบว่า ผลสะท้อนความคิดเห็นของนักเรียน ครูผู้สอนภาษาไทยและผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน และด้านวิธีการสอน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้จริง และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผล

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยผ่านการศึกษาสภาพ

ปัจจุบันและความต้องการจำเป็น การออกแบบและตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดลองใช้ ในสถานการณ์จริง และการประเมินผลเพื่อนำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงรูปแบบ ทำให้ทุก องค์ประกอบของรูปแบบมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้และสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้อย่าง ต่อเนื่อง

ผลประเมินที่พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนให้เห็นว่า การออกแบบการประเมินที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้พัฒนาการของตนเอง เข้าใจจุดแข็งและจุดที่ควรปรับปรุง และสามารถนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนรู้ของตนได้ การใช้การประเมินทั้งระหว่างเรียนและหลัง เรียน รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ยังสอดคล้องผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ แนวคิดของ Joyce, Weil และ Calhoun (2015) ที่กล่าวว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีความ ชัดเจน เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์การสอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของอวยชัย เกตุยงกุล (2567) ที่พบว่า การปรับปรุงรูปแบบการสอนโดยลดความซับซ้อน ขององค์ประกอบและทำให้ความสัมพันธ์ของแนวคิดมีความชัดเจนมากขึ้น จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ในการนำรูปแบบไปใช้ ดังนั้น การปรับปรุงรูปแบบในครั้งนี้จึงเป็นการพัฒนาในเชิงคุณภาพที่มุ่งเน้น ความชัดเจน ความเข้าใจง่าย และความเหมาะสมต่อการใช้งานจริง โดยยังคงรักษาโครงสร้างและ จุดเด่นของรูปแบบเดิมไว้ ซึ่งส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้นในการนำไปใช้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนภาษาไทยควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าสามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักอริยสัจ 4 รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ

3. การนำรูปแบบไปใช้ควรดำเนินการอย่างครบถ้วนตามองค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะการใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูบริก (Rubric Scoring) ควบคู่กับการประเมินระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

4. ครูผู้สอนควรเลือกบทอ่านหรือสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ การใช้เหตุผล การสังเคราะห์ข้อคิด และการประเมินค่าของข้อมูลจากสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง

5. สถานศึกษาพระปริยัติธรรมสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อยกระดับคุณภาพการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน และประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาครูในระดับเครือข่ายหรือเขตการศึกษาต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนในระดับชั้นหรือบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในเขตการศึกษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบและศึกษาความเหมาะสมในบริบทที่แตกต่างกัน

2. ควรศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่อทักษะการคิดขั้นสูงด้านอื่น เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

3. ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการหลักอริยสัจ 4 ร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่หรือเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้ฐานปัญหา (Problem-Based Learning) หรือการใช้สื่อดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้

4. ควรศึกษาผลระยะยาวของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่อความคงทนของความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งการนำทักษะดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการเรียน และการดำเนินชีวิตของผู้เรียน

5. ควรพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) หรือการประเมินสมรรถนะ เพื่อให้การวัดผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

กุลธิดา เหมเพชร. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนพลศึกษาโดยใช้ทฤษฎีพุทธานุภาพเป็น
ฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศึกษาของนักเรียนระดับประถมศึกษา. ปริญญา

ดุสิตบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10: สังคมที่มี
ความสุขอย่างยั่งยืน. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ.

จรรยา บุญปล้อง. (2541). การพัฒนารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสอนการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยวัฒน์ บวรวัฒนเศรษฐ์. (2558). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์, 9(1), 29-30

ชาญชัย หมั่นประสงค์. (2556). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชลธิชา หอมพึ้ง. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสังเคราะห์เพื่อส่งเสริม
ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ
นักเรียนระดับปริญญาบัณฑิต (ดุสิตบัณฑิตปริญญาปรัชญาดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

ณัฐนัน แก้วกันจร. (2553). การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ กับ วิธีสอนอ่านแบบปกติ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ญาณภัทร สีหะมงคล. (2552). การวิจัยและพัฒนา. จาก: http://www.ntc.ac.th/news/ntc_50/research/20/res.

ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์. (2557). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เตือนใจ คตติ. (2554). การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยของจอห์น สจ๊วต มิลล์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิตนา แคมมณี. (2540). การวิจัยทางการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แคมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 3). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนิภา กรีธาพล. (2562). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1-7. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 13(2).

ธเนศ ขำเกิด. (2550). สมรรถนะเฉพาะและตัวบ่งชี้ของผู้บริหารสถานศึกษา. สืบค้นจาก <http://gotoknow.org/blog/tanes/77080>.

ธราธิคุณ ระหา. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เปลื้อง ณ นคร. (2544). ศิลปะแห่งการอ่าน: หลักวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 3). ข้าว ฟาง.

บัญชา ธรรมบุตร, บัญชา เกียรติจรุญพันธ์, อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, คชา ปราณีตพลกรัง. (2563). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหาของนักเรียนสาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (รายงานผลการวิจัย). สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรารณณ์. (2543). การออกแบบการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2544). วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิธิพัฒน์ รัตนชัยกุล, พีรวัฒน์ ชัยสุข และพระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปญโญ. (2567). แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์, 5(3), 605–617.

พระมหาเอกพันธ์ วรธัมมธ. (2566). แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารทางศราปริทรรศน์, 19(1), 93–111.

พระครูสุธีจริยวัฒน์. (2561). ภาวะผู้นำ หลักธรรมและกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์. ขอนแก่น: หจก. โรงพิมพ์คลังน่านวิทยา.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2548) พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด. กรุงเทพฯ : วัดราชโอรสาราม.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : สื่อตะวัน.

พุทธทาสภิกขุ. (2549). ศึกษาธรรมอย่างถูกวิธี ธรรมวิภาคนวภูมิ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.

ภาณุพงศ์ แสงดี. (2549). ผลการใช้วิธีวิทยาศาสตร์พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- เมษ์ทิวา แก้วยา, พระครูวิทิศานุสาทร และพศิน แดงจวง ศึกษาเรื่อง. (2567). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักอริยสัจ 4 ของโรงเรียนบ้านช้างหม้อ. วารสาร มจร.ทริภุญชัยปริทรรศน์, 8(2), 220–235.
- รติมา พ่วงพี และ มีชัย เอี่ยมจินดา. (2566). การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 5(5), 1091–1102. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/263555>
- วารินทร์ รัศมีพรหม. (2541). เอกสารประกอบการสอนวิชาออกแบบและพัฒนาระบบการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิริยา วิริยารัมภะ. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ และวิธีสอนแบบปกติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีณา ประชากุล และประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). รูปแบบการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วศิน อินทสระ.(2550). หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 6. สำนักพิมพ์ธรรมดา.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2540). การวิจัยทางการศึกษา: หลักการและแนวทางการปฏิบัติ. ต้นอ้อแกรมมี.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2552). การวิจัยและการพัฒนา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 1(2). ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 : กรกฎาคม – ธันวาคม.
- ศิลปิน บุญจันทร์ศรี. (2555). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- สกุลการ สังข์ทอง. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567). ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566.

กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560–2579.

กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566.

กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). สืบค้นจาก <https://www.niets.or.th/th/content/view/26039>

สกุศลการ สังข์ทอง. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุดาพร รินสมปาน. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัง 4 กับวรรณกรรมท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2566). สรุปผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2566. จาก <https://www.niets.or.th/th/content/view/26058>.

สมคิด พรหมจ้อย. (2550). เทคนิคการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 5). จตุพรดีไซน์.

สาโรช บัวศรี. (2553). วิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสังในการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์. สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

สุดาพร รินสมปาน. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการ ปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสีกับวรรณกรรมท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2539). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย พิมพ์ครั้งที่ 2. ไทยวัฒนาพานิช.

สุพักตร์ พิบูลย์. (2549). การวิจัยและพัฒนาสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา. จตุพรดีไซด์.

สุพิน บุญชูวงศ์. (2544). หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 9). สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. บริษัทพรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2552). การวิจัยด้านการจัดการการศึกษาแก่นการจัดการการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิมพ์ลักษณ์.

Anderson, N. (1999). Exploring Second Language Reading: Issues and Strategies. Heinle & Heinle.

Arthur, M. N. (2006). Solving life's problems: A 5-step guide to enhanced well-being. Retrieved July 11, 2018, from [https://www.anxietycanada.com/sites/default/files/Problem Solving.pdf](https://www.anxietycanada.com/sites/default/files/Problem%20Solving.pdf).

Arslan, A. (2022). Investigation of secondary school students' critical reading skills and listening/watching usage strategies by structural equation model. International Journal of Progressive Education, 18(3), 309-325.

Abu Igran, U. A. A. (2010). The effect of a critical reading program on second secondary school students' reading comprehension and linguistic competence (Doctoral dissertation). Amman Arab University, Jordan. Retrieved from <https://search.emarefa.net/detail/BIM-433714>

Dick, W., Carey, L. and Carey, J.O. (1996). The Systematic Design of Instruction. 5th ed. Addison- Wesley, Longman.

- Gall & Borg. (1996). *Educational Research: An Introduction* (Sixth edition). Longman.
- Gay, Lorrie R. (1976). *Educational Competencies for Analysis and Application*. Merrill Publishing Company.
- Wallace, R. B. (1992). *Aging and disease: From laboratory to communication in the epidemiologic study of the elderly*. Oxford University Press
- Joyce, Bruce, Marsha Weil, Emily Calhoun. (2015). *Models of Teaching*. Ninth Edition. Pearson Education.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). *PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education*. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/53f23881-en>
- Khamkhien, A. (2016). The Effects of Project-Based Reading Instruction on English Reading Ability and Thinking Skills. *Journal of Education Naresuan University*, 18(2), 59–72.
- Srichompoo, P. (2022). Reading Better?: Enhancing Thai EFL Secondary School Students' Reading Comprehension Ability and their Opinions regarding Using Graphic Organizers for Reading Comprehension. *Language Education and Acquisition Research Network Journal (LEARN Journal)*, 15(2), 414–437.
- Thongkaew, P. (2022). The Development of Critical Reading Ability of Mathayomsuksa 3 Students by Phenomenon-Based Learning with Six Thinking Hat. *Journal of Modern Learning Development*, 7(7), 122–136.
- Paige, D., Rupley, W. H., & Ziglari, L. (2024). Critical thinking in reading comprehension: Fine tuning the simple view of reading. *Education Sciences*, 14(3), 225.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบภาพเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกรักษ์, ดร. หัวหน้าภาควิชาวิชาการศึกษา
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
(ศษ.ด.) การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. พระจักรพัชร จุกกมลโท, ดร. หัวหน้าภาคบริหารการศึกษา
อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
(ศษ.ด.) การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. ดร.ปิยะสุตา เพชรเกษ
อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
(กศ.ม.) การวัดผลการศึกษา
(ปร.ด.) วัฒนธรรมศาสตร์
4. ดร.รัชนิบูรณ์ เนตรภักดิ์
อาจารย์ประจำหลักสูตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
(ศษ.ด.) การสอนภาษาไทย
5. พระมหาวัชร วชิรญาโน, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย
(ศษ.ด.) การสอนภาษาไทย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน...บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๔๕

ที่...อว ๗๔๑๔/ว ๑๐๑๖๕ วันที่...๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง...ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกชี, ดร.

ด้วย พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ และพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสวัชिरธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน...บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๔๕

ที่...อว ๗๔๑๔/ว ๑๐๑๖๕ วันที่...๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง...ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระจักรพัชร จุกกาทโท, ดร.

ด้วย พระมหานริวัฒน์ อภิปยุโน (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ และพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสวัชिरธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน...บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๔๕

ที่...อว ๗๔๑๔/ว ๑๐๑๖๕ วันที่...๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง...ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.ปิยะสุดา เพชรอาเวช

ด้วย พระมหานริวัฒน์ อภิปยุโล (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ และพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

(พระสวัชिरธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน...บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๔๕

ที่...อว ๗๔๑๔/ว ๑๐๑๖๕ วันที่...๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง...ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.รัชนิภา รัตน์ นตรภักดิ์

ด้วย พระมหานริวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ และพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

(พระสวัชिरธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

ที่ อว ๗๔๑๔/ว ๑๐๑๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๔/๑๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๔๔, ๐๔๓-๒๔๑-๓๔๖

๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระมหาวัชร วชิรญาณ, ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาธวัช วัฒน อภิ ปุณฺณ (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ในการนี้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวัชรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๐๔๓-๒๔๑๔๔๕

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมกับแบบสอบถามความต้องการจำเป็น

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	5	4	3	4	5	4.20	0.84	มาก
3	5	5	3	5	5	4.60	0.89	มากที่สุด
4	3	5	5	5	5	4.60	0.89	มากที่สุด
5	5	5	5	3	5	4.60	0.89	มากที่สุด
6	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
7	5	5	3	5	5	4.60	0.89	มากที่สุด
8	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
9	3	5	5	5	4	4.40	0.89	มากที่สุด
10	5	5	5	3	5	4.60	0.89	มากที่สุด
11	4	5	4	5	5	4.60	0.55	มากที่สุด
12	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
13	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
14	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
15	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
16	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
17	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
18	5	4	5	5	3	4.40	0.89	มากที่สุด
19	5	4	4	4	5	4.40	0.55	มากที่สุด
รวม						4.65	0.60	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมกับแบบสอบถามสภาพการเรียนรู้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	3	5	4.60	0.89	มาก
2	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
3	5	4	3	5	5	4.40	0.89	มาก
4	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
5	3	4	5	5	4	4.20	0.84	มาก
6	4	5	4	4	5	4.40	0.55	มาก
7	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
8	5	4	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
9	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
10	3	4	5	5	4	4.20	0.84	มาก
11	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
12	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
13	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
14	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
15	3	5	5	5	4	4.40	0.89	มาก
16	4	5	5	4	4	4.40	0.55	มาก
17	5	4	5	4	3	4.20	0.84	มาก
18	5	5	5	5	3	4.60	0.89	มากที่สุด
19	4	4	5	4	5	4.40	0.55	มาก
20	4	5	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม						4.53	0.62	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมกับแบบวิเคราะห์เอกสาร

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
2	5	5	3	5	5	4.60	0.89	มากที่สุด
3	3	5	5	5	5	4.60	0.89	มากที่สุด
4	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5	4	5	4	5	5	4.60	0.55	มากที่สุด
6	5	3	5	5	5	4.60	0.89	มากที่สุด
7	4	5	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม						4.66	0.62	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมกับแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	4	4	4	3	3	3.60	0.55	มาก
2	4	4	3	4	4	3.80	0.45	มาก
3	4	4	3	5	5	4.20	0.84	มาก
4	4	4	5	4	5	4.40	0.55	มาก
5	4	4	5	5	4	4.40	0.55	มาก
6	4	5	4	4	5	4.40	0.55	มาก
7	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
8	4	4	4	5	4	4.20	0.45	มาก
9	4	4	3	4	4	3.80	0.45	มาก
10	4	4	5	5	4	4.40	0.55	มาก
11	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
12	3	4	4	4	5	4.00	0.71	มาก
13	4	3	4	5	3	3.80	0.84	มาก
14	3	4	4	4	3	3.60	0.55	มาก
15	4	3	3	5	4	3.80	0.84	มาก
16	4	5	5	4	4	4.40	0.55	มาก
17	5	5	5	4	4	4.60	0.55	มากที่สุด
18	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
19	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
20	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม						4.25	0.57	มาก

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	4	4	4	4	5	4.20	0.45	มาก
4	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มาก
7	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
8	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
9	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
11	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
12	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
13	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
14	5	4	4	4	4	4.20	0.45	มาก
15	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
16	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
17	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
18	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
19	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
20	5	4	4	4	4	4.20	0.45	มาก
21	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
22	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
23	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
24	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม						4.79	0.22	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มาก
7	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
8	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
9	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
11	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
12	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
13	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
14	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
15	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
16	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
17	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
18	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
19	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
20	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
21	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
22	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
23	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
24	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม						4.91	0.13	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
8	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
9	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
11	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
12	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
13	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
14	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
15	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
16	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
17	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
18	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
19	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
20	5	4	4	4	4	4.20	0.45	มาก
21	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
22	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
23	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
24	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม						4.90	0.12	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	4	4	4	4	5	4.20	0.45	มาก
4	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
8	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
9	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10	4	4	5	5	5	4.60	0.55	มากที่สุด
11	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
12	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
13	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
14	5	4	4	4	4	4.20	0.45	มาก
15	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
16	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
17	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
18	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
19	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
20	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
21	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
22	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
23	5	4	4	5	5	4.60	0.55	มากที่สุด
24	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม						4.83	0.19	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มาก
7	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
8	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
9	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
11	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
12	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
13	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
14	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
15	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
16	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
17	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
18	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
19	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
20	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
21	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
22	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
23	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
24	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม						4.90	0.15	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
4	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
7	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
9	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
11	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
12	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
13	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
14	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
15	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
16	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
17	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
18	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
19	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
20	5	4	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
21	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
22	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
23	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
24	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม						4.91	0.18	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มากที่สุด
7	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
8	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
9	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
11	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
12	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
13	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
14	5	4	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
15	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
16	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
17	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
18	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
19	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
20	5	4	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
21	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
22	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
23	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
24	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม						4.88	0.18	มากที่สุด

ที่ อว ๗๙๓๔/ว ๐๔๑๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๗/๑๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๕๔-๗๕๗, ๐๔๓-๒๕๔-๗๖๖

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องมือนำไปใช้ในการวิจัย

เรียน ประธานสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เขต ๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญโญ (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาลัทธิศรัทธาศาสตร์คุณูปถัมภ์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย กำลังทำ
คุณูปถัมภ์ เรื่อง "การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่าง
มีวิจารณญาณโดยใช้นวัตกรรมหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗" ซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต โดยมี ดร.ศุภา ปราบิตพลกรัง เป็นที่ปรึกษา
คุณูปถัมภ์

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญโญ
(โชติธนมงคลกิจ) ได้ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Try-out) กับนักเรียน ซึ่งเครื่องมือวิจัยดังกล่าวผ่าน
การตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญแล้ว ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน
รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

เรียน ประธานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมเขต ๗

เพื่อโปรดทราบและเห็นควรพิจารณาอนุมัติ

พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(พระครูวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

(พระมหาพิณรัตน์ กิตติวิมล)

เลขาธิการ เขต ๗

☒ ทราบ ☐ ทราบ ☐ ไม่ทราบ

☒ มอบ ☐ ไม่มอบ

โดย

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๐๔๓-๒๕๔๗๕๕

ที่ อว ๗๔๑๔/ว ๐๔๑๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๕/๑๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๔๔, ๐๔๓-๒๔๑-๑๔๖

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตยืมใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมศรีจันทร์วิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคฺคกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาลัทธิสุตฺตสิกขาสาตรคฺชฎิยัณฺทิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย กำลังทำ ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้อาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่าง มีวิจารณ์ญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗” ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรคฺชฎิยัณฺทิต โดยมี ดร.คชา ปราณีตพลกรัง เป็นที่ปรึกษา ดุษฎีนิพนธ์

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขออนุญาตยืมใช้จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคฺคกิจ) ได้ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Try-out) กับนักเรียน ซึ่งเครื่องมือวิจัยดังกล่าวผ่าน การตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญแล้ว ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

รับทราบ
อธิการบดี
มหาวิทยาลัย
พระปริยัติธรรม
ศรีจันทร์วิทยา

(พระสุวิชัยธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๐๔๓-๒๔๑๔๔๕

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๐๔๑๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๕/๓๘ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๔-๔๔๔, ๐๔๓-๒๔๔-๔๔๔

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีบุญเรืองปริยัติศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปุลโญ (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย กำลังทำ ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗” ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต โดยมี ดร.คชา ปรานิตพลกรัง เป็นที่ปรึกษา ดุษฎีนิพนธ์

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปุลโญ (โชติธนมงคลกิจ) ได้ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Try-out) กับนักเรียน ซึ่งเครื่องมือวิจัยดังกล่าวผ่าน การตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญแล้ว ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

อนึ่งในทางขอเสนอการให้ในทางอภิบาล

(๓๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙)

ข้าพเจ้า พระมหาณัฐวัฒน์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๐๔๓-๒๔๔๔๔๕

การวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					$\sum R$	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	5	1.00
2	1	1	1	1	1	5	1.00
3	1	1	1	0	1	4	0.80
4	1	1	1	1	1	5	1.00
5	1	1	1	1	1	5	1.00
6	1	1	1	1	1	5	1.00
7	1	1	1	1	1	5	1.00
8	1	1	1	1	1	5	1.00
9	1	1	1	1	1	5	1.00
10	1	1	0	1	1	4	0.80
11	1	1	1	1	1	5	1.00
12	1	1	1	1	1	5	1.00
13	1	1	1	1	1	5	1.00
14	1	1	1	1	1	5	1.00
15	-1	1	1	0	1	4	0.80
16	1	1	1	1	1	5	1.00
17	1	1	1	1	1	5	1.00
18	1	1	1	1	1	5	1.00
19	1	1	1	1	1	5	1.00
20	1	1	1	1	1	5	1.00
21	1	1	1	1	1	5	1.00
22	1	1	1	1	1	5	1.00
23	1	1	1	1	1	5	1.00
24	1	1	1	1	1	5	1.00
25	1	1	1	1	1	5	1.00
26	1	1	1	1	1	5	1.00
27	1	1	1	1	1	5	1.00
28	1	1	1	1	1	5	1.00
29	1	1	1	1	1	5	1.00
30	1	1	1	1	1	5	1.00

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ΣR	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
31	1	1	1	1	1	5	1.00
32	1	1	1	1	1	5	1.00
33	1	1	1	1	1	5	1.00
34	1	1	1	1	1	5	1.00
35	1	1	1	1	1	5	1.00
36	1	1	1	1	1	5	1.00
37	1	1	1	1	1	5	1.00
38	1	1	1	1	1	5	1.00
39	1	1	1	1	1	5	1.00
40	1	1	1	1	1	5	1.00

คะแนนจากการทดลองใช้ (Try-Out) เครื่องมือวัดและประเมินผล “การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA” กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย เพื่อวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าการกระจาย ค่าความเชื่อมั่น ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

1	คะแนนจากการทดลองใช้ (Try-Out) แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ																																															
2	คนที่/ข้อที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	รวม	Σx^2	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ		
3	คนที่ 1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	38	1444	0.95	0.22	95.00	
4	คนที่ 2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	37	1369	0.93	0.27	92.50
5	คนที่ 3	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	37	1369	0.93	0.27	92.50
6	คนที่ 4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	32	1024	0.80	0.41	80.00	
7	คนที่ 5	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	36	1296	0.90	0.30	90.00	
8	คนที่ 6	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	35	1225	0.88	0.33	87.50		
9	คนที่ 7	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	31	961	0.78	0.42	77.50		
10	คนที่ 8	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	30	900	0.75	0.44	75.00	
11	คนที่ 9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	34	1156	0.85	0.36	85.00	
12	คนที่ 10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	29	841	0.73	0.45	72.50		
13	คนที่ 11	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	28	784	0.70	0.46	70.00		
14	คนที่ 12	1	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	31	961	0.78	0.42	77.50	
15	คนที่ 13	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	26	676	0.65	0.48	65.00		
16	คนที่ 14	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	29	841	0.73	0.45	72.50	
17	คนที่ 15	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	26	676	0.65	0.48	65.00	
18	คนที่ 16	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	25	625	0.63	0.49	62.50		
19	คนที่ 17	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	23	529	0.58	0.50	57.50	
20	คนที่ 18	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	22	484	0.55	0.50	55.00	
21	คนที่ 19	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	17	289	0.43	0.50	42.50		
22	คนที่ 20	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	16	256	0.40	0.50	40.00		
23	คนที่ 21	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	225	0.38	0.49	37.50		
24	คนที่ 22	0	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	15	225	0.38	0.49	37.50		
25	คนที่ 23	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	13	169	0.33	0.47	32.50			
26	คนที่ 24	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	169	0.33	0.47	32.50			
27	คนที่ 25	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	13	169	0.33	0.47	32.50		
28	คนที่ 26	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	12	144	0.30	0.46	30.00			
29	คนที่ 27	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	12	144	0.30	0.46	30.00			
30	คนที่ 28	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	14	196	0.35	0.48	35.00			
31	คนที่ 29	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	100	0.25	0.44	25.00			
32	คนที่ 30	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10	100	0.25	0.44	25.00				
33	ค่าเฉลี่ย	13	13	12	13	13	14	11	9	14	14	13	10	11	13	13	14	12	12	13	14	12	13	13	13	13	12	13	13	11	12	11	12	9	9	9	9	9	14	13	709	19347	23.63	0.43	59.08			
34	ส่วนลอบ	6	6	4	4	6	4	5	4	6	6	6	6	6	6	8	8	6	4	5	6	5	4	7	7	11	5	4	7	9	7	5	5	5	4	4	4	4	4	8	6							
35	ค่าความยาก (p)	0.6	0.6	0.5	0.6	0.6	0.60	0.5	0.4	0.7	0.7	0.6	0.5	0.6	0.6	0.70	0.7	0.60	0.5	0.60	0.7	0.7	0.4	0.7	0.7	0.77	0.5	0.60	0.7	0.7	0.60	0.6	0.5	0.6	0.4	0.4	0.4	0.4	0.7	0.6								
36	ค่าอำนาจจำแนก (K)	0.5	0.5	0.5	0.60	0.5	0.7	0.40	0.3	0.5	0.5	0.5	0.3	0.3	0.5	0.3	0.40	0.40	0.5	0.5	0.5	0.3	0.3	0.40	0.40	0.07	0.40	0.7	0.40	0.3	0.3	0.5	0.40	0.5	0.3	0.3	0.3	0.3	0.40	0.5								
37	สรุป	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้					

N (จำนวนกลุ่มตัวอย่าง) = 30, n (จำนวนข้อสอบ) 40 ข้อ $\bar{x} = 23.63$ S.D. = 0.43 $s^2 = 86.37$ $kr-20 = 0.92$

หมายเหตุ เลข 1 และเลข 2 หมายถึงทำถูก, 0 หมายถึงทำผิด

คะแนนจากการทดลองใช้ (Try-out) เครื่องมือวัดแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่าง มีวิจารณ์ญาณกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 รายดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์หา ค่าความยากง่าย ค่าการกระจาย ค่าความเชื่อมั่น ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าสัมประสิทธิ์ความ เชื่อมั่นด้วยวิธีการของ Kuder – Richardson ต่อไปนี้ตามลำดับ

- **คุณภาพของข้อสอบรายข้อ** การพิจารณาคุณภาพของข้อสอบรายข้อ ใช้เกณฑ์ความยาก ง่ายของข้อสอบ (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ร่วมกัน ซึ่งคำอธิบายถึงความหมายของความยากง่าย ของข้อสอบ (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) รวมทั้งสูตรในการคำนวณได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 มีเกณฑ์ การพิจารณาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ ดังแสดงในตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2 ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การพิจารณาค่าความยากง่าย (p) ของข้อสอบ

ความยากง่าย (p)	แปลความ	การพิจารณา
0.00 - 0.19	ยากมาก	ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
0.20 - 0.39	ค่อนข้างยาก	พอใช้ได้
0.40 - 0.60	ยากง่ายปานกลาง	ใช้ได้
0.61 - 0.80	ค่อนข้างง่าย	พอใช้ได้
0.81 - 1.00	ง่ายมาก	ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ตารางที่ 2 เกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ

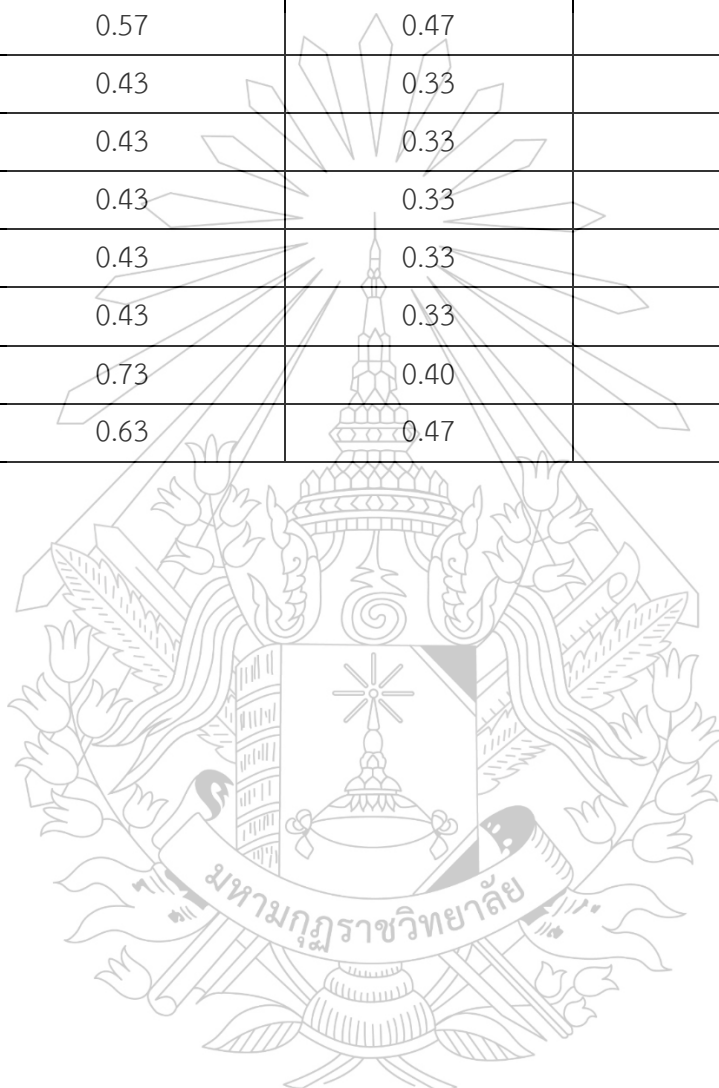
อำนาจจำแนก (r)	การพิจารณา
0.60 - 1.00	อำนาจจำแนกดีมาก
0.40 - 0.59	อำนาจจำแนกดี
0.20 - 0.39	อำนาจจำแนกพอใช้
0.10 - 0.19	อำนาจจำแนกต่ำ (ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)
-1.00 - 0.09	อำนาจจำแนกต่ำมาก (ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)

จากเกณฑ์ค่าความยากของข้อสอบ (p) ในตารางที่ 1 พิจารณาว่า ข้อสอบที่มีค่าความยาก ง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 เป็นข้อสอบที่ใช้ได้ และจากเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนก (r) ในตารางที่ 2 พิจารณาว่าข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20-1.00 เป็นข้อสอบที่ใช้ได้ ซึ่งจากการ ตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบรายข้อของแบบทดสอบผลการเรียนรู้ของครูในงานวิจัยนี้จากค่าความ ยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) พบว่า ข้อสอบมีคุณภาพที่ใช้ได้ทั้ง 40 ข้อ ดังนี้

ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และผลการพิจารณาคุณภาพของข้อสอบราย เครื่องมือวัด
แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อสอบ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการพิจารณาข้อสอบ
ข้อ 1	0.63	0.47	ใช้ได้
ข้อ 2	0.63	0.47	ใช้ได้
ข้อ 3	0.53	0.53	ใช้ได้
ข้อ 4	0.57	0.60	ใช้ได้
ข้อ 5	0.63	0.47	ใช้ได้
ข้อ 6	0.60	0.67	ใช้ได้
ข้อ 7	0.53	0.40	ใช้ได้
ข้อ 8	0.43	0.33	ใช้ได้
ข้อ 9	0.67	0.53	ใช้ได้
ข้อ 10	0.67	0.53	ใช้ได้
ข้อ 11	0.63	0.47	ใช้ได้
ข้อ 12	0.53	0.27	ใช้ได้
ข้อ 13	0.57	0.33	ใช้ได้
ข้อ 14	0.63	0.47	ใช้ได้
ข้อ 15	0.70	0.33	ใช้ได้
ข้อ 16	0.73	0.40	ใช้ได้
ข้อ 17	0.60	0.40	ใช้ได้
ข้อ 18	0.53	0.53	ใช้ได้
ข้อ 19	0.60	0.53	ใช้ได้
ข้อ 20	0.67	0.53	ใช้ได้
ข้อ 21	0.67	0.27	ใช้ได้
ข้อ 22	0.43	0.33	ใช้ได้
ข้อ 23	0.67	0.40	ใช้ได้
ข้อ 24	0.67	0.40	ใช้ได้
ข้อ 25	0.77	0.07	ใช้ได้
ข้อ 26	0.53	0.40	ใช้ได้
ข้อ 27	0.60	0.67	ใช้ได้

ข้อสอบ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการพิจารณาข้อสอบ
ข้อ 28	0.67	0.40	ใช้ได้
ข้อ 29	0.73	0.27	ใช้ได้
ข้อ 30	0.60	0.27	ใช้ได้
ข้อ 31	0.57	0.47	ใช้ได้
ข้อ 32	0.53	0.40	ใช้ได้
ข้อ 33	0.57	0.47	ใช้ได้
ข้อ 34	0.43	0.33	ใช้ได้
ข้อ 35	0.43	0.33	ใช้ได้
ข้อ 36	0.43	0.33	ใช้ได้
ข้อ 37	0.43	0.33	ใช้ได้
ข้อ 38	0.43	0.33	ใช้ได้
ข้อ 39	0.73	0.40	ใช้ได้
ข้อ 40	0.63	0.47	ใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับรายการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มาก
7	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
8	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
9	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
11	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
12	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
13	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
14	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
15	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
16	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
17	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
18	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
19	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
20	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
21	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
22	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
23	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
24	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม						4.90	0.15	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับรายการประเมินแบบสะท้อนความคิดเห็นต่อ
การจัดการเรียนรู้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6	5	4	4	5	4	4.40	0.55	มาก
7	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
8	4	5	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
9	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
11	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม						4.80	0.28	มากที่สุด

แบบสอบถามความต้องการจำเป็น

ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา เขต 7

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น และจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ในตอนที่ 2 ขอให้ผู้ตอบพิจารณาแต่ละข้อความแล้วประเมิน 2 ระดับ ได้แก่

1. สภาพปัจจุบัน (D) หมายถึง ระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน
2. ความต้องการ (I) หมายถึง ระดับที่ควรจะเป็น หรือระดับที่ต้องการให้เกิดขึ้น

ให้ท่านเลือกคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนของ สภาพปัจจุบัน (D) และ ความต้องการ (I) ในแต่ละข้อ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม**1. เพศ**

- ☐ ชาย
- ☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 30 ปี
- ☐ 31–40 ปี
- ☐ 41–50 ปี
- ☐ 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

- ☐ ปริญญาตรี
- ☐ ปริญญาโท
- ☐ ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์สอนภาษาไทย

- ☐ ต่ำกว่า 5 ปี
- ☐ 5–10 ปี
- ☐ 11–15 ปี
- ☐ มากกว่า 15 ปี

5. ระดับชั้นที่สอน

- ☐ ม.1
- ☐ ม.2
- ☐ ม.3
- ☐ ม.4
- ☐ ม.5
- ☐ ม.6

[illegible]

แบบสอบถามสภาพการเรียนรู้

ในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามแนวคิดอริยสัจ 4
สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7
(สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้ในการพัฒนาการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณ ตามแนวคิดอริยสัจ 4 ของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7
ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาการ
อ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ในตอนที่ 2 ขอให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็น
ของตนเองมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ระดับชั้น

☐ ม.1 ☐ ม.2 ☐ ม.3

☐ ม.4 ☐ ม.5 ☐ ม.6

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านสภาพการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาไทย						
1	การเรียนรู้ภาษาไทยช่วยให้เข้าใจเนื้อหาจากบทอ่าน					
2	ครูเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่าน					
3	คุณมีโอกาสนอภิปรายหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่านกับเพื่อน					
4	กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้คิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน					
5	บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นกับบทอ่าน					
ด้านความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ						
6	คุณสามารถเข้าใจความหมายของบทอ่านได้					
7	คุณสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทอ่านได้					
8	คุณสามารถแสดงความคิดเห็นจากบทอ่านอย่างมีเหตุผล					
9	คุณสามารถสรุปสาระสำคัญจากบทอ่านได้					
10	คุณสามารถนำข้อคิดจากบทอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
ด้านการคิดตามแนวอริยสัจ 4 จากการอ่าน						
11	คุณสามารถระบุประเด็นปัญหาจากเรื่องที่อ่านได้ (ทุกข์)					
12	คุณสามารถอธิบายสาเหตุของปัญหาจากเรื่องที่อ่านได้ (สมุทัย)					
13	คุณสามารถบอกเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์จากเรื่องที่อ่านได้ (นิโรธ)					
14	คุณสามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาจากเรื่องที่อ่านได้ (มรรค)					
15	การเรียนรู้ภาษาไทยช่วยให้คิดอย่างเป็นขั้นตอน					
ด้านปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการอ่าน						
16	คุณมีความยากลำบากในการวิเคราะห์เนื้อหาจากบทอ่าน					
17	คุณมีความยากลำบากในการแสดงความคิดเห็นจากบทอ่านอย่างมีเหตุผล					
18	คุณต้องการกิจกรรมที่ช่วยให้เข้าใจบทอ่านมากขึ้น					
19	คุณต้องการกิจกรรมที่ช่วยให้คิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้น					
20	คุณต้องการการเรียนรู้ที่ช่วยให้สามารถแก้ปัญหาจากบทอ่านได้					

แบบวิเคราะห์เอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

.....

1. ประเภทของเอกสาร

- () หนังสือ () ตำรา () บทความ
 () วารสาร () วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัย () อื่น ๆ

2. ชื่อเอกสาร

.....

3. ผู้แต่ง

.....

4. ปีที่พิมพ์

.....

5. สถานที่พิมพ์

.....

6. สรุปเนื้อหาสาระของเอกสาร

.....

7. ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้วิเคราะห์
 (ผู้วิจัย)

...../...../.....

แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลัก

อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประเมินและรับรองคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามรายการประเมินในแต่ละด้าน โดยประเมินตามความเห็นเชิงวิชาการของท่าน

การประเมินใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และกรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี) เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ข้อ	รายการประเมิน	5	4	3	2	1
	ด้านมาตรฐานด้านความเป็นไปได้					
1	รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีโครงสร้างองค์ประกอบ (หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ และการวัดและประเมินผล) ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทโรงเรียนพระปริยัติธรรม					
2	ขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน เป็นลำดับ และสามารถดำเนินการได้จริงในชั้นเรียน					
3	กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเวลา ทรัพยากร และบริบทของสถานศึกษา					
4	ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้โดยไม่เกิดความซับซ้อนเกินไป					

5	ขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบจากต้นจนจบ					
ด้านมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์						
6	รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้ครบทั้ง 4 ด้าน					
7	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการตัดสินใจของผู้เรียน					
8	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง					
9	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นลำดับ ตั้งแต่การทำความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า					
10	รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างเป็นรูปธรรม					
ด้านมาตรฐานด้านความเหมาะสม						
11	รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และบริบทของผู้เรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม					
12	รูปแบบการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบททางพระพุทธศาสนา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน					
13	รูปแบบการจัดการเรียนรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน					
14	กิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานร่วมกันของผู้เรียน					
15	กิจกรรมในแต่ละชั้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					
ด้านมาตรฐานด้านความถูกต้อง						

16	รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีพื้นฐานแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ถูกต้องและชัดเจน					
17	รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการแนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) กับกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ					
18	กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 4 ด้าน					
19	ขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับลำดับของอริยสัจ 4 อย่างเหมาะสม					
20	องค์ประกอบและกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถ

ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4

สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

คำชี้แจง

ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายการประเมินในแต่ละด้าน โดยประเมินตามความเห็นเชิงวิชาการของท่าน

การประเมินใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และกรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี) เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ข้อ	รายการประเมิน	5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 ชื่อเรื่องหรือข้อมูลเบื้องต้น						
1	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับเนื้อหา					
2	ระบุชื่อหน่วยการเรียนรู้ได้เหมาะสม					
3	ระบุระดับชั้นและเวลาเรียนอย่างชัดเจน					
4	ระบุข้อมูลครูผู้สอนได้ครบถ้วน					
ด้านที่ 2 จุดประสงค์การเรียนรู้ (K-P-A)						
5	จุดประสงค์ด้านความรู้ (K) ชัดเจนและวัดได้					
6	จุดประสงค์ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) ชัดเจน					
7	จุดประสงค์ด้านคุณลักษณะ/เจตคติ (A) เหมาะสม					
8	จุดประสงค์สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด					
ด้านที่ 3 สารสำคัญและสาระการเรียนรู้						

9	สาระสำคัญสะท้อนแนวคิดหลักของบทเรียนได้ชัดเจน					
10	สาระการเรียนรู้มีความถูกต้อง ครบถ้วน					
11	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
ด้านที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้						
12	กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนชัดเจน					
13	กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
14	กิจกรรมส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และการมีส่วนร่วม					
15	กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
ด้านที่ 5 สื่อและแหล่งการเรียนรู้						
16	สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
17	สื่อมีความหลากหลายและน่าสนใจ					
18	แหล่งการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
ด้านที่ 6 การวัดและประเมินผล						
19	วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์					
20	เครื่องมือวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม					
21	มีหลักฐานการเรียนรู้ที่ชัดเจน					
ด้านที่ 7 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้						
22	มีการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้					
23	มีการสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน					
24	มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถ

ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4

สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบฯ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วนแล้ว ไม่มีผลต่อคะแนนผลการเรียน ข้อมูลที่ตอบจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และจะเก็บเป็นความลับ

โปรดพิจารณาแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ระดับความคิดเห็น (Rating Scale-5 ระดับ)

5 = พึงพอใจมากที่สุด

4 = พึงพอใจมาก

3 = พึงพอใจปานกลาง

2 = พึงพอใจน้อย

1 = พึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
ด้านที่ 1 ครูผู้สอน						
1	ครูชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้อย่างชัดเจน					
2	ครูอธิบายเนื้อหาและแนวทางการอ่านได้เข้าใจง่าย					
3	ครูใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและวิเคราะห์อย่างเหมาะสม					
4	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
5	ครูให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการคิดของผู้เรียน					
6	ครูส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
ด้านที่ 2 วิธีการสอน						
7	วิธีการสอนช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี (ขั้นที่ 1)					
8	วิธีการสอนส่งเสริมให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลและเหตุผล (ขั้นที่ 2)					
9	วิธีการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอแนวทางแก้ปัญหา (ขั้นที่ 3)					

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
10	วิธีการสอนช่วยให้นักเรียนสามารถสังเคราะห์ข้อคิดจากการอ่าน (ขั้นที่ 4)					
11	วิธีการสอนส่งเสริมให้นักเรียนประเมินค่าและนำความรู้ไปใช้ได้ (ขั้นที่ 5)					
12	วิธีการสอนมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย					
13	วิธีการสอนช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					
ด้านที่ 3 สื่อการเรียนการสอน						
14	บทอ่านและสื่อที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน					
15	สื่อการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น					
16	สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายและน่าสนใจ					
17	สื่อส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็น					
18	สื่อมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน					
ด้านที่ 4 การวัดและการประเมินผล						
19	การประเมินผลมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
20	การประเมินช่วยสะท้อนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					
21	ครูมีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาการเรียนรู้					
22	การประเมินมีความยุติธรรมและเหมาะสม					
23	นักเรียนมีโอกาสประเมินตนเองหรือสะท้อนผลการเรียนรู้					
24	การประเมินช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง					

แบบสะท้อนความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้

โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถ

ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามแนวคิดหลักอริยสัจ 4

สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

คำชี้แจง

แบบสะท้อนความคิดเห็นฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และ มุมมองของครูผู้สอนภาษาไทย ผู้บริหารสถานศึกษา และนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตามแนวคิดหลักอริยสัจ 4

ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้ในการประเมิน ปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โปรดแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริงอย่างอิสระ ไม่มีผลต่อการประเมินผลการเรียนหรือ การปฏิบัติงานแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ความคิดเห็น

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

สถานภาพผู้ให้ความคิดเห็น

- ☐ ครูผู้สอนภาษาไทย
- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
- ☐ นักเรียน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามสะท้อนความคิดเห็น

ด้านที่ 1 ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยตาม แนวคิดหลักอริยสัจ 4

.....

.....

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพียงใด

.....

.....

ด้านที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการกำหนดปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ การแสวงหาแนวทางแก้ปัญหา และการสรุปแนวทาง

.....

.....

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ช่วยส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบของผู้เรียนอย่างไร

.....

.....

ด้านที่ 3 การส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนในด้านใดบ้าง

.....

.....

6. ผู้เรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์สาระสำคัญ และประเมินคุณค่าจากบทอ่านได้ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

ด้านที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้และบทอ่าน

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และบทอ่านที่ใช้ในรูปแบบ

.....

.....

8. กิจกรรมใดหรือบทอ่านใดที่เห็นว่าส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี และควรนำไปใช้ต่อ

.....

.....

ด้านที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด

9. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดที่พบจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้

.....

.....

ด้านที่ 6 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

10. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

.....

.....

11. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านบทอ่านและคำถามอย่างละเอียด แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

อ่านบทประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม 1-5

๑ โอ้สังเวชวาสนานิจาเอ๋ย

จะมีคูมิได้อยู่ประคองเขย
ต้องละลายดวงใจไว้ไกลตา
ถึงทุกข์ใครในโลกที่โศกเศร้า
ไม่เหมือนเราภุมรินถวิลหา
จะพลัดพรากจากกันไม่ทันลา
ใช้แต่ต่างถ้อยสุนทรพจน์
โอ้อำใจไกลนุชสุดสวาท
จึงนิราศเรื่องรักเป็นอักษร
ให้เห็นอกตกยากเมื่อจากจร
ไปดงดอนแดนป่าพนาวิน
กับศิษย์น้องสองนายล้วนชายหนุ่ม
น้อยกับพุ่มเพื่อนไร่ในไพรสณฑ์
กับนายแสงแจ้งทางกลางอารัญ
จะพากันแรมทางไปต่างเมือง ฯ

(นิราศเมืองแกลง – สุนทรภู่)

1. ข้อใดเป็น “ข้อเท็จจริง” ที่ปรากฏชัดในบทประพันธ์

- ก. ผู้แต่งรู้สึกว่ตนทุกข์กว่าผู้อื่นในโลก
- ข. ผู้แต่งต้องจากคนรักโดยไม่ได้กล่าวลา
- ค. ความรักเป็นเหตุแห่งความทุกข์ทั้งปวง
- ง. การเดินทางทำให้ชีวิตไร้ความหมาย

2. ข้อใดเป็น “ข้อคิดเห็น” ของผู้แต่งที่สะท้อนอารมณ์ในบทประพันธ์

- ก. ผู้แต่งเดินทางไปกับศิษย์น้อง
- ข. ผู้แต่งต้องเดินทางไปต่างเมือง

ค. ผู้แต่งมีเพื่อนร่วมทางหลายคน

ง. ผู้แต่งรู้สึกว้าสิ่งทีตนประสบโศกเศร้ากว่าผู้อื่น

3. จุดมุ่งหมายสำคัญของผู้แต่งในการประพันธ์ตอนนี้คือข้อใด

ก. แสดงความอาลัยรักและความทุกข์จากการพลัดพราก

ข. บรรยายสภาพภูมิประเทศระหว่างการเดินทาง

ค. เล่าเหตุการณ์การเดินทางเชิงผจญภัย

ง. แสดงความกล้าหาญของผู้เดินทาง

4. สาระสำคัญของบทประพันธ์ตอนนี้คือข้อใด

ก. ความลำบากของการเดินทางในป่า

ข. ความผูกพันระหว่างครูกับศิษย์

ค. ความงดงามของถ้อยคำกวี

ง. ความทุกข์จากการจากพรากและการเดินทางไกล

5. จากบทประพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง “การเดินทาง” กับ “อารมณ์ของผู้แต่ง” เป็นอย่างไร

ก. การเดินทางทำให้ผู้แต่งรู้สึกสนุกสนาน

ข. การเดินทางเป็นสาเหตุให้ผู้แต่งลืมความรัก

ค. การเดินทางสะท้อนและตอกย้ำความทุกข์จากการพลัดพราก

ง. การเดินทางทำให้ผู้แต่งมีความหวังใหม่

อ่านบทประพันธ์แล้วตอบคำถามข้อ 6-10

อันชาติใด ไร้ศานติ สุขสงบ

ต้องมัวรบ ราวรอน หาผ่อนไม่

ณ ชาตินั้น นรชน ไม่สนใจ

ในศิลปะ วิไล ละวาดงาม

แต่ชาติใด รุ่งเรือง เมืองสงบ

ว่างการรบ อริพล อันล้นหลาม

ย่อมจำนง ศิลปะ สร้างงาม

เพื่ออร่าม เรื่องระยับ ประดับประดา

อันชาติใด ไร้ช่าง ชำนาญศิลป์

เหมือนนาริน ไร้โฉม บรรโลมสง่า

ใครใครเห็น ไม่เป็นที่ จำเรียดา

เขาจะพา กันแยบให้อับอาย

ศิลปกรรม นำใจ ให้สร้างโชค

ช่วยบรรเทา ทุกข์ในโลก ให้เหือดหาย

จำเรียดา พาใจ ให้สบาย

อีกร่างกาย ก็จะพลอย สุขสราญ

แม้ผู้ใด ไม่นิยม ชมสิ่งงาม

เมื่อถึงยาม เศร้าอุรา น่าสงสาร

เพราะขาด เครื่องระงับ ดับรำคาญ

โสดใด จะสมาน ซึ่งดวงใจ

เพราะการช่าง นี่สำคัญ อันวิเศษ

ทุกประเทศ นานา ทั้งน้อยใหญ่

จึงยกย่อง ศิลปกรรม นั้นทั่วไป

ศรีวิไล วิชาศึ เป็นศรีเมือง

บทเสภา สามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

6. ข้อใดเป็น “ข้อเท็จจริง” ตามเนื้อหาบทประพันธ์

ก. ศิลปกรรมช่วยให้มนุษย์มีความสุขมากขึ้น

ข. ชาติที่สงบมักให้ความสำคัญกับศิลปะ

ค. ศิลปะเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องชื่นชอบ

ง. การขาดศิลปะทำให้ประเทศด้อยค่าเสมอ

7. ข้อใดเป็น “ข้อคิดเห็น” ของผู้แต่งที่สะท้อนทัศนะต่อศิลปะ

ก. ชาติที่วุ่นวายด้วยสงครามไม่สนใจศิลปะ

ข. ศิลปกรรมช่วยบรรเทาความทุกข์ของมนุษย์

ค. ศิลปะเป็นองค์ประกอบของความเจริญ

ง. ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับศิลปกรรม

8. จุดมุ่งหมายของผู้แต่งในการประพันธ์บทนี้คือข้อใด

ก. เพื่อบรรยายความงามของงานช่าง

ข. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของชาติที่สงบและไม่สงบ

ค. เพื่อส่งเสริมให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปกรรม

ง. เพื่อเล่าประวัติศาสตร์การทำสงคราม

9. สาระสำคัญของบทประพันธ์นี้คือข้อใด

ก. ศิลปะเป็นเครื่องประดับของบ้านเมือง

ข. ความสงบของชาติเอื้อต่อการเจริญของศิลปกรรม

ค. การทำสงครามทำให้มนุษย์ละเลยคุณค่าทางจิตใจ

ง. ศิลปกรรมเป็นปัจจัยสำคัญต่อความเจริญและความผาสุกของสังคม

10. จากบทประพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง “ศิลปกรรม” กับ “คุณภาพชีวิตของมนุษย์” คือข้อใด

ก. ศิลปกรรมช่วยให้มนุษย์มีชื่อเสียง

ข. ศิลปกรรมเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยของสังคม

ค. ศิลปกรรมเหมาะสมเฉพาะผู้มีฐานะดี

ง. ศิลปกรรมช่วยบำบัดจิตใจและเสริมสร้างความสุข

อ่านบทความแล้วตอบคำถามข้อ 11-15

การอ่านกับการพัฒนาความคิดของเยาวชน

การอ่านไม่เพียงเป็นทักษะพื้นฐานทางภาษาเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความคิดของมนุษย์ โดยเฉพาะในวัยเยาวชน การอ่านช่วยเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้ฝึกคิด วิเคราะห์ และพิจารณาข้อมูลอย่างรอบด้าน ผู้อ่านอย่างสม่ำเสมอก็มีความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ดีขึ้น อีกทั้งยังสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ

นอกจากนี้ การอ่านยังช่วยส่งเสริมจินตนาการและความเข้าใจผู้อื่น เพราะผู้อ่านได้เรียนรู้มุมมองที่หลากหลายจากผู้เขียนต่าง ๆ การอ่านบทความหรือเรื่องราวที่สะท้อนปัญหาสังคมยังช่วยให้ผู้อ่านตระหนักถึงคุณค่าและบทบาทของตนเองในสังคม อย่างไรก็ตาม หากผู้อ่านขาดการไตร่ตรองหรือเชื่อสิ่งที่อ่านโดยไม่ตั้งคำถาม อาจทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน

สรุปและเรียบเรียงจากแนวคิดเรื่อง Reading and Critical Thinking

11. ข้อใดเป็น “ข้อเท็จจริง” ตามบทความ

ก. การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานทางภาษา

ข. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน

ค. ผู้อ่านหนังสือย่อมประสบความสำเร็จในชีวิต

ง. การอ่านทำให้ทุกคนมีจินตนาการเท่ากัน

12. ข้อใดเป็น “ข้อคิดเห็น” ที่ปรากฏในบทความ

- ก. การอ่านช่วยให้ผู้อ่านเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่
- ข. การอ่านช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- ค. การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญของมนุษย์
- ง. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะที่จำเป็น

13. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนบทความนี้คือข้อใด

- ก. เพื่ออธิบายประวัติความเป็นมาของการอ่าน
- ข. เพื่อแนะนำหนังสือสำหรับเยาวชน
- ค. เพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- ง. เพื่อเปรียบเทียบการอ่านกับการเขียน

14. สาระสำคัญของบทความนี้คือข้อใด

- ก. การอ่านช่วยเพิ่มพูนความรู้ด้านภาษา
- ข. การอ่านส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และการใช้วิจารณญาณ
- ค. การอ่านทำให้เกิดจินตนาการและความเพลิดเพลิน
- ง. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ควรทำในวัยเด็กเท่านั้น

15. จากบทความ หากผู้อ่าน “ไม่ตั้งคำถามกับสิ่งที่อ่าน” จะส่งผลอย่างไร

- ก. ทำให้ผู้อ่านอ่านได้เร็วขึ้น
- ข. ทำให้ผู้อ่านมีจินตนาการมากขึ้น
- ค. ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งกว่าเดิม
- ง. ทำให้ผู้อ่านเชื่อข้อมูลที่คลาดเคลื่อนโดยง่าย

อ่านโฆษณาต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม 16-20

โฆษณาโปรโมชั่น “คอฟฟี่เวลล์”

เครื่องดื่มกาแฟเพื่อสุขภาพ

คอฟฟี่เวลล์ พร้อมให้คุณเริ่มวันใหม่ด้วยพลังสดชื่น!

เพลิดเพลินกับกาแฟคั่วกลางสูตรพิเศษที่ผสมผสานด้านอนุมูลอิสระจากเมล็ดกาแฟคุณภาพ ช่วยให้คุณ

รู้สึกแจ่มใส ไร้ความล้า พร้อมสำหรับทุกกิจกรรมของวัน!

พิเศษ! วันนี้-สิ้นเดือนนี้

ซื้อเมนูคอฟฟี่เวลล์ใด ๆ รับทันทีส่วนลด 20%

เหมาะสำหรับ: ผู้ที่ใส่ใจสุขภาพ

16. ข้อใดเป็น “ข้อเท็จจริง” ที่ปรากฏในโฆษณานี้

ก. กาแฟคอฟฟี่เวลล์ช่วยให้สุขภาพดีขึ้นเสมอ

ข. โฆษณานี้มีโปรโมชั่นส่วนลด 20%

ค. กาแฟสูตรนี้เป็น “ที่สุด” ในตลาด

ง. ทุกคนควรดื่มกาแฟเพื่อสุขภาพทุกวัน

17. ข้อใดเป็น “ข้อคิดเห็น” ของผู้โฆษณา

ก. กาแฟคั่วกลางมีสารต้านอนุมูลอิสระ

ข. โปรโมชั่นส่วนลด 20% ถึงสิ้นเดือนนี้

ค. ผู้ที่ดื่มกาแฟจะรู้สึกแจ่มใส

ง. โฆษณานี้ถูกจัดทำโดยร้านคอฟฟี่เวลล์

18. จุดมุ่งหมายสำคัญของโฆษณานี้คือข้อใด

ก. เพื่อให้ลูกค้ารับรู้ว่ามีโปรโมชั่น

ข. เพื่ออธิบายประโยชน์ของสารต้านอนุมูลอิสระ

ค. เพื่อเรียกร้องความสนใจของคนรักสุขภาพและชวนให้ซื้อ

ง. เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับเมล็ดกาแฟชนิดต่าง ๆ

19. สารสำคัญของข้อความโฆษณานี้คือข้อใด

ก. ร้านคอฟฟี่เวลล์มีหลายสาขา

ข. กาแฟทุกยี่ห้อควรมีโปรโมชั่น

ค. โฆษณาชวนให้ลูกค้าซื้อกาแฟด้วยการเสนอส่วนลด

ง. กาแฟมีประโยชน์ต่อสุขภาพและลดราคาช่วงโปรโมชั่น

20. จากเนื้อหาโฆษณา หากพิจารณาในเชิงวิเคราะห์ความสำคัญของข้อความ พบว่าอะไรเป็นเหตุผลหลักที่โฆษณานี้น่าดึงดูดใจ

ก. มีการระบุว่า “ทุกสาขา” ทำให้เข้าถึงง่าย

ข. มีส่วนลด 20% สำหรับผู้ซื้อ

ค. มีคำอธิบายวิธีคั่วกาแฟอย่างละเอียด

ง. โฆษณาทดลองชิมฟรีทุกวัน

อ่านบันทึกเหตุการณ์แล้วตอบคำถาม 21-25

วันที่ 15 มิถุนายน

วันนี้เป็นวันที่โรงเรียนจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้รอบบริเวณวัดใกล้โรงเรียน นักเรียนทุกคนร่วมกันปลูกต้นไม้และช่วยกันเก็บขยะ

ตอนแรกฉันรู้สึกเหนื่อยเพราะอากาศร้อน แต่เมื่อเห็นพื้นที่สะอาดและร่มรื่นขึ้น ก็รู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนี้

ฉันคิดว่าการร่วมมือกันทำสิ่งเล็ก ๆ สามารถสร้างประโยชน์ให้ส่วนรวมได้อย่างมาก

21. ข้อใดเป็น “ข้อเท็จจริง” จากบันทึกเหตุการณ์นี้

- ก. กิจกรรมปลูกต้นไม้เป็นกิจกรรมที่ดีที่สุด
- ข. นักเรียนทุกคนร่วมกันปลูกต้นไม้และเก็บขยะ
- ค. กิจกรรมนี้ทำให้ทุกคนมีความสุขมากที่สุด
- ง. การปลูกต้นไม้ช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งหมด

22. ข้อใดเป็น “ข้อคิดเห็น” ของผู้เขียนบันทึก

- ก. โรงเรียนจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้
- ข. กิจกรรมจัดขึ้นใกล้วัด
- ค. ผู้เขียนรู้สึกภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรม
- ง. นักเรียนช่วยกันเก็บขยะ

23. จุดมุ่งหมายของการเขียนบันทึกเหตุการณ์นี้คือข้อใด

- ก. เพื่อรายงานผลการจัดกิจกรรมอย่างเป็นทางการ
- ข. เพื่อบันทึกประสบการณ์และความรู้สึกจากการเข้าร่วมกิจกรรม
- ค. เพื่อชักชวนผู้อื่นให้ปลูกต้นไม้ทุกวัน
- ง. เพื่อวิจารณ์การจัดกิจกรรมของโรงเรียน

24. สาระสำคัญของบันทึกเหตุการณ์นี้คือข้อใด

- ก. ความเหนื่อยจากการทำกิจกรรมกลางแจ้ง
- ข. การจัดกิจกรรมของโรงเรียนใกล้วัด
- ค. การร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมและเกิดความภาคภูมิใจ
- ง. ปัญหาขยะในชุมชนรอบโรงเรียน

25. จากบันทึกเหตุการณ์นี้ ข้อใดแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง “การกระทำ” และ “ผลที่เกิดขึ้น” ได้ชัดเจนที่สุด

- ก. อากาศร้อนทำให้กิจกรรมล่าช้า
- ข. การปลูกต้นไม้ทำให้ผู้เขียนเหนื่อย
- ค. การร่วมมือกันทำกิจกรรม
- ง. การเก็บขยะเป็นหน้าที่ของนักเรียนทุกคน

อ่านกวีนิพนธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 26–30

อันความคิดวิทยาเหมือนอาวุธ
ประเสริฐสุดซ่อนใส่เสียในฝัก
สงวนคมสมนึกใครอี้อีก
จึงค่อยชักเชือดฟันให้บรลัษ
สุนทรภู่

26. ข้อใดเป็น “ข้อเท็จจริง” ตามเนื้อความในบทกวีนิพนธ์

- ก. ความคิดและวิชาคืออาวุธที่ทรงพลัง
- ข. ความคิดวิทยาถูกเปรียบเทียบกับอาวุธ
- ค. ผู้มีวิชาจะเหนือกว่าผู้อื่นเสมอ
- ง. การใช้ความรู้ทำให้ศัตรูพินาศทุกครั้ง

27. ข้อใดเป็น “ข้อคิดเห็น” ที่สอดคล้องกับบทกวีนิพนธ์

- ก. บทกวีเปรียบความรู้เป็นอาวุธ
- ข. อาวุธควรถูกเก็บไว้ในฝัก
- ค. ผู้มีความรู้ควรใช้ปัญญา
- ง. ความรู้เป็นสิ่งที่ควรศึกษา

28. จุดมุ่งหมายของผู้แต่งในการประพันธ์บทกวีนิพนธ์นี้คือข้อใด

- ก. เพื่อสรรเสริญการใช้อำลั้งต่อสู้
- ข. เพื่อแสดงความรุนแรงของอาวุธ
- ค. เพื่อเล่าเหตุการณ์การทำสงคราม
- ง. เพื่อสอนให้รู้จักใช้ความรู้และปัญญาอย่างสุขุมรอบคอบ

29. สารสำคัญของบทกวีนิพนธ์นี้คือข้อใด

ก. อาวุธเป็นสิ่งอันตรายที่ต้องหลีกเลี่ยง

ข. ความรู้มีคุณค่าแต่ต้องใช้ให้ถูกกาลเทศะ

ค. การต่อสู้คือหนทางสู่ชัยชนะ

ง. ผู้กล้าหาญต้องกล้าใช้อาวุธก่อน

30. จากบทกวีนิพนธ์นี้ ข้อใดเป็นการประเมินคุณค่าที่เหมาะสมที่สุด

ก. บทกวีส่งเสริมความรุนแรงในสังคม

ข. บทกวีสะท้อนคติการใช้ปัญญาควบคุมอารมณ์และการกระทำ

ค. บทกวีเน้นการใช้อาวุธเป็นหลัก

ง. บทกวีแสดงให้เห็นความโหดร้ายของมนุษย์

อ่านวรรณกรรมท้องถิ่นแล้วตอบคำถาม 31-35

ผาแดงนางไอ่

จาก: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

เนื้อเรื่อง

ณ เมืองสุวรรณโคฒ มีพญาขอมครองเมืองมเหสี ชื่อนางจันทร์มีธิดาชื่อ นางไอ่ หรือนางไอ่คำ นางสาวมากจนไม่มีใครเปรียบเทียบความงามของนางได้ จนเรื่องไปถึงหูของ ท้าวผาแดง ท้าวผาแดงจึงแอบมาหานางไอ่ที่วัง โดยผ่านทางคนใช้เป็นแม่สื่อ จนทั้งสองได้รักกัน และสัญญาว่าจะมาสู่ขอตามประเพณี

ที่เมืองบาดาล มีพญานาคชื่อ สุทโธนาครครองเมือง มีลูกชายชื่อท้าวกังคี ชาติที่แล้วท้าวกังคีเกิดเป็นคู่กับนางไอ่ซึ่งเป็นไข้ นางไอ่ในชาติที่แล้วจึงอธิษฐานว่า ชาติต่อไปไอ่จะต้องตายด้วยมือของนางเอง ด้านพญาขอมเดือนหกก็ได้จัดบุญบั้งไฟ แข่งขันว่าใครจะได้สูงกว่ากัน

ตอนนั้นพญาขอมรู้แล้วว่าท้าวผาแดงจะมาสู่ขอนางไอ่ จึงตรัสว่า หากบั้งไฟของเราสูงกว่าจะไม่ยกนางไอ่ให้ แต่ถ้าของท้าวผาแดงสูงกว่าก็จะยกนางไอ่ให้ แต่การประลองครั้งนี้ท้าวผาแดงแพ้เห็นๆ เพราะบั้งไฟแตกก่อนขึ้น ท้าวผาแดงจึงหอบความซึ้งกลับบ้านเมืองไป

ด้านท้าวกังคี แปลงเป็นกระรอกขึ้นมาเที่ยวงาน แตนายพรานจับได้ จึงนำไปให้นางไอ่เอาไปแกง ท้าวกังคีจึงอธิษฐานว่า ขอให้เนื้อของตนอร่อยที่สุด และเลี้ยงคนได้ทั้งเมือง ชาวบ้านมาเห็นกะพากันแย่งกินแกงกระรอก บริวารของท้าวกังคีเห็นจึงนำเรื่องไปบอกท้าวสุทโธนา จึงโกรธแค้นก็พาบริวารของตนไปถล่มเมืองพญาขอม เมืองกะถล่มเกิดน้ำท่วมอย่างหนัก

อุทกภัยครั้งนี้ใหญ่นัก ท้าวผาแดงห้วงนางไอ่จึงพานางควมมาหนีอันตรายไป แต่ทว่านางาคได้ใช้หางรัดนางลงไปเมืองบาดาล ท้าวผาแดงพลอดภัยและกลับเมืองจึงอธิษฐานว่า จะขอตายเพื่อไปเอนางไอ่กลับมาแล้วก็กลั้นใจตายไปต่อสู้นาคา สู้จนน้ำบาดาลขุ่น พระอินทร์จึงลงมาระงับศึก ให้ผีกลับเมืองผีให้นาคากลับเมืองนาคา ส่วนนางไอ่ก็รอเนื้อคู่ของตนในเมืองบาดาลต่อไป จนกว่าจะมีพระพุทธรูปเจ้าองค์ใหม่ นางไอ่ก็เลยรอมาจนถึงทุกวันนี้

31. ข้อใดเป็น “ข้อเท็จจริง” ตามเนื้อเรื่องผาแดงนางไอ่

- ก. นางไอ่เป็นหญิงที่งามที่สุดในสามโลก
- ข. ท้าวผาแดงแอบมาหานางไอ่โดยมีคนใช้เป็นแม่สื่อ**
- ค. พญาขอมเป็นกษัตริย์ที่ไม่ยุติธรรม
- ง. ความรักของท้าวผาแดงเป็นความรักที่บริสุทธิ์ที่สุด

32. ข้อใดเป็น “ข้อคิดเห็น” ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

- ก. พญาขอมจัดงานบุญบั้งไฟในเดือนหก
- ข. ท้าวผาแดงแพ้การแข่งขันบั้งไฟ
- ค. การตั้งเงื่อนไขเรื่องบั้งไฟเป็นการตัดสินใจที่โหดร้าย**
- ง. ท้าวภักดีถูกนำไปทำอาหารให้คนในเมืองกิน

33. จุดมุ่งหมายสำคัญของตำนานผาแดงนางไอ่คือข้อใด

- ก. เพื่ออธิบายกำเนิดอุทกภัยครั้งใหญ่
- ข. เพื่อเล่าเรื่องความรักเหนือธรรมชาติ
- ค. เพื่อสะท้อนผลของความรัก ความหลง และคำอธิษฐาน**
- ง. เพื่อยกย่องอำนาจของพญานาค

34. สาระสำคัญของตำนานผาแดงนางไอ่คือข้อใด

- ก. การแข่งขันบั้งไฟของกษัตริย์
- ข. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับนาค
- ค. ผลของการตัดสินใจและคำอธิษฐานที่นำไปสู่โศกนาฏกรรม**
- ง. ความกล้าหาญของท้าวผาแดงในการต่อสู้

35. จากตำนานผาแดงนางไอ่ ข้อใดสะท้อน “คุณค่า” ที่ผู้อ่านควรนำไปใช้มากที่สุด

- ก. ความรักควรเอาชนะทุกสิ่ง
- ข. คำอธิษฐานสามารถใช้ได้โดยไม่ต้องไตร่ตรอง
- ค. การกระทำและคำพูดอาจส่งผลกระทบร้ายแรงในภายหลัง**
- ง. อำนาจและความโกรธช่วยแก้ปัญหาได้

อ่านบทอ่านแล้วตอบคำถาม 36-40

ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง มีการรณรงค์ให้นักเรียนใช้โทรศัพท์มือถืออย่างเหมาะสม

โรงเรียนได้กำหนดช่วงเวลา “ปลอดโทรศัพท์” ระหว่างคาบเรียน เพื่อให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น แม้ว่านักเรียนบางส่วนจะเห็นว่า การใช้โทรศัพท์ช่วยค้นหาข้อมูลได้รวดเร็ว แต่ครูและผู้บริหารเห็นว่า หากไม่มีการควบคุม อาจทำให้นักเรียนเสียสมาธิ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์

36. ข้อใดเป็น “ข้อเท็จจริง” ตามบทอ่าน

- ก. โทรศัพท์มือถือเป็นสาเหตุหลักของผลการเรียนตกต่ำ
- ข. โรงเรียนกำหนดช่วงเวลาปลอดโทรศัพท์ระหว่างคาบเรียน**
- ค. นักเรียนทุกคนไม่เห็นด้วยกับมาตรการนี้
- ง. การใช้โทรศัพท์ทำให้การเรียนไร้ประสิทธิภาพเสมอ

37. ข้อใดเป็น “ข้อคิดเห็น” ที่ปรากฏในบทอ่าน

- ก. โรงเรียนมีการรณรงค์เรื่องการใช้โทรศัพท์
- ข. นักเรียนบางส่วนเห็นว่า การใช้โทรศัพท์ช่วยค้นหาข้อมูลได้
- ค. การใช้โทรศัพท์โดยไม่มีการควบคุมอาจส่งผลเสียต่อสมาธิ**
- ง. โรงเรียนเป็นผู้กำหนดนโยบายปลอดโทรศัพท์

38. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนบทอ่านนี้คือข้อใด

- ก. เพื่อดำเนินการใช้งานโทรศัพท์ของนักเรียน
- ข. เพื่อเสนอแนวคิดในการควบคุมการใช้โทรศัพท์ในโรงเรียน**
- ค. เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างเสรี
- ง. เพื่อเปรียบเทียบโรงเรียนต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน

39. สาระสำคัญของบทอ่านนี้คือข้อใด

- ก. โทรศัพท์มือถือเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนทุกวิชา
- ข. การกำหนดช่วงปลอดโทรศัพท์ช่วยส่งเสริมสมาธิในการเรียน**
- ค. นักเรียนควรใช้โทรศัพท์ได้ตลอดเวลาในโรงเรียน
- ง. เทคโนโลยีเป็นปัจจัยเดียวที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

40. จากบทอ่าน หากโรงเรียนจะปรับนโยบายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ควรดำเนินการอย่างไร

ก. ห้ามนักเรียนนำโทรศัพท์มาโรงเรียนโดยเด็ดขาด

ข. ยกเลิกมาตรการปลอดโทรศัพท์ทั้งหมด

ค. ปลอ่ยให้นักเรียนตัดสินใจใช้โทรศัพท์ตามความพอใจ

ง. เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้โทรศัพท์ได้เฉพาะกิจกรรมที่จำเป็นต่อการเรียน

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1. ดร. พรวิชัย นันทพิชชาลกุล (ศษ.ด) การสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ดร. กิตติยานนท์ วรรณวงษ์ อาจารย์ประจำหลักสูตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
(ค.ด.) การสอนสังคม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ดร. รัชนิบูรณ์ เนตรภักดี อาจารย์ประจำหลักสูตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
(ศษ.ด) การสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4. พระครูสังฆรักษ์กิตติพล ญาณโพล, ดร. (ศษ.ด) การสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
5. พระครูวินัยธร สุขุม สุขวฒโก, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
(ค.ด.) การสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
6. พระครูประดิษฐ์บุญธรรม, ดร. (ศษ.ด) การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
7. พระมหาปฐมภูมิ ปณญาปทีโป, ดร. (ศษ.ด) การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
8. ผศ.ดร. ประสงค์ หัสริรินทร์ หัวหน้าภาคบริหารการศึกษา
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัย
(พธ.ด.) พุทธบริหารการศึกษา
9. ดร. ทวีศิลป์ สารแสน กศ.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ที่ อว ๗๔๑๔/ว ๐๐๘๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๔/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๔๔๔, ๐๔๓-๒๔๑-๓๔๔๔

๔ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร ดร.ทวีศิลป์ สารแสน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๓ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗”

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๐๔๓-๒๔๑๔๔๕

ที่ อว ๗๔๑๔/ว ๐๐๘๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๔/๓๘ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๔๔, ๐๔๓-๒๔๑-๓๔๖

๙ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร ผศ.ดร.ประสงค์ หัสริณทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหากษัตริย์ภูมิพลอดุลยเดช (ในวโรกาสทรงครองราชย์) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗”

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน – เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๐๔๓-๒๔๑๔๔

ที่ อว ๗๔๑๔/ว ๐๐๘๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๔/๓๗ หมู่ที่ ๓๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๕๑-๕๔๘๖, ๐๔๓-๒๕๑-๓๘๖

๙ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน พระมหาปฐมภูมิ ปณฺญาปทีโป, ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาพนฺธวิจิตร อภิปัญญา (โชติธนมงคฺคกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๓ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗”

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน – เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีธีรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ได้เข้าร่วมสนทนา Focus Group

ในการวิจัย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

มหาวิทยาลัย

(พระมหาปฐมภูมิ ฐภพ, ดร.)

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๕๑๔๔๕

ที่ อว ๗๔๑๔/ว ๐๐๘๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๔/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๔๘, ๐๔๓-๒๔๑-๓๘๖

๙ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน พระครูประดิษฐ์บุญธรรม, ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗”

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าคุณเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุวิชัยธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

(พระสุวิชัยธรรม, ผศ.ดร.)

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๔๑๔๔๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๕-๑๔๙๕

ที่ อว.๗๔๑๔/ว.๐๐๘๘ วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระครูวินัยธร สุขุม สุขวาทโก, ผศ.ดร.

ด้วย พระมหานัฏฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗”

มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๕-๑๕๕๕

ที่ อว ๗๕๑๔/ว.๐๐๘๘ วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระครูสังฆรักษ์กิตติพล ญาณโผล, ดร.

ด้วย พระมหานัฏวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๑๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗”

มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๕-๑๕๕๕

ที่ อว.๗๕๑๔/ว.๐๐๘๘ วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.รัชน์บุรณ เนตรภักดิ์

ด้วย พระมหานัฏวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗”

มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

(พระสุวิชัยธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๙๙

ที่ อว.๗๕๑๔/ว.๐๐๘๘ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.กิตติยานนท์ วรรณวงศ์

ด้วย พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗”

มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรามาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

ที่ อว ๗๔๑๔/ว ๐๐๘๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๗/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๔๔, ๐๔๓-๒๔๑-๓๔๖

๙ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร ดร.พรวิชัย นันทชัชวาลกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการประชุมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหากษัตริย์ อภิปฎิไทย (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๓ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย รุ่นที่ ๓/๒๕๖๖ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗”

ในการนี้ มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวก ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) อีกครั้งหนึ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุธีวรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๔๑๔๔๕

คู่มือการใช้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4
สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อันเป็นทักษะสำคัญในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวพัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของแนวคิดหลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ การแสวงหาทางออก และการสรุปแนวทางเพื่อนำไปใช้ โดยบูรณาการเข้ากับองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การสรุปใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การระบุข้อคิด และการประเมินค่า ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล

เนื้อหาในคู่มือเล่มนี้ ประกอบด้วย หลักการและแนวคิดของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผล ตลอดจนตัวอย่างการนำไปใช้ในชั้นเรียน เพื่อให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพื่อปรับปรุงในโอกาสต่อไป

คณะผู้วิจัย

มหาวิทยาลัย

1. หลักการ

1. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ
2. พัฒนาระบบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน
3. ใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เป็นกรอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงกับองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในแต่ละขั้นอย่างเป็นระบบ
4. ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มและการมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกการให้เหตุผล และสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน
5. เชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับบริบทชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและสามารถนำความรู้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
6. มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการคิด เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2. วัตถุประสงค์

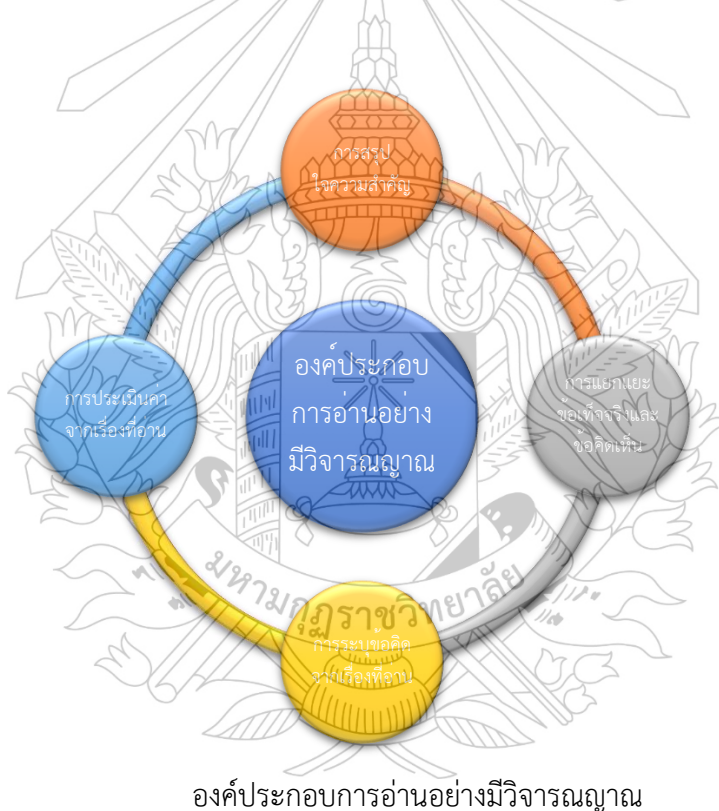
มุ่งส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม

3. เนื้อหาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

3.1 เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า แนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศมีความสอดคล้องกันว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการอ่านขั้นสูงที่มุ่งเน้นการใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบควบคู่กับการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ โดย สกุสการ สังข์ทอง (2562); ชลธิชา หอมพุ่ม (2557); เปลื้อง ณ นคร (2544); ภาณุพงศ์ แสงดี (2549); ชาญชัย หมั่นประสงค์ (2556) และ ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557) กล่าวว่า ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องอย่างลึกซึ้งสามารถจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น และพิจารณาจุดมุ่งหมายหรือเจตนาของผู้เขียนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ Wallace (1992); สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) และสุพิน บุญชูวงศ์ (2544) ได้อธิบายลำดับขั้นของการอ่านที่เริ่มตั้งแต่การทำความเข้าใจเนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ความคิด ไปจนถึง

การประเมินค่าและการตัดสินใจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมิใช่เพียงการรับสาร แต่เป็นกระบวนการคิดเชิงลึกที่มีขั้นตอนชัดเจนและต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจาก Heilman (1967); Mckee (1966); ธีรรัตน์ สมานพันธ์ (2549); สิทธิกรานต์ อนุกุลรังสรรค์ (2554); Rubin (1990) และ สุนิษา แสงอุ่น (2566) พบว่า แม้จะมีการใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกัน แต่มีสาระสำคัญที่สอดคล้องกัน ได้แก่ ความสามารถในการสรุปใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การวิเคราะห์และตีความเนื้อหา ตลอดจนการประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน ซึ่งสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ การสรุปใจความสำคัญ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน องค์ประกอบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความครอบคลุมของกระบวนการคิดตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับสูง และสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ดังภาพ

3.2 เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักอริยสัจ 4

จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักอริยสัจ 4 พบว่า แนวคิดดังกล่าวเป็นหลักธรรมที่มีลักษณะเป็นระบบเชิงเหตุและผล สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนา

กระบวนการคิดและการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย Arthur (2006) อธิบายว่า อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่ช่วยให้บุคคลสามารถจัดการปัญหาชีวิตได้ด้วยปัญญา มีความเข้าใจตนเอง และดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล ขณะที่พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2544) ชี้ให้เห็นว่า อริยสัจ 4 เป็นวิธีการแห่งปัญญาที่เน้นการแก้ปัญหาตามหลักเหตุปัจจัย โดยไม่อาศัยอำนาจเหนือธรรมชาติ และเป็นความจริงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ทุกคนอย่างเป็นสากล นอกจากนี้ พระราชวรมุนี (2526) ได้อธิบายองค์ประกอบของอริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค ซึ่งสะท้อนกระบวนการคิดตั้งแต่การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ การกำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา และการเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม เมื่อพิจารณาในบริบททางการศึกษา พบว่า หลักอริยสัจ 4 มีความสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ทางปัญญา (constructivism) และกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ สาโรช บัวศรี (2553) ได้เปรียบเทียบขั้นตอนของอริยสัจ 4 กับกระบวนการแสวงหาความรู้ ได้แก่ การกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การทดลองและเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์สรุปผล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เหตุผล วิเคราะห์ข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 ของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2544) ยังเน้นบทบาทของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้และพัฒนาปัญญาด้วยตนเอง ขณะที่ผู้สอนทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตร คอยชี้แนะอำนวยความสะดวก และกระตุ้นให้เกิดการคิดอย่างอิสระและมีเหตุผล กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปตามลำดับขั้น ได้แก่ การกำหนดปัญหา (ทุกข์) การวิเคราะห์สาเหตุ (สมุทัย) การแสวงหาวิธีแก้ปัญหา (นิโรธ) และการสรุปแนวทางปฏิบัติ (มรรค) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ดังนั้น หลักอริยสัจ 4 จึงมีศักยภาพในการนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นลำดับขั้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังภาพ

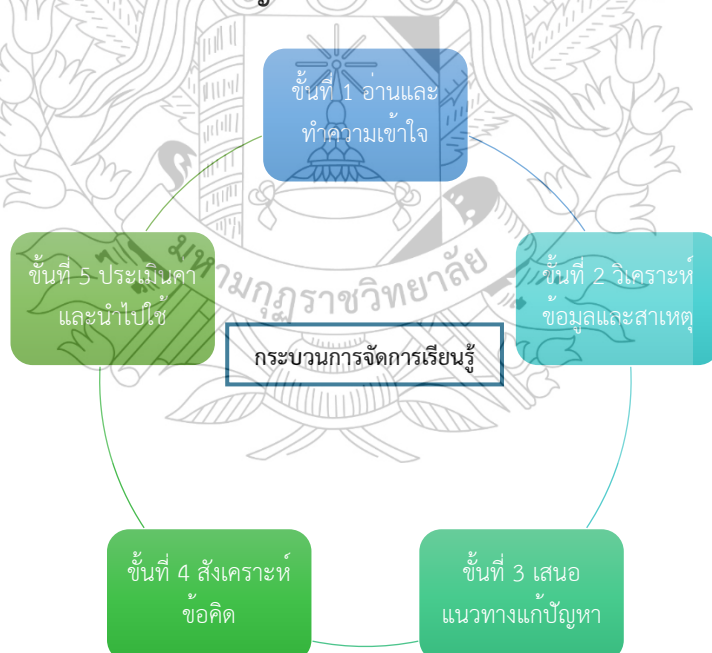
แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4

เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4

บทบาทครูและนักเรียนตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหา

ครู ดำเนินการกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่าน คัดเลือกบทอ่านหรือสื่อที่เหมาะสม อธิบายแนวทางการอ่าน และใช้คำถามนำเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมุ่งสู่ประเด็นสำคัญของเรื่อง

นักเรียน อ่านเนื้อหาตามที่กำหนด ทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ระบุใจความสำคัญ และสรุปสาระสำคัญของเนื้อหา

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ

ครู ใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ ชี้แนะการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น และกระตุ้นให้ผู้เรียนพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างมีเหตุผล

นักเรียน วิเคราะห์เนื้อหา แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และพิจารณาสาเหตุของประเด็นหรือปัญหาในเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 3 เสนอแนวทางแก้ปัญหา

ครู ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดหาแนวทางแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ

นักเรียน เสนอแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาจากเนื้อเรื่อง โดยใช้เหตุผลและข้อมูลจากการอ่านสนับสนุนแนวคิดของตน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ข้อคิด

ครู ชี้แนะให้ผู้เรียนรวบรวมและเรียบเรียงข้อคิดจากการอ่านและการอภิปราย พร้อมใช้คำถามกระตุ้นการคิดเชิงลึก

นักเรียน สังเคราะห์ข้อคิดหรือแนวคิดจากเรื่องที่อ่าน เชื่อมโยงความรู้ และนำเสนอข้อคิดอย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 5 ประเมินค่าและนำไปใช้

ครู ดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง

นักเรียน ประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของเนื้อหา ตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสม และนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

5. การวัดและการประเมินผล

ประเมินความสามารถของผู้เรียนอย่างครอบคลุมทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน

ตัวอย่างรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....
โรงเรียน..... ระดับชั้น.....
แผนการจัดการเรียนรู้ที่..... เรื่อง..... จำนวน.....คาบ
ผู้สอน..... ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา.....
สอนวัน ที่..... เดือน..... พ.ศ. เวลา.....

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (Learning standards/ Indicators)

.....
.....

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning)

.....
.....

3. ความคิดรวบยอด (Concept)

.....
.....

4. สาระการเรียนรู้

.....
.....

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Competencies of learners)

5.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตร

.....
.....

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

.....
.....

7. ชิ้นงานหรือภาระงาน (Performance Tasks)

.....
.....

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Instruction)

ขั้นที่ 1 อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหา

ครู ดำเนินการกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่าน คัดเลือกบทอ่านหรือสื่อที่เหมาะสม อธิบายแนวทางการอ่าน และใช้คำถามนำเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมุ่งสู่ประเด็นสำคัญของเรื่อง

นักเรียน อ่านเนื้อหาตามที่กำหนด ทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ระบุใจความสำคัญ และสรุปสาระสำคัญของเนื้อหา

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ

ครู ใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ ชี้แนะการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น และกระตุ้นให้ผู้เรียนพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างมีเหตุผล

นักเรียน วิเคราะห์เนื้อหา แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และพิจารณาสาเหตุของประเด็นหรือปัญหาในเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 3 เสนอแนวทางแก้ปัญหา

ครู ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดหาแนวทางแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ

นักเรียน เสนอแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาจากเนื้อเรื่อง โดยใช้เหตุผลและข้อมูลจากการอ่านสนับสนุนแนวคิดของตน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ข้อคิด

ครู ชี้แนะให้ผู้เรียนรวบรวมและเรียบเรียงข้อคิดจากการอ่านและการอภิปราย พร้อมใช้คำถามกระตุ้นการคิดเชิงลึก

นักเรียน สังเคราะห์ข้อคิดหรือแนวคิดจากเรื่องที่อ่าน เชื่อมโยงความรู้ และนำเสนอข้อคิดอย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 5 ประเมินค่าและนำไปใช้

ครู ดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง

นักเรียน ประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของเนื้อหา ตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสม และนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

9. สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้ (Media / Materials / Equipment / Learning Resources)

.....

.....

10. การวัดและประเมินผล (Assessment)

สิ่งที่วัด ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์ผ่าน

11. สะท้อนผลหลังการจัดการเรียนรู้ (Reflect the results of the learning management)

11.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

11.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

11.3 แนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้สอน

...../...../.....

มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากวรรณคดีนิราศเมืองแกลง

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ภาษาไทย.....
 โรงเรียน.....โรงเรียนวัดศรีสุวรรณนารามวิทยา..... ระดับชั้น.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่..1... เรื่อง...การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากวรรณคดีนิราศเมืองแกลง...
 ผู้สอน...พระมหาณัฐวัฒน์ อภิบุญโญ (โชติธนมงคลกิจ)... ภาคเรียนที่..2... ปีการศึกษา...2568.....
 สอนวัน ที่..... เดือน..... พ.ศ. จำนวน...2..คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (Learning standards/ Indicators)

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ท 1.1 ม.2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.2/5 วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning)

อธิบายใจความสำคัญของวรรณคดีจากเรื่องที่อ่านได้ K

วิเคราะห์ แยกแยะ และสังเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ P

เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิต A

3. ความคิดรวบยอด (Concept)

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ กระบวนการอ่านที่ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง พร้อมทั้งคิด วิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น พิจารณาเหตุผลและข้อมูลสนับสนุน ตลอดจนสังเคราะห์และประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้อย่างเป็นระบบ โดยมีกระบวนการสำคัญตั้งแต่การจับใจความสำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อคิด ไปจนถึงการประเมินค่า ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนไม่เพียงเข้าใจเนื้อหา แต่ยังสามารถนำความรู้และข้อคิดที่ได้ไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล

4. สาระการเรียนรู้

1) ความหมายและความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2) องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่

การสรุปใจความสำคัญ

การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การระบุข้อคิด

การประเมินค่า

3) การวิเคราะห์วรรณคดีประเภท “นิราศ” ในด้านอารมณ์ ความรู้สึก และแนวคิดของผู้ประพันธ์

4) การนำข้อคิดจากวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ในชีวิต

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Competencies of learners)

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตร

- 1) ความสามารถในการคิด
- 2) ความสามารถในการสื่อสาร
- 3) ความสามารถในการใช้ชีวิต

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

- 1) ใฝ่เรียนรู้
- 2) มีวินัย
- 3) รักความเป็นไทย

7. ชิ้นงานหรือภาระงาน (Performance Tasks)

- 1) ใบงานวิเคราะห์บทกลอน
- 2) การนำเสนอข้อคิด

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Instruction)

ขั้นที่ 1 อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหา (25 นาที)

ครู

- 1) อธิบายบริบทเรื่องนิราศเมืองแกลง
- 2) แจกบทกลอน และอ่านนำ

๑ โอ้สังเวทวาทสนานิจจาเอ๋ย

จะมีคูมิได้อยู่ประคองเซย

ต้องละเลยดวงใจไว้ไกลตา

ถึงทุกขีใครในโลกที่โศกเศร้า

ไม่เหมือนเราภุมรินถวิลหา

จะพลัดพรากจากกันไม่ทันลา

ใช้แต่ตาต่างถ้อยสุนทรวอน

โอ้อำใจไกลนุชสุดสวาท

จึงนิราศเรื่องรักเป็นอักษร

ให้เห็นอกตกยากเมื่อจากจร
 ไปดงดอนแดนป่าพนาวัน
 กับศิษย์น้องสองนายล้วนชายหนุ่ม
 น้อยกับพุ่มเพื่อนไร่ในไพรสณฑ์
 กับนายแสงแจ้งทางกลางอารัญ
 จะพากันแรมทางไปต่างเมือง ฯ

(นิราศเมืองแกลง – สุนทรภู่)

นักเรียน

- 1) อ่านบทกลอน (อ่านเจียบ + อ่านออกเสียง)
- 2) ชิดเส้นใต้คำสำคัญ
- 3) สรุปใจความสำคัญ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ (30 นาที)

ครู

ตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ เช่น

ข้อความใดเป็นข้อเท็จจริง
 ข้อความใดเป็นความคิดเห็น
 เหตุใดผู้ประพันธ์จึงรู้สึกเศร้า

นักเรียน

- 1) วิเคราะห์บทกลอน
- 2) แยกข้อเท็จจริง / ความคิดเห็น
- 3) อภิปรายกลุ่ม

ขั้นที่ 3 เสนอแนวทางแก้ปัญหา (20 นาที)

ครู

ตั้งคำถามกระตุ้น เช่น

หากเป็นตัวละคร จะจัดการกับความทุกข์อย่างไร

นักเรียน

- 1) เสนอแนวทางแก้ปัญหา
- 2) ใช้เหตุผลจากเนื้อเรื่องสนับสนุน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ข้อคิด (25 นาที)

ครู

ชี้แนะให้คิดเชิงลึก เช่น

เรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรเกี่ยวกับชีวิต

นักเรียน

สรุปข้อคิด เช่น

- 1) ความรักและการพลัดพราก
- 2) การยอมรับความจริง

ขั้นที่ 5 ประเมินค่าและนำไปใช้

ครู

ให้สะท้อนผล เช่น

นักเรียนได้เรียนรู้อะไร

นักเรียน

- 1) ประเมินคุณค่าของบทกลอน
- 2) เชื่อมโยงชีวิตจริง
- 3) เขียนสะท้อนคิด

9. สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้ (Media / Materials / Equipment / Learning Resources)

- 1) บทกลอนนิราศเมืองแกลง
- 2) ใบงาน
- 3) PowerPoint

10. การวัดและประเมินผล (Assessment)

สิ่งที่วัด ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์ผ่าน
อธิบายใจความสำคัญของ วรรณคดีได้ K	ตรวจใบงาน	แบบประเมิน	ร้อยละ 70
วิเคราะห์ แยกแยะ และ สังเคราะห์ข้อคิดได้ P	สังเกต	แบบสังเกต	ผ่านระดับดี
เห็นคุณค่าและนำไปใช้ใน ชีวิต A	นำเสนอ	Rubric	ผ่านระดับดี

11. สะท้อนผลหลังการจัดการเรียนรู้ (Reflect the results of the learning management)

11.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

11.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

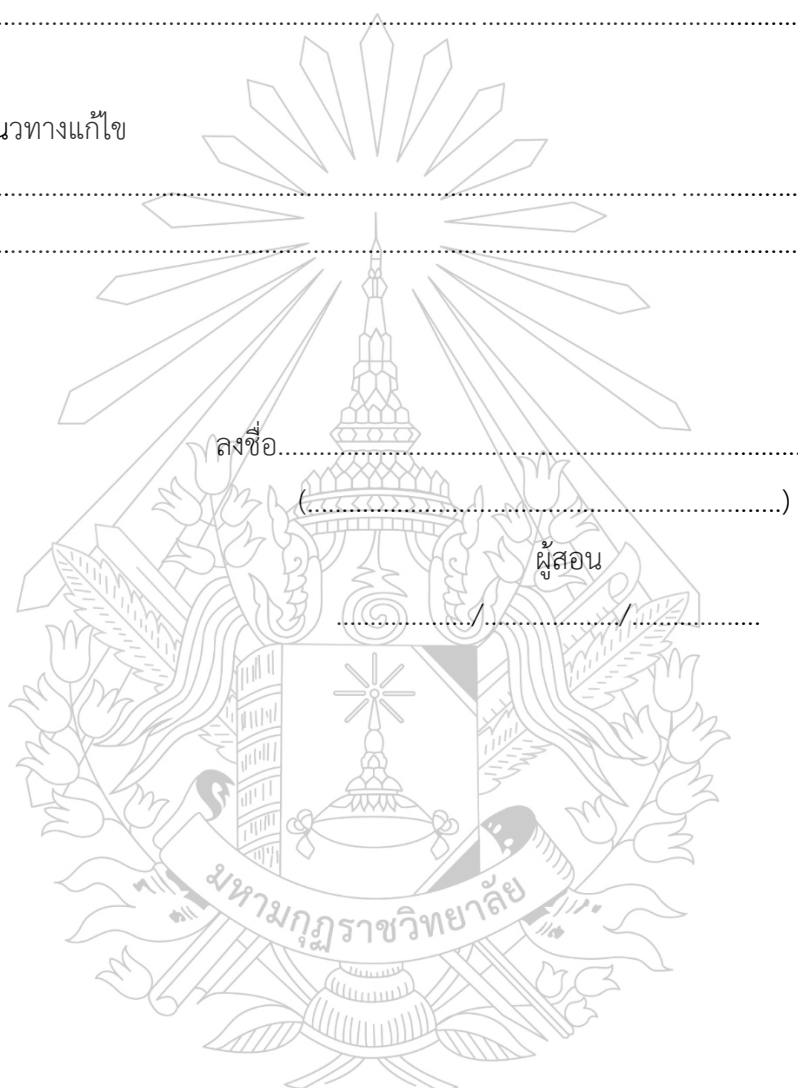
.....

11.3 แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากบทเสภา สามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ภาษาไทย.....
 โรงเรียน.....โรงเรียนวัดศรีสุวรรณนารามวิทยา..... ระดับชั้น.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่...1... เรื่อง. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากบทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา.
 ผู้สอน...พระมหาณัฐวัฒน์ อภิบุญโญ (โชติธนมงคลกิจ)... ภาคเรียนที่...2... ปีการศึกษา...2568.....
 สอนวัน ที่..... เดือน..... พ.ศ. จำนวน...2..คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (Learning standards/ Indicators)

มาตรฐาน

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียด

ท 1.1 ม.2/5 วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning)

อธิบายสาระสำคัญของบทเสภาได้ K

วิเคราะห์ แยกแยะ และสังเคราะห์ข้อคิดจากบทเสภาได้ P

เห็นคุณค่าและนำข้อคิดไปใช้ในชีวิต A

3. ความคิดรวบยอด (Concept)

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ กระบวนการอ่านที่ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง พร้อมทั้งคิด วิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล พิจารณาเหตุผล และประเมินคุณค่าของบทประพันธ์ได้อย่างเป็นระบบ โดยมีกระบวนการสำคัญตั้งแต่การจับใจความสำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูลและข้อคิดเห็น การสังเคราะห์ข้อคิด ไปจนถึงการประเมินค่า ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำข้อคิดและความรู้ที่ได้ไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล

4. สาระการเรียนรู้

- 1) ความหมายของบทเสภา
- 2) แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะและความเจริญของสังคม
- 3) การวิเคราะห์เนื้อหา อารมณ์ และข้อคิดจากบทประพันธ์
- 4) การนำข้อคิดไปใช้ในชีวิต

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Competencies of learners)

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตร

- 1) ความสามารถในการคิด
- 2) ความสามารถในการสื่อสาร
- 3) ความสามารถในการใช้ชีวิต

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

- 1) ใฝ่เรียนรู้
- 2) มีวินัย
- 3) รักความเป็นไทย

7. ชิ้นงานหรือภาระงาน (Performance Tasks)

- 1) ใบงานวิเคราะห์บทเสภา
- 2) การนำเสนอข้อคิด

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Instruction)

ขั้นที่ 1 อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหา (25 นาที)

ครู

- 1) ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับ “บทเสภา” และลักษณะคำประพันธ์เพื่อเชื่อมโยงกับบทเรียน
- 2) ชี้แจงจุดมุ่งหมายของการอ่านว่า “เพื่อจับใจความ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่า”
- 3) แจกบทประพันธ์ และอ่านออกเสียงเป็นแบบอย่าง โดยเน้นจังหวะและอารมณ์
- 4) อธิบายคำศัพท์ยาก เช่น “ตานติ”, “วิไล”, “ศิลปกรรม” เพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อหา

ใช้คำถามนำ เช่น

บทประพันธ์นี้กล่าวถึงเรื่องอะไร

ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อแนวคิดใด

กระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกตถ้อยคำที่สะท้อนอารมณ์และแนวคิด

นักเรียน

- 1) อ่านบทประพันธ์ด้วยตนเอง (อ่านในใจและ อ่านออกเสียงเป็นกลุ่ม)
- 2) ชิดเส้นใต้คำสำคัญหรือข้อความที่สะท้อนแนวคิด
- 3) เขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องด้วยภาษาของตนเอง
- 4) ตอบคำถามนำของครูเพื่อแสดงความเข้าใจเบื้องต้น

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและสาเหตุ (30 นาที)

ครู

- 1) ตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ เช่น

ข้อความใดสะท้อน “ข้อเท็จจริง” และ “ข้อคิดเห็น”

ผู้ประพันธ์มีมุมมองต่อ “ศิลปะ” อย่างไร

- 2) อธิบายวิธีแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นอย่างเป็นระบบ
- 3) ชี้แนะการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา เช่น เหตุ-ผล
- 4) จัดกิจกรรมอภิปรายกลุ่มย่อย

นักเรียน

- 1) วิเคราะห์เนื้อหาบทประพันธ์
- 2) จำแนกข้อความเป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
- 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เช่น

ทำไมสังคมจึงส่งเสริมศิลปะ

- 4) อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม
- 5) นำเสนอผลการวิเคราะห์หน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 เสนอแนวทางแก้ปัญหา (20 นาที)

ครู

- 1) ตั้งคำถามเชิงสถานการณ์ เช่น
หากสังคมไม่เห็นคุณค่าศิลปะ จะส่งผลอย่างไร
ควรส่งเสริมศิลปะในสังคมอย่างไร
- 2) กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเชิงเหตุผลและเชื่อมโยงกับบริบทจริง
- 3) ให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความคิดให้เป็นระบบ

นักเรียน

- 1) วิเคราะห์สถานการณ์จากบทประพันธ์
- 2) เสนอแนวทางแก้ปัญหา เช่น
การส่งเสริมศิลปะในโรงเรียนหรือชุมชน
- 3) อธิบายเหตุผลประกอบโดยอ้างอิงเนื้อเรื่อง
- 4) แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ข้อคิด (25 นาที)

ครู

- 1) ชี้แนะให้ผู้เรียนรวบรวมแนวคิดจากการวิเคราะห์
- 2) ใช้คำถามกระตุ้น เช่น

บทนี้สะท้อนคุณค่าของศิลปะอย่างไร

แนวคิดนี้สัมพันธ์กับสังคมปัจจุบันอย่างไร

3) ส่งเสริมการคิดเชิงลึกและเชื่อมโยงหลายมิติ

นักเรียน

1) สังเคราะห์ข้อคิดจากบทประพันธ์ เช่น

ศิลปะช่วยพัฒนาจิตใจและสังคม

ความเจริญของชาติสัมพันธ์กับความสงบ

2) เรียบเรียงข้อคิดอย่างเป็นระบบ

3) นำเสนอในรูปแบบ เช่น การพูด หรือแผนผังความคิด

ขั้นที่ 5 ประเมินค่าและนำไปใช้

ครู

1) ให้ผู้เรียนสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflection)

2) ตั้งคำถาม เช่น

บทประพันธ์นี้มีคุณค่าต่อชีวิตอย่างไร

นักเรียนจะนำข้อคิดไปใช้ได้อย่างไร

3) ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียน

นักเรียน

1) ประเมินคุณค่าของบทประพันธ์ในด้าน

ความงามทางภาษา

แนวคิดและคุณค่า

2) เขียนสะท้อนคิด (Reflection)

3) เชื่อมโยงข้อคิดกับชีวิตจริง เช่น

การเห็นคุณค่าศิลปะ

การใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย

9. สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้ (Media / Materials / Equipment / Learning Resources)

1) บทกลอนนิราศเมืองแกลง

2) ใบงาน

3) PowerPoint

10. การวัดและประเมินผล (Assessment)

สิ่งที่วัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์ผ่าน
อธิบายสาระสำคัญของบทเสภาได้ K	ตรวจใบงาน	แบบประเมิน	ร้อยละ 70

วิเคราะห์ แยกแยะ และสังเคราะห์ ข้อคิดจากบทเสภาได้ P	สังเกต	แบบสังเกต	ผ่านระดับดี
เห็นคุณค่าและนำข้อคิดไปใช้ในชีวิต A	นำเสนอ	Rubric	ผ่านระดับดี

11. สะท้อนผลหลังการจัดการเรียนรู้ (Reflect the results of the learning management)

11.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

11.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

11.3 แนวทางแก้ไข

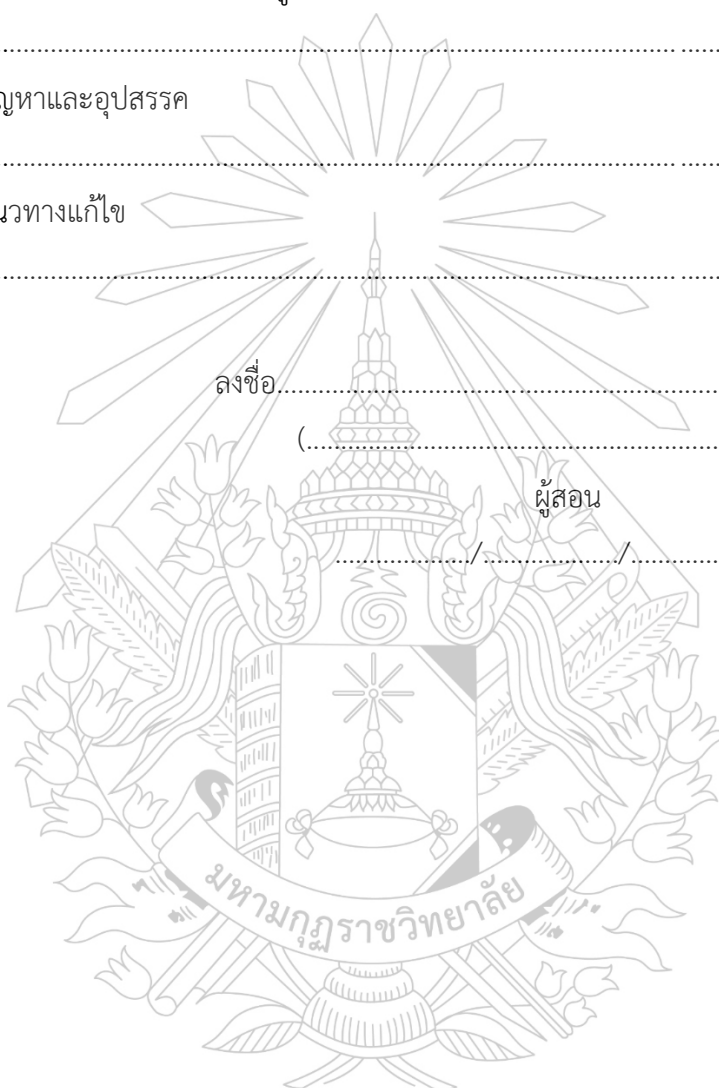
.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้สอน

...../...../.....

ที่ อว ๗๔๑๔/๐๔๕๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๗/๑๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๕-๕๔๕๗ ๐๔๓-๒๔๕-๕๔๖๒

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตขอให้ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ประธานสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เขต ๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย กำลังทำ ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต โดยมี ดร.คชา ปราณีตพลกรัง เป็นที่ปรึกษาคุณูปนิพนธ์

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคลกิจ) ได้เก็บข้อมูลเพื่อทำการศึกษา ดังกล่าว กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในภาค การศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ใช้เวลาในการดำเนินการเก็บข้อมูล จำนวน ๒ สัปดาห์ วันละ ๒ ชั่วโมง รวม ๑๔ ชั่วโมง สัปดาห์ที่ ๑ ในวันที่ ๒๕ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และ สัปดาห์ที่ ๒ ในวันที่ ๒ - ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนตามปกติ และไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียน ทั้งนี้ นักศึกษามัธยมศึกษาจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๐๔๓-๒๔๕๕๕๕

ที่ อว ๗๔๑๔/๐๔๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๗/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๔๘, ๐๔๓-๒๔๑-๓๔๖

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสุวรรณวรารามวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคฺคกิจ) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๓๐๔๔๐๑๑๒๐๐๑ นักศึกษาลัทธิสุตฺตสิกฺขาสาสตรคฺชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย กำลังทำคฺชฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ ๔ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญเขต ๗” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรคฺชฎีบัณฑิต โดยมี ดร.คชา ปราณีตพลกรัง เป็นที่ปรึกษาคฺชฎีนิพนธ์

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ พระมหาณัฐวัฒน์ อภิปัญญา (โชติธนมงคฺคกิจ) ได้เก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัย ดังกล่าว กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ใช้เวลาในการดำเนินการเก็บข้อมูล จำนวน ๒ สัปดาห์ วันละ ๒ ชั่วโมง รวม ๑๔ ชั่วโมง สัปดาห์ที่ ๑ ในวันที่ ๒๕ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และ สัปดาห์ที่ ๒ ในวันที่ ๒ - ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนตามปกติ และไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีธีรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๐๔๓-๒๔๑๔๔๕

T-Test

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 หลังเรียน	32.25	36	4.184	.697
ก่อนเรียน	19.50	36	4.171	.695

Paired Samples Correlations

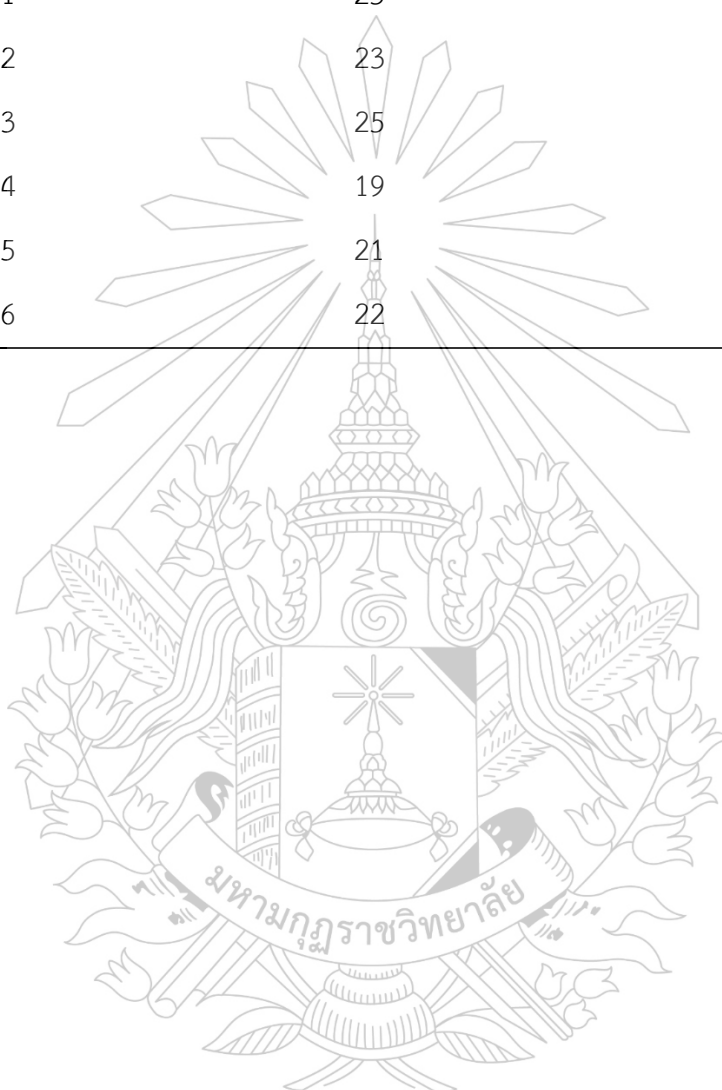
	N	Correlation	Sig.
Pair 1 หลังเรียน & ก่อนเรียน	36	.728	.000

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair หลังเรียน - ก่อนเรียน	12.750	3.083	.514	11.707	13.793	24.811	35	.000

ลำดับ	ก่อนเรียน 40 คะแนน	หลังเรียน 40 คะแนน
1	15	25
2	17	26
3	14	27
4	16	26
5	11	25
6	21	35
7	18	29
8	19	34
9	24	36
10	13	28
11	17	29
12	18	34
13	13	32
14	12	28
15	12	31
16	18	35
17	23	37
18	19	34
19	22	36
20	21	31
21	24	35
22	23	37
23	25	38
24	19	35
25	22	36
26	26	38

ลำดับ	ก่อนเรียน 40 คะแนน	หลังเรียน 40 คะแนน
27	21	32
28	22	33
29	19	28
30	23	37
31	25	37
32	23	36
33	25	35
34	19	29
35	21	32
36	22	25

ภาคผนวก ก
หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย

AF 04-03

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา

เลขที่ 91 ถนนเทศบาล 1 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000 โทรศัพท์ 0 7321 2863 ต่อ 131

E-mail: scphyl.irb@yala.ac.th Website: http://www.yala.ac.th/IRB-SCPHYL/

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ชื่อโครงการวิจัย	การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7		
รหัสจริยธรรมการวิจัย	SCPHYLIRB-2569/066		
ผู้วิจัยหลัก	พระมหาณัฐวัฒน์ อภิบุญโญ (โชติธนมงคลกิจ)		
สังกัด	หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน		
วิธีการพิจารณา	Expedited		
วันที่ส่ง	21 มกราคม 2569	วันที่พิจารณา	06 กุมภาพันธ์ 2569
วันที่รับรอง	10 กุมภาพันธ์ 2569	วันหมดอายุ	10 กุมภาพันธ์ 2570

เอกสารที่รับรอง

1. โครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เอกสารแจ้งข้อมูลอาสาสมัครวิจัย
4. เอกสารแสดงความยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าว
5. ประวัตินักวิจัย/คณะนักวิจัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา ได้พิจารณาโครงการวิจัยแล้ว ตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ตามระเบียบแนวทางและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ:

1. กำหนดส่งรายงานความก้าวหน้า 10 สิงหาคม 2569 แบบฟอร์ม AF 03-19
2. กำหนดส่งรายงานสิ้นสุดโครงการ 10 มีนาคม 2570 แบบฟอร์ม AF 03-20
3. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัยหลังได้รับการรับรอง ให้นักวิจัยขออนุมัติปรับรายละเอียด และ AF 07-01
4. หากดำเนินการวิจัยไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลารับรอง ให้นักวิจัยขออนุมัติขยายระยะเวลา แบบฟอร์ม AF 03-18

(นายอวิรุทธิ์ สิงห์กุล)

เลขานุการคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

(ผศ.ดร.อัญชลี พงศ์เกษม)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

(หนังสือรับรองมีปณิธานตราสัญลักษณ์วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา)

ประวัติผู้เขียนคุณิพนธ์

ชื่อ	พระมหาณัฐวัฒน์ อภิบุญโญ (โชติธนมงคลกิจ)	
วัน เดือน ปี เกิด	23 มกราคม พ.ศ. 2526	
สถานที่เกิด	อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2551	บธ.บ (บริหารธุรกิจคอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
	พ.ศ. 2565	ค.ม. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	วัดศรีภูกระดังพัฒนาราม 311 หมู่ที่ 8 ตำบลภูกระดัง อำเภอภูกระดัง จังหวัดเลย 42180	
ผลงานตีพิมพ์	อภิบุญโญ (โชติธนมงคลกิจ) พ. (2022). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. บัณฑิตสาเกตปริทรรศน์, 7(2).	
รางวัลที่ได้รับ	พ.ศ. 2565	ครูดีศรีเมืองเลย

